

Svatá TEREZIE
JEŽÍŠOVA
HRAD NITRA
čili KOMNATY

Ladislav Kuncíř v Praze

Sv. Augustin, Vyznání	40'—	váz. 60'—
Baušová, Myšlenky sv. Augustina ve spise O městě Božím	8'—	
Bernoville, Svatá Terezie Ježíškova	10'—	váz. 25'—
Bertrand, Svatý Augustin	27'—	váz. 39'—
Sv. Bonaventura, Život svatého Františka	20'—	
Cibulka, Ikonografie a zobrazování Ukřižovaného	48'—	
Denifle, Cesta k věčné lásce		v tisku
De Quincey, Johana z Arku	10'—	
Faber, Betlem 2 díly	60'—	váz. 84'—
Sv. František, Spisy	10'—	
Fulcher Chartreský, Historie Jerusalemská. Děje křížáckých výprav	30'—	
Ghéon, Člověk narozený z války.	12'—	
Blah. Grignon z Montfortu, O pravé pobožnosti k Panně Marii		Rozebráno
— Modlitba za apoštoly posledních dob	—80	
Bratr Guigues, Scala Paradisi	18'—	
Hello, Den Páně	6'—	
Život blah. Hroznaty	10'—	
Blah. Hugo, Život sv. Norberta	10'—	
Hynek, Stigmatisovaná z Konnersreuthu. Poslední poškozené výtisky	5'—	
Sv. Ignác z Loyoly, Paměti	30'—	váz. 42'—
Jørgensen, Na výšinách	24'—	
— Pout do Svaté Země	30'—	váz. 45'—
Kalvátová, Zjevení P. Marie na La Salette	10'—	
Konečný, Svatý Dominik	30'—	
Krlín, Pronásledování katolíků v Mexiku	3'—	
Křišťan, Život a umučení sv. Václava a svatě Ludmily	12'—	váz. 22'—

Úplné seznamy zdarma.

Všechny tyto knihy opatří i každý řádný knihkupec.

VYDÁVÁ NAKLADATELSTVÍ

LADISLAVA KUNCÍŘE,
PRAHA II., VORŠILSKÁ 3.

HRAD NITRA

Všechna práva vyhrazena

SV. TEREZIE JEŽÍŠOVA

Hrad nitra

čili

Komnaty

Přeložil Bohumil Kyselý

1 9 3 0

LADISLAV KUNCÍŘ V PRAZE

NIHIL OBSTAT. Can. Dr. Josephus Čihák, censor ex officio

IMPRIMATUR. Pragae, die 15. Januarii 1930. Nro 241
† Dr. Ant. Podlaha, episcopus Paphiensis, vicarius generalis

PŘEDMLUVA SVATÉ MATKY TEREZIE JEŽÍŠOVY

J H S

1. Málo z toho, co mi poslušnost kdy přikázala, stalo se mi tak nesnadným, jako teď psáti o tom, co se týká modlitby; nejprve proto, že se ~~m~~ zdá, jako by mi Pán k tomu nedával ani ducha ani chuti, za druhé proto, že již tři měsíce pocítuji v hlavě takové hučení a slabost tak velikou, že i pilné věci sotva napíši. Než vědouc, že síla poslušnosti překonává věci, které se zdají nemožnými, odhodlává se k tomu má vůle s velikou chutí, třeba by přirozenost po zdání velmi trpěla, ježto mi Pán nedal tolik síly, abych bez nesmírného vzpírání přirozenosti zápasila s ustavičnou nemocí a přerůzným zaměstnáním. Kéž učiní to ten, jenž na důkaz své milosti vykonal již věci mnohem těžší, v jehož milosrdenství důvěruji.

Míním arcí, že dovedu říci stěží co jiného, než jsem pověděla o jiných věcech, o nichž psáti bylo mi poručeno, ba obávám se, že bude vše téměř totéž, neboť v písmě vede se mi asi jako ptákům, které lidé učí mluvit: neznají než to, co se jim ukáže nebo co slyší, a to opakují stále. Chce-li Pán, abych pověděla něco

nového, dá to jeho Velebnost, ne-li, uveďte mi na paměť, co jsem jindy řekla; i tomu byla bych ráda, neboť majíc tak špatnou paměť, byla bych potěšena, kdybych některé věci, jež prý byly dobře vyjádřeny, dovedla znovu napsati, pakli se ztratily. Kdyby mi Pán ani toho nepopřál, měla bych přece užitek, třeba by slova má nikomu neposloužila, že bych se z poslušnosti namáhala a tím bolení hlavy stupňovala.

A tak počínám plniti rozkaz dnes, v den nejsvětější Trojice roku 1577 v tomto karmelitském klášteře sv. Josefa v Toledu, kde nyní dlím. Ve všem, co povím, podrobuji se dobrému zdání těch, kdož mi káží psáti a jsou lidé veliké učenosti. Kdybych něco vyslovila, co se nesrovnává s učením svaté Církve římskokatolické, bude to z nevědomosti, nikoli ze zlomyslnosti. Tolik možno určitě věriti, i také, že z dobroty Boží vždy jsem a budu, jakož jsem i byla Církvi poddána. On budiž veleben a slaven až na věky. Amen.

2. Kdo mi kázal psáti, řekl mi tolik: ježto řeholnice v těchto klášteřích naší Paní Karmélské někoho potřebují, kdo by jim vyložil některé pochybnosti o modlitbě, i v domnění, že osoby ženské řeči sobě rovných lépe porozumějí, a také proto, že pro lásku, již ke mně chovají, bude jim s větším prospěchem, co jim povím já, domnívá prý se, že by nebylo bez významu, kdyby se mi podařilo něco jim vyložiti. Proto budu jen s nimi mluvit v tom, co budu psáti: bylo by také pošetilé

myslit si, že by se to hodilo i jiným osobám, ba hojnou milost prokáže mi Pán, bude-li některé z nich dílo to k užitku, aby jej maličko více velebila. Víť jeho božská Velebnost, že mi nejde o nic jiného, i jest zcela zřejmo, že sestry nesmějí pokládati za mé, podaří-li se mi něco dobrého říci. Také k tomu není ani důvodu, leč by měly tak málo pochopení jako já mám schopnosti k podobným věcem, nedá-li jí z milosrdenství svého Pán.

K O M N A T Y P R V N Í

K A P I T O L A P R V N Í

v níž se pojednává o kráse a hodnosti našich duší: podobenství k snazšímu pochopení, o prospěchu z tohoto pochopení a z poznání milostí, které od Boha přijímáme, i kterak branou toho hradu jest modlitba.

1. Když jsem dnes volala k Pánu, aby mluvil za mne, protože nevím, o čem mluvit a jak začít, abych poslušnosti dostála, namanulo se mi, o čem nyní povím, abych počala jakýmsi základem.

Chci totiž patřiti na duši naši jako na nějaký hrad, celý z démantu nebo přechistého křišťálu, v němž je mnoho komnat, jakož i v nebi je příbytků mnoho. Dobře-li to, sestry, pozorujeme, není duše spravedlivého nic jiného než ráj, v němž On, jak sám dí, má rozkoš svou. Jakýž tedy bude po vašem zdání příbytek, kde s rozkoší dlí král tak mocný, tak moudrý, tak čistý a všeho dobra tak plný? Nenalézám nic, k čemu přirovnati velikou krásu duše a její velikou schopnost. A věru, rozum náš, jak bystrý je, stěží to pochopí, právě jako nemůže vystih-

nouti Boha, jenž sám dí, že nás stvořil k svému obrazu a podobnosti.

2. Je-li tomu tak, jako že jest, netřeba se namáhati, abychom pochopili krásu hradu tohoto, ačkoliv jest rozdíl mezi ním a Bohem, jako mezi Stvořitelem a stvořením, protože i hrad ten, totiž duše, je tvor. Stačí výrok Velebnosti božské, že duše je stvořena k jeho obrazu, abychom vystihli velikou její hodnotu a krásu. Nutno pak nemálo litovati a se hanbiti, že z vlastní viny ani sebe samých neznáme a nevíme, kdo jsme. Zda by nebylo velikou nevědomostí, dcery mé, kdyby se někoho ptali, kdo by byl, on pak by se neznal a nevěděl, kdo byl jeho otec, matka, a z které země? Je-li něco takového velmi nesmyslné, jak nepoměrně větší jest nerozum náš, když nepečujeme, abychom věděli, kdo jsme, nýbrž jen tělem svým se zabavujeme, a jen tak namátkou víme, že máme i duši, protože jsme to slyšeli nebo že nám to víra praví. Ale málokdy uvažujeme, jaké statky jsou v duši uloženy nebo kdo dlí v jejím nitru nebo jak nesmírná jest její cena. Proto také tak málo dbáme, abychom se vši pečlivostí uchovali její krásu. Všecka naše starost se odnáší jen ke hrubé obrubě nebo náspu kolem hradu, to jest k tělu.

3. Pozorujme tedy, že tento hrad má, jak řečeno, mnoho komnat, některé vysoko, jiné dolů, opět jiné po stranách i v středu, kde také jest nejpřednější ze všech, v níž se odehrávají nejtajnější věci mezi Bohem a duší.

Je nutno, abyste si toto podobenství pamatovaly; snad ráčí Bůh dáti, abych vám jím poněkud znázornila milosti, jichž popřává duším, i rozdíl mezi nimi, pokud se mi to ovšem vidí možným: všecy poznati nikdo nedovede při jejich množství, tím pak méně ten, kdo je tak nevědom jako já. Dá-li vám jich Bůh, bude vám velikou útěchou poznání, že jest možno něco takového; komu se jich nedostane, poslouží mu znalost ta aspoň k tomu, aby velebil jeho velikou dobrotu. Jako nám neškodí pozorování toho, co v nebi jest a co je rozkoší blažených, jako se z toho spíše těšíme a hledíme dosíci, čeho oni požívají, zrovna tak nám neškodí, vidíme-li, že Bůh tak veliký může se i v tomto vyhnanství sdíleti červům tak zapáchajícím, že může je milovati dobrota tak nesmírná a milosrdenství bez konce.

4. Po mém přesvědčení jeví se veliký nedostatek pokory a lásky k bližnímu u člověka, jemuž by bylo na škodu poznání, že Bůh může uděliti takových milostí v tomto vyhnanství,

neboť jak bychom jinak nepocítili radost, popřává-li Bůh takových milostí našemu bratru, když mu nic nebrání, aby jich propůjčil i některé z nás? Jak bychom se netěšili, projevuje-li Velebnost božská veliké věci budši v komkoli? Vždyť někdy tak činí jen aby se ukázal, jak děl o slepci, když se apoštolé tázali, zda je slep pro hříchy své či rodičů svých. A tak se stává, že činí své divy na některých lidech ne proto, že by byli světější než jiní, nýbrž proto, aby se zjevila jeho velikost, jak viděti na sv. Pavlu a Magdaleně, i abychom jej chválili ve tvorech jeho.

5. Tu by se mohlo říci, že věci takové jsou nemožny a že dobře jest nedávati slabým pohoršení. Než menší je ztráta, pakli tito nevěří, než nepopřáti užitku těm, jimž Bůh těch milostí uděluje: ti se budou těšiti a povzbuzovati k tím větší lásce k onomu, jenž činí tak veliké milosrdenství, kdyžtě veliká jest jeho moc a Velebnost. Nadto vím, že mluvím k lidem, u nichž není takového nebezpečení, protože vědí a věří, že Bůh podává ještě mnohem větší důkazy lásky. Vím také, že kdo by tomu nevěřil, zkušeností se nepřesvědčí; máť Bůh velmi rád, nekladou-li se meze jeho působení. Protož, sestry, nebudiž nic podobného u těch z vás, jež by Pán nevedl po cestě této.

6. Než vraťme se již k našemu krásnému a rozkošnému hradu a vizme, jak bychom se do něho dostali. Zdá se, že tu dím něco proti zdravému rozumu, neboť je-li hradem tím duše, patrně, že netřeba vcházeti, protože vím, že hrad a duše jedno jest: podobně by se zdálo nesmyslem pozývati někoho do pokoje, když by v něm již byl. Než vězte, že jsou rozdíly a veliké rozdíly mezi bytím a bytím: jsou duše, které dlí jen v okruhu hradu, to jest tam, kde stojí stráž, a nepečují, jak se dostati dovnitř, aniž vědí, kdo bydlí na místě tak vzácném, a kolik má komnat.

7. Zajisté jste již slyšely, že se v některých knihách o modlitbě duši radí, aby vešla v sebe: toť právě, o čem tu řeč. Privil mi nedávno veliký učenec, že duše, které si nehledí modlitby, jsou jako tělo pakostnicí nebo dnou stížené, jež má sice nohy a ruce, ale nemůže jimi vládnouti. A je tomu tak: jsou duše tak nemocné a uvyklé zabývat se věcmi zevnějšími, že jim není pomoci, a zdá se, že nemohou vejíti v sebe, neboť již zvyk, že taková duše se stále zabývala shmyzem a jinými zvířaty, která se kolem hradu zdržují, učinil ji téměř podobnou jim. A není jí pomoci, ač je svou přirozeností tak bohata a může dokonce s Bohem samým obcovati. Ne-snaží-li se tyto duše pochopiti a vyléčiti svou

velikou bídu, zůstanou posléze jako solné sloupy, protože neobrátil zrak svého k sobě, jako žena Lotova proměněna jest v solný sloup proto, že zrak obrátila zpět.

8. Pokud chápu, jest modlitba a rozjímání branou, jíž se vchází do zmíněného hradu. Míním modlitbu vnitřní i ústní, z nichž obě nutno konati s porozuměním, aby byly modlitbou. Takovou modlitbu, při níž člověk nemyslí, s kým mluví a co žádá, kdo jest, kdo prosí a koho prosí, nenazývám ani modlitbou, třeba by se při ní sebe víc rty pohybovaly. A kdyby to přece někdy byla modlitba, ač by se toho všeho nedbalo, byla by jí jen proto, že se k tomu jindy přihlédlo. Kdo by si však uvykl rozmlouvati s Velebností Boží, jako by rozmlouval se svým otrokem nedbaje, zda nemluví zle, nýbrž vyslovuje, co mu na jazyk přijde a co dávno zná, něco takového nepokládám za modlitbu, a nedej Bůh, aby ji který křesťan takto vykonával. Doufám v Pána, že u vás, sestry, nic takového nebude, protože jste zvykly zabývati se věcmi vnitřními, což je velmi dobré, aby člověk neupadl v takový nerozum.

9. Než nemluvme již o těchto ochromených duších; nepřijde-li Pán sám s rozkazem, aby povstaly, jako onen chorý, jenž na třicet let ležel

u rybníka, čeká je velmi zlý osud a nebezpečí veliké. Promluvme raději o jiných duších, které se nakonec přece do hradu dostanou; jsou sice velmi zabrány do světa, ale mají přece dobré touhy a někdy, třeba jen čas od času, poroučejí se Pánu našemu a rozjímají o sobě, třeba ne právě dlouho. Někdy za měsíc se modlí, jsouce plny tisícerych myšlenek na své zaměstnání, na které myslí téměř ustavičně; v něm vězí tak velice, že jakož kde je poklad jejich, tam jest i srdce, někdy samy si umiňují, že se vyprostí. Takové vlastní poznání je již něco velikého, když vidí, že nejdou dobře, aby dospěly k bráně.

10. Konečně vejdou přece do prvních pokojů v přízemí, ale s nimi vchází i tolik hmyzu, že jim nedá ani viděti krásy hradu ani odpočinouti. Ale mnoho jest, že již vešli.

11. Snad se vám zdá, dcery, že to sem nenáleží, když z dobroty Páně k takovým nepatříte. Ale třeba míti trpělivost, nebo bych vám nedovedla vyložití, jak chápu některé vnitřní věci modlitby. Pán dej, aby se mi aspoň tak podařilo něco vysvětliti, neboť není-li zkušenosti, jest velmi nesnadno, co bych vám chtěla znázorniti. Máte-li však zkušenost, uznáte, že nelze se nedotknouti toho, čeho nás rač Pán pro milosrdenství své uchovati.

KAPITOLA DRUHÁ

Pojednává o tom, jak oškliva je duše ve hříchu smrtelném, a jak Bůh zjevil o tom něco jisté osobě. Dále dří něco o sebepoznání. Hlava tato je užitečná pro některé body hodné pozornosti. Potom vykládá, jak třeba rozuměti komnatám.

1. Než pokročím dále, chci vám říci, abyste uvážily, jaká bude podívaná na tento tak zářný a lepší hrad, na tuto perlu z Východu, na tento strom života zasazený v samých vodách živých, jimiž je Bůh, když (duše) upadne do hříchu smrtelného. Není temnot tak tmavých, není věci tak chmurné a černé, aby duše nebyla mnohem víc. Stačí jen věděti, že totéž slunce, které jí dávalo takový lesk a krásu, je sice ještě v středu duše, ale jako by nebylo. Duše ta nemá na Slunci milosti podílu, ačkoliv je schopna požívatí Boží Velebnost, jako křišťál zatřpytiti se v slunci.

2. Duši té nic neprospívá, a odtud pochodí, že *všecky dobré skutky, které by vykonala ve stavu hříchu smrtelného, jsou k dosažení slávy naprosto bez užitku.* Nevycházejíť ze základu, jímž jest Bůh, jímž naše ctnost stává se ctností, neboť jsme-li od něho odloučeni, nemůže býti skutek

náš líbezný v očích jeho, jakož ani není úmyslem člověka, jenž se dopouští hříchu smrtelného, líbiti se Bohu, nýbrž zalíbiti se ďáblu: jako on jest temnost sama, tak i ubohá duše stává se touž temností.

3. Znáám osobu, jíž ráčil náš Pán ukázati, jakou se stala duše, když smrtelně zhřešila. Ona osoba dí, že se jí zdá, kdyby to člověk chápal, nebylo by možno, aby kdy zhřešil, i kdyby se měl vydati nad pomysl velikým trýzním, by se vyhnul příležitostí. A proto nesmírně zatoužila, aby to všichni pochopili: tak zatužte i vy, dcery, a mnoho prostě Boha za ty, kdož jsou v takovém postavení, kdož se stali temnotou jako i skutky jejich. Jako z úplně čistého zřídla tekoucí potůčky jsou všechny podobně čisté, tak jest i s duší, která je v milosti: z ní plyne, že její skutky jsou tak líbezny v očích Božích i lidských, neboť vycházejí z tohoto pramene života, v němž je duše jako zasazený strom; neměl by ovoce a svěžesti, kdyby z pramene nepocházela: ten jej drží, aby dával ovoce dobré i aby neuschl. Tak i duše, která se svou vinou vzdaluje toho zřídla a zapouští kořeny u jiné vody nejkalnější a zápachu nejhoršího; vše, co z ní pochází, je podobná běda a špína.

* Tu však nutno uvážiti, že ono zřídlo i jasné

slunce, které je v prostředku duše, netratí nijak svého lesku a své krásy, vždy zůstává uprostřed a nic ho nemůže krásy té pozbaviti. Ale pokryje-li se křišťál slunci vystavený zcela černým sukem, zřejmě jest, že třeba naň slunko svítí, nebude míti jeho jas žádného účinku na křišťál.

4. Ó duše krví Ježíše Krista vykoupené, poznejte se a slitujte se nad sebou! Kterak jest možno, že znajíce to, nedbáte odstraniti tuto smolu s křišťálu? Považte, nadejde-li konec vašeho života, že se nikdy nebudete radovati z toho světla! Ó Ježíši, jaký to pohled na duši odloučenou od světla! Jaké jsou potom ubohé komnaty hradu! V jakém to zmatku ocitají se smysly, obyvatelé to žijící v něm! A schopnosti duše, tito velitelé, správcové a dvořané hradu, jak jsou zaslepeni, jak nedobře vládnou! A konečně, jaké ovoce může přinést strom zasazený v půdě, kterou je ďábel? Slyšela jsem jednou zbožného muže, který pravil, že se ani tak nehrozí toho, co činí člověk ve stavu smrtelného hříchu, jako toho, čeho nečiní. Chraň nás Bůh pro milosrdenství své zla tak velikého, neboť pokud žijeme, není věci, která by zasluhovala jména zla kromě hříchu, ježto působí zlo věčné bez konce.

5. Toť jest, dcery mé, čeho se máme báti; toho aby nás Bůh uchoval, máme prositi ve svých modlitbách, neboť nechrání-li on města, marně bychom pracovaly, jsouce nicota sama. Zmíněná osoba pravila, že z milosti, jaké jí Bůh prokázal, získala dvou věcí: za prvé převelikou bázeň, aby ho neurazila, a proto, vidouc tak strašné škody, vždycky ho prosila, aby jí nedal klesnouti. Za druhé měla zrcadlo pokory, vidouc, že dobrý skutek, který konáme, nemá svého základu v nás, nýbrž v onom prameni, kde je štípen strom duší našich, to jest v onom slunci, které dává tepla našim skutkům. Dí, že se jí to vše ukázalo tak zřetelně, že konajíc nebo vidouc konati něco dobrého, vždycky dospěla k počátku všeho dobra a poznávala, že bez této pomoci ničeho nemůžeme. Z toho pak plyne, že se dává hned do chvály Boží a obyčejně ani na sebe nemyslí při všelikém dobrém skutku, který vykonala.

6. Nebude to čas zmařený, milé sestry, který obětujete toto čtouce, já pak píšíc, dostane-li se nám těchto dvou výhod. Lidé učení a moudří je znají velmi dobře, ale naše ženská nechápavost potřebuje způsobu takového, a právě proto snad chce Pán, aby se nám dostalo podobných přirovnání. Zalíbíž se jen jeho dobro-

tivosti, aby nám k náležitému pochopení popřál své milosti.

7. Tyto vnitřní věci jsou na pochopení tak temné, že kdo tak málo ví jako já, nemůže než pověděti mnoho věcí zbytečných, ano i pošetilých, aby řekl něco vhodného. Jest potřebí, aby kdo čte, měl trpělivost, když i já ji mám píšíc, čeho neznám, vždyť беру někdy papír jako hlupáček, nevědouc ani co říci ani jak začít. Vím však, že jest pro vás důležité, abych vám, jak mohu, vyložila něco o vnitřním životě; slyšímeť stále, jak dobrá jest modlitba a podle stanov jsme povinny hledět si jí tolik hodin. Ale více se nám nevysvětlí, než co samy můžeme konati, kdežto o věcech, jež Pán v duši působí, míním věci nadpřirozené, málo se nám vykládá. Protož poví-li se nám o nich, vysvětlují-li se nám rozmanitě, budiž nám to velikou útěchou, že smíme pozorovati toto umělecké, nebeské dílo vnitřního života tak málo smrtelníky chápané, ačkoliv mnozí k němu spějí. A ačkoliv mi Pán dal v jiných mých spisech, že jsem něco pochopila, vidím, že jsem mnohému neporozuměla tak jako později, hlavně u věcech nejnesnadnějších. Jenom chyba, že chtějíc něčeho docílit, musím, jak řečeno, opakovati mnoho, co jest vám již známo, ne-

boť nelze jinak při mém neumělém nadání.

8. Nuže vraťme se nyní do svého hradu s příbytky mnohými. Nesmíte si však tyto komnaty představovati, jako by šly pořadem za sebou, ale upřete zrak svůj na střed, jenž je komnatou či palácem, v němž bydlí Král; pomyslete si to jako plod palmovníku, chcete-li se dostat až k jedlému jádru: má zajisté mnoho slupek, které halí chutný vnitřek. Tak jsou kolem této komnaty mnohé jiné, i také nad ní: u věcech duše nutno vždy mysliti na plnost, šíři a velikost. Nic tu není přehnáno, protože dovede pojmuti mnohem víc, než lze pomysli. Slunce pak v tomto paláci se sdílí všem jeho částem.

9. Je velmi důležité, aby se duše, která si hledí modlitby, ať již málo či mnoho, nijak neomezovala a netísnila do kouta; ať si chodí po těchto komnatách vzhůru, dolů a na vše strany, když Bůh jí propůjčil takové hodnosti. Nechť není nucena prodlévati dlouhou dobu v jediném pokoji, buďsi to i komnata sebepoznání. Jestliť sebepoznání (dobře mi rozumějte!) velepotřebno i těm, které jsou v komnatě, kde dlí Pán sám, tak že jim ho, buďte si sebe dokonalejší, nic nenahradí, a také i kdyby kdo chtěl, nijak by ho nenahradil, neboť pokora je

jako včela, jež stále v úle chystá med, a bez pokory všechno je ztraceno. Než uvažme, že včela přece ustavičně vyletuje navštívit květy: tak veď si i duši při sebepoznání a věř mi, že jest nutno, aby se někdy povznesla až k pozorování velikosti a velebnosti svého Boha. Tu pozná svou nízkost lépe než v sobě samé a je více prosta hmyzu, který se s ní dostane do prvních komnat, jimiž rozumím sebepoznání. Je to sice, jak pravím, veliké milosrdenství Boží, dá-li se nám cvičiti v poznávání sebe, ale jak se říká, i tu všeho moc škodí. A věř mi každý, mocí Boží budeme se cvičiti mnohem lépe ve ctnosti, než když bychom zůstávaly stále při zemi uvažující o své nízkosti.

10. Nevím, zda je věc dobře a srozumitelně podána. Toto sebepoznání je totiž tak důležité, že bych nerada, aby se od něho upouštělo, i kdybyste se až k nebi povznesly, neboť pokud dlíme na této zemi, není pro nás nad pokoru věci důležitější. A proto opakuji, že je velmi, převelmi dobré hledět se dostat nejprve do komnaty, kde se o tom pojednává, než zalétati hned k jiným komnatám, protože to, t. j. sebepoznání je cesta k nim. A můžeme-li jíti bezpečně po rovině, nač si přáti křídel k letu, místo aby-chom se snažili pokročiti onak? A po mém

zdání nepoznáme sebe nikdy dostatečně, nehledíme-li poznati Boha: patřice na jeho velikosti, přijdeme na svou nepatrnost; patřice na jeho čistotu, postřehneme svou poskvrněnost; pozorující jeho pokoru, uvidíme, jak daleko jsme od pokorných.

11. Z toho nám kyne dvojí prospěch. Nejprve je zřejmo, že bílá věc vynikne svou bělostí vedle věci černé a opakem černý vynikne vedle věci bílé. Druhý prospěch jest, že rozum náš i vůle se více zušlechťí a stane se ochotnější ke všelikému dobru, když se obíráme sebou a zároveň Bohem. Pakli se však nikdy nedostaneme z bláta svých béd, je to veliká škoda. Jako jsme řekli o těch, kteří jsou ve hříchu smrtelném, jak černé a zapáchající jsou jejich proudy, tak i zde. Nejsou sice jako ony duše, (chraň nás Bůh takového přirovnání), když utkvívají ustavičně v bédách této země, ale jejich proud myšlenkový nevymaní se nikdy z bahna obav, malomyslnosti a zbabělosti, z ohledů, zda se kdo na mne dívá či nedívá, zda se mi nepovede zle, půjdu-li po této cestě, zda se mám odvážiti toho, onoho díla, zda by to nebylo pýchou, zda je dobře, pouští-li se osoba tak bídná do něčeho tak vznešeného jako je modlitba, zda mne nebudou pokládati za lepší, nejdu-li ces-

tou, kterou všichni se berou, kdyžtě není dobrým, co je výstřední, byť i ve ctnosti bylo, nebo když tak hříšná jsem, zda by to nebyl pád s výše větší, nebo zdali snad ani nepokročím a ještě dobrým uškodím, nebo že osoba jako já nemá potřebí zvláštností...

12. Oh, Bože, dcery mé, kolik již asi duší přivedl ďábel v záhubu takovýmito myšlenkami! To všecko zdá se jim pokorou, i mnoho jiného, co bych mohla uvéstí a co odtud pochodí, že neustáváme pozorovati jen sebe. Tak ďábel překrucuje sebepoznání, a nepovzneseme-li se nikdy nad sebe, nedivím se, že toho všeho i mnoha jiného jest se nám obávati. Proto pravím, dcery, abychom upřely zrak svůj na Krista, své dobro nejvyšší; u něho a u jeho svatých se naučíme pravé pokoře: tak se zušlechtí, jak jsem již řekla, náš rozum, a sebepoznání učiní nás stísněnými ani malomyslnými. Třeba je sebepoznání teprv první komnatou, je přece komnatou velmi bohatou a ceny tak veliké, že vyhne-li se duše hmyzu, který v ní bytuje, může beze všeho pokročiti dále. Strašlivé jsou lsti a úskoky ďáblovy, aby se duše nepoznaly a nenalezly svých cest.

13. O těchto prvních komnatách mohla bych podati mnoho dobrých poznatků ze zkušenosti.

Proto díím, aby nikdo nemyslil, že je tu pokojů málo: je jich do nekonečna, neboť přemnohými způsoby duše tam vcházejí, všechny s úmyslem dobrým. Ale protože ďábel má vždycky úmysl tak zlý, má jistě v každém tom pokoji mnoho legií duchů zlých, aby duši nedali přecházeti z komnaty do komnaty, a že ubohá toho nechápe, mámí nás oni duchové tisícerými šalbami. Tolik však již nemůže těm duším, jež jsou blíže komnatě, kde sídlí Král. Ale tu, kde jsou ještě zaujaty světem a pohříženy v jeho rozkoše a hrdy na jeho počty a nároky, tu nemají síly manové duše, to jest smysly a mohutnosti přirozené, od Boha jí dané, tak že milé ty duše bývají snadno přemoženy, třebaže touží Boha neurážeti a konají dobré skutky.

14. Duše, které se octly na tomto stupni, mají se pokud jen možno často utíkat k Boží Velebnosti, bráti si jeho požehnanou Matku za prostřednici, i jeho svaté, aby zápasili za ně, ježto jejich sluhové mají málo sil, aby se sami bránili. Na všech zajisté stupních je nám třeba síly od Boha. Jeho Velebnost nám jí pro milosrdenství své popřej, amen. Jak bídny jest život ten, v němžto žijeme!

Ježto jsem, dcery mé, na jiném místě obšírně pojednala o škodě, již nám přináší nedobré po-

chopení pokory a sebepoznání, nebudu se vám o tom zde šířiti, ačkoliv je to pro nás věc nejpotřebnější. Dej Bůh, abych byla tehdy pověděla, co je nám k užitku!

15. Povšimněte si, že do těchto prvních komnat neproniká téměř nic světla, jež vychází z paláce, kde sídlí Král. Nejsou sice zatemněny a černy, jako když je duše ve hříchu, ale přece jsou jaksi zachmuřeny, že nemůže viděti světla, kdo v nich dlí. Není to vinou komnaty - nevím, jak to lépe vyjádřiti - nýbrž proto, že člověku nedají pozorovati světla všeliké ty neblahé věci, hadi, zmije a jedovatiny, které vešly s ním. Je to asi tak, jako kdyby někdo vkročil, kam jasně svítí slunko, ale v očích měl plno hlíny, že by jich ani otevřít nemohl: pokoj je jasný, ale on toho nepozoruje pro překážku, nebo pro ty šelmy a zvířata, která jej nutí zavírat oči, aby neviděl ničeho krom nich.

16. Tak asi se vede po mém zdání duši, která není sice ve stavu hříchu, ale je tak zabrána ve věci světa, tak pohřížena ve statky, nebo pocty, nebo zaměstnání tohoto světa, jak jsem již pravila, že i kdyby opravdu chtěla poznati a okoušeti své krásy, svět jí nedá, a zdá se zrovna, že se ani nemůže pozbaviti tolikerych překážek. Aby mohla tedy vstoupiti do dalších komnat,

je svrchovaně potřebno, aby odhodila všeliké zbytečné věci a práce, každý ovšem podle stavu svého. Je to věc tak důležitá, že nepočne-li se tak, pokládám za nemožno, aby kdo dospěl do komnaty nejpřednější. Ba, i kdyby již byl vstoupil do hradu, neprodlí bez velikého nebezpečí ani v komnatě, kam se již dostal, protože jest nemožno, aby nebyl tu a tam uštknut mezi tolika jedovatými plazy.

17. Jaké by to bylo, dcery mé, kdybychom my, které jsme již prosty těchto překážek a dospěly jsme již mnohem dále do jiných tajných komnat hradu, vlastní vinou se vrátily do toho ryku a hluku! Jak bude pro hříchy naše mnoho těch, jimž popřál Bůh svých milostí, a kteří se vlastní vinou vrhají opět v tu bědu! Tu - v klášteře - jsme prosty zevních nebezpečí; Pán dej, abychom byly prosty i vnitřních, a vysvobod nás!

18. Střeďte se, dcery mé, cizích starostí. Považte, že jest málo komnat tohoto hradu, jichž by ďábli nenapadali. Pravda ovšem, v některých mají dosti síly k boji strážcové, totiž mohutnosti duše, jak jsem je tuším nazvala. Ale je nesmírně nutno býti na stráži, abychom poznaly jeho úskoky, aby nás neobelstil v podobě anděla světla. Jestli mnoho věcí, jimiž nám

může uškoditi, když se znenáhla přikrade, my pak ani nepozorujeme, až když se škoda stala.

19. Již jindy jsem vám pravila, že je to jako s neslyšným pilníkem, jemuž máme hned počátku věnovati pozornost. Chci tu něco uvést, abych vám to lépe znázornila. Dábel namluví některé sestře, aby se oddala nemírnému pokání: zdá se jí, že nebude míti pokoje, jen když se potřýzní. Je to začátek dobrý. Ale když představená poručí, aby se sestry neoddávaly skutkům kajícínosti bez dovolení, a milá sestra si z vnuknutí ďáblova myslí, že u věci tak dobré možno se již něčeho odvážiti a tajně se oddá takovému životu, až pozbude zdraví a nemůže zachovávat pravidel řehole, tu vidíte, kam vedl dobrý ten počátek. - Jiné vstíjí dábel horlivost převelikou po dokonalosti. Je to věc velmi dobrá, ale může z ní povstati i to, že každá chybička sester zdá se jí velikou propastí: dává bedlivý pozor, zda se jich dopouštějí a běhá s nimi k představené. A tu se někdy může přihoditi, že nevidí vlastních chyb pro velikou horlivost a zachovávaní řehole; jiné pak sestry, neznající jejího nitra a pozorující její starostlivost, přijímají to ne zrovna laskavě.

20. Není nepatrné, čeho tu chce dábel docílit, aby totiž ochladla vzájemná láska mezi

sestrami, což by bylo škoda veliká. Vězte, dcery mé, že skutečná dokonalost záleží v lásce k Bohu a bližnímu, a čím horlivěji budeme zachovávatí tato přikázání, tím budeme dokonalejší. Celá naše řehole a stanovy nejsou k jinému, než aby posloužily k dokonalejšímu zachovávání tohoto pravidla.

21. Nechme tedy neskromného horlení, které nám může býti na velikou škodu; každá hledí si jen sebe. Protože jsem vám o tom jinde dosti pověděla, nebudu se tu šířiti. Na této vzájemné lásce tolik záleží, že bych si přála, abyste na to nikdy nezapomínaly. Zpytujeme-li na jiných různé nicotky, které leckdy nejsou ani nedokonalostmi, které snad jen ve své nevědomosti v horší stránku vykládáme, pozbývá duše klidu a ohrožuje i klid jiných: vizte, jak draho by byla zaplacená taková dokonalost.

22. Takové pokušení může ďábel způsobiti i pokud jde o představenou, což by bylo ještě nebezpečnější. Tu je třeba dobře rozlišovati: týká-li se to věcí, které se přičí řeholi a stanovám, nesmí se vše vykládati pokaždé v dobré, nýbrž nutno představenou upozorniti, a nenapraví-li se, pověděti vyššímu představenému; toť je láska. A podobně se sestrami, kdyby šlo o něco důležitého. Nedbati toho z obavy

před pokušením, bylo by již pokušením samým.

23. Třeba také dobře pamatovati, aby se o chybách těch s jinými nemluvalo, by nás ďábel nezavedl. Z toho by mu kynul nemalý zisk, když by se zahnízdil zlozvyk pomluvačnosti. Jen s tím dlužno věc sděliti, kdo ji může napravit, jak jsem již pravila. U nás, kde je ustavičné mlčení, není na nic takového, chvála Bohu, pomyšlení, ale dobře jest, abychom byly na stráži.

K O M N A T Y D R U H É

KAPITOLA JEDINÁ

Jedná o tom, jak důležitá jest vytrvalost, aby člověk dospěl až do komnat posledních. Jak veliký boj chystá ďábel, a jak je důležité nezablouditi hned s počátku, má-li se dojíti cíle. Podává zkušenosti osvědčený prostředek.

1. Nyní promluvíme o duších, jež vystupují do druhých komnat, i o tom, co tam činí. Ráda bych vám řekla něco málo, ježto jsem o tom jinde obšírně pojednala; protože se však nepamatují, co tam řečeno, nebude možno neopakovati mnoho z toho na tomto místě. Kdyby se to mohlo připraviti opět jiným způsobem, vím, že by se vám to neznechutilo, jako se nám nikdy neprotiví knihy, které o těch věcech jednají, ač jest jich mnoho.

2. Nyní jde o ty, kteří již počali pěstovati vnitřní modlitbu a pochopili, kterak na tom záleží, aby nezůstávali v komnatách prvních; než rozhodnosti se jim ještě nedostává, aby se ještě často do nich nevraceli, ježto se nevarují příležitosti, v čemž jest nebezpečenství veliké.

3. Přece však je známkou velikého milosrdenství Božího, že se aspoň časem varují hadů a jedovatin a chápou, že dobře jest jich se stříci. Tito mají částečně mnohem více útrap než prvnější, ačkoliv nevězí v takovém nebezpečí, protože, jak se zdá, již nebezpečí znají, a jest veliká naděje, že se dostanou dále do hradu. Pravím, že mají větší trápení, neboť prvnější jsou jako němí, kteří také neslyší a tak lépe snášejí svůj trud němoty, čehož by nebylo, kdyby slyšeli, ale mluvit nemohli; přesto však si nikdo z těch, kteří nemluví, nepřeje, aby také neslyšel: jestiť přece jen veliká věc rozuměti, co nám kdo praví.

4. Tito slyší tedy volání, jímžto je Pán pozývá; jakmile se totiž přiblíží místu, kde dlí jeho Velebnost, mají velmi dobrého souseda, jehož milosrdenství a dobrota je nesmírná. Ačkoliv se ještě držíme svých zábav a prací a radostí a klamů světa, ačkoliv upadáme do hříchů a opět povstáváme (jsouť zmíněná zvířata tak jedovatá a bouřlivá, a společnost jejich je tak nebezpečná, že by byl div, aby kdo neklopýtl a neklesl), přece Pán náš tak touží, abychom jej milovali a jeho společnosti hledali, že nás neustává zas a znova volati, abychom se k němu dostali. A hlas ten je tak sladký, že ubohá duše se souží, a na hned nekoná, co on jí přikazuje.

A tak, jak pravím, má větší trápení, než kdyby neslyšela.

5. Nedím, že tyto výzvy a tato volání jsou jako jiná, o nichž povím později. Jsou to slova, která člověk slyší od dobrých lidí, nebo kázání, nebo co čte v knihách dobrých, nebo nemoci a soužení, nebo mnoho jiného, o čemž jste slyšely; tím vším volá Bůh, i také nějakou pravdou, jíž nás učí ve chvílích modlitby; buďsi modlitba i chabá, Bůh přece si jí mnoho považuje.

6. I vy, sestry mé, nepovažujte si málo této první milosti, ale netrapte se, třeba jste hned volání Pána nevyhověly: jeho Velebnost dovede čekati dni a léta, zvláště vidí-li vytrvalost a tužby dobré. Tato vytrvalost je tu nejpotřebnější, neboť jí vždycky se mnoho vyzíská.

Ale zápas, který tu ďáblové tisícovým způsobem vyvolávají, je hrozný a pro duši obtížnější než v komnatách předchozích; bylať tam zajisté něma a hlucha, nebo aspoň velmi málo slyšela a méně odolávala, jako kdo se již částečně vzdává naděje na vítězství.

7. Tu je pochopení živější a schopnosti duševní čilejší: rány dopadají a děla hřmí tak, že duše nemůže neslyšeti. Zde jí totiž ďáblové představují hadí věci světa a jeho rozkoše jako

by téměř věčně trvaly: čest, jaká v něm kyne člověku, přátele a příbuzné, zdraví ohrožené skutky kajícími (duše vcházející do těchto komnat vždycky zatouží vykonati nějaký takový skutek), a tisíceré jiné překážky.

8. Ó Ježíši, jaký to povyk tropí tu zlí duchové, jak mučí ubohou duši, která neví, má-li pokročiti dále nebo se vrátiti do prvního pokoje! Rozum jí zase ukazuje lest, dává jí na pováženou, že to vše nestojí za nic u srovnání s tím, po čem touží. Víra ji učí, čeho jediného jest jí třeba. Paměť jí připomíná, jaký je konec všech věcí, zpřítomňuje jí smrt těch, které viděla užívat mnoho těch věcí, ukazuje, jak náhle viděla některé umírat, jak brzy jsou ode všech zapomenuti, jak někteří, které znala u velikém blahobytu, jsou dávno pod drnem, ba, jak mnohokrát sama šla po jejich hrobě, a jak v těle jejich se hemží nesčíslní červi. I mnoho jiných ještě věcí může jí paměť připomenouti.

9. Vůle je ochotna milovati, vidouc bezpočtu dobra a důkazů lásky, a ráda by se za to nějak zvlášť odvděčila. Vidí, jak ji nikdy neopouští ten, jenž jest opravdovým milovníkem, jak ji provází, jak jí dává život i bytí. Potom přispěchá i rozum s poučením, že nenajde přítele lepšího, kdyby žila léta mnohá, že všecek svět je pln

klamu a ty rozkoše, jakých jí ďábel podává, že jsou plny muk a starostí a rozporů. Ujišťuje, že mimo tento hrad nenalezne ani bezpečnosti ani pokoje; pozývá, aby nechala pochůzek po domech cizích, kdyžtě její vlastní je pln statků, jichžto smí užívat, kdyby jen chtěla. Dí dále, že nekaždý má ve svém domě všecko, čeho třeba, jako jest v domě jejím, hlavně že je tu takový hospodář, jenž ji učiní paní všech těch statků, nechce-li se vydati sama v záhubu jako syn marnotratný a sytiti se potravou vepřů. To jsou důvody, jimiž lze přemoci duchy zlé.

10. Ale, ó Pane a Bože můj, jak maří to vše zvyklost na věci marné i pozorování, že celý svět se žene za nimi! Vždyť víra je tak mrtva, že věříme víc tomu, co vidíme, nežli tomu, co dí nám ona. A věru, nevidíme než přemnoho bídy u těch, kteří se honí za těmito viditelnými věcmi; ale to vše zavinila ona jedovatá zvířata, s nimiž se obíráme: uštkne-li koho zmije, bývá všecek otráven a opuchá, tak je tomu i zde, nedbáme-li.

11. Zřejmo jest, že k uzdravení je třeba mnohého léčení a velikou milost nám prokazuje Bůh, neumřeme-li z toho. Tu prožívá duše veliké útrapy, zvláště pozoruje-li ďábel, že má ochotu smýšlení a vlastnosti k velikému po-

kroku; tu sežene celé peklo, aby ji přiměl k opět-
nému opuštění komnaty. Ach, Pane můj, tu je
třeba tvého milosrdenství, nedopusť, aby byla
duše ta podvedena, aby nechala toho, co počala.

12. Dej jí světla, aby viděla, že v tom jest
všecko její blaho, a vystříhala se všech zlých
společností, že je výborné držeti se těch, kteří
stejně smýšlejí a nepřidružovati se jen k těm,
kteří dlí v příbytcích jak ona sama, nýbrž k těm,
o nichž ví, že již postoupili do dalších. Budeť
jí to velikou pomocí, ano obcování s nimi jí
může prospěti tak dalece, že ji vezmou s sebou.
Budiž vždy na stráži, aby se nedala přemoci,
neboť vidí-li ďábel její velikou odhodlanost,
že by dala raději život i klid i vše, co jí nabízí,
než by se vrátila do komnaty první, tím spíše
ji opustí.

13. Duše veď si mužně a nebuď z těch, kteří
poklekali, aby se napili, když do boje šli, ne-
vzpomínám s kým, nýbrž odhodlej se bojovati
se všemi ďábly, a věz, že není lepší zbraně než
zbraň kříže.

Už jindy jsem toto pravila, ale je důležité,
abych to zde opakovala: duše si nemyslí, že jí
kynou rozkoše při tom, co počíná, neboť by
to byl příliš bídný počátek budovy tak vzácné
a veliké. A počne-li se stavěti na písku, všecko

se zhroutí. Tak by duše nikdy nevyvázly z mrzutostí a pokušení, neboť nejsou to ještě příbytky, kde padá mana; ty jsou teprv dále, kde zví vše, co chce, protože již nechce jiného, nežli co chce Bůh.

14. Krásná to věc: ještě jsme zapleteni v tisícere překážky a nedokonalosti, naše ctnosti neumějí ještě chodit, neboť se teprv před kratičkou dobou zrodily (dej Bůh, aby se již byly zrodily!) a my se nestydíme toužit již po útěchách modlitby a stěžovat si na suchopárnost při ní?

15. Nikdy se vám nestaniž podobně, sestry mé: obejměte kříž, který Snoubenec váš na se vzal, a vězte, že tať jest vaše úloha, trpěti proň více, která trpěti může, a dostane se jí hojnějšího vysvobození. Vše ostatní je jako přídavek; dá-li vám jej Pán, vzdejte mu díky mnohé. Pozdá se vám asi, že byste byly odhodlány snésti utrpení zevnější, pakli vás Bůh utěší v nitru. Ale jeho Velebnost ví lépe, co se vám hodí: netřeba mu teprv raditi, co by nám měl dáti, jinak by nám mohl právem říci, že nevíme, zač prosíme.

16. Všelická snaha toho, kdo počíná (vnitřní) modlitbu - a na to nezapomínejte, poněvadž je to velmi důležité - směřuj k tomu, aby praco-

val, rozhodl a uzpůsobil se pokud jen možno nejbedlivěji, by jeho vůle se srovnala s vůlí Boží. Budtež ujištěny, že v tom právě, jak povím později, záleží největší dokonalost, již lze dosíci na cestě života duchovního. Čím dosáhne kdo v této věci větší dokonalosti, tím více dostane od Pána a tím dále dospěje na cestě té. Nemyslete, že tu jde o jinaké záhady, o věci nerosrozumitelné a neslýchané: právě v této shodě vůle naší s vůlí Boží náleží vše naše blaho. Pobloudíme-li hned s počátku, chceme-li hned, aby Pán učinil po vůli naší a vedl nás, jak my si myslíme, jak pevná může býti taková budova?

17. Hleďme jen vykonati, co na nás jest, a střežme se té jedovaté havěti. Mnohdy chce Pán, aby nás pronásledovaly zlé myšlenky a nás trýznily, i suchopárnost, my pak se jich zbaviti nemůžeme. Ba někdy Pán dopustí, aby nás i uštkly, bychom se jim dovedly později tím lépe brániti, i aby zkusil, zda velmi želíme, že jsme jej urazily. Proto netraťte mysli, klesnete-li někdy, abyste se vzdaly kráčetí kupředu, neboť i z toho pádu učiní Bůh něco dobrého, jako činí kdo prodává dryák, lék proti jedu: aby ukázal jak a zda je dobrý, sám se nejprv jedu napije. Kdybychom neviděli své bídy a veliké škody, již nám působí roztržitost, z ni-

čeho jiného než ze zápasu, jehož třeba, aby-
chom nabyli opět sebranosti mysli, již to by
stačilo.

18. Může-li býti co horšího, než necítiti se
spokojeným ve vlastním domě? Zda se možno
nadíti, že najdeme pokoje v cizím, nemůž-
me-li se uklidniti ve vlastním? Vždyť i tak ve-
licí a opravdoví přátelé a příbuzní, s nimiž jest
nám, i kdybychom nechtěli, stále žíti, t. j. naše
duševní mohutnosti, i ty nám vypovídají, jak
se zdá, válku, jako z rozhořčenosti, že naše
zlovyky jim tolik bojů způsobily. Pokoj, po-
koj, sestry mé, pravil Pán, a tolikrát k němu
své apoštoly napomínal. Protož věřte mi, ne-
máme-li ho, nepečujeme-li o pokoj ve svém
vlastním domě, v cizích ho nikdy nenajdeme.

19. Kéž je již konec této válce pro krev, již
vyžil za nás Pán. O to prosím ty, kdož ještě
neučinily počátek, aby šly do sebe; kdož pak
učinily, ty prosím, aby se bojem nedaly za-
hnati zpět. Považtež, že je horší znovu pad-
nout, než po prvé padnout, protože již znají
svou ztrátu. Důvěřujtež v milosrdenství Boží,
nikterak v sebe, a uvidí, jak Velebnost Boží
je pozvedá z komnat do komnat, jak je uvádí
do země, kde šelmy ty jich stihnouti ani obtě-
žovati nemohou, nýbrž kde je všechny podmaní

a jim se vysmějí, a kde užijí, a to již v tomto životě mnohem větších dober, než by si kdy mohly přát.

20. Napsala jsem vám již, jak zprvu řečeno, kterak se máte chovati v těchto zmatcích, jež tu ďábel klade, a kterak se nesmí postupovati násilně k sebranosti, nýbrž mírně, abyste v ní ustavičně setrvávaly. Proto nebudu o tom zde mluvit. Po mém zdání jest však velmi záhodno promluvit o tom s osobami zkušenými, jinak byste pokládaly za velmi škodlivy i věci, které jsou potřebny. Kdyby však nikoho nebylo, Pán obrátí vše k našemu prospěchu, třeba bychom nenalezly, kdo by nás poučil, nezanedbáme-li sebranosti mysli. Neníť proti tomuto zlu prostředku jiného než opět a opět začít, jinak ztrácí duše denně znenáhla vždy víc, a Bůh dej, aby to ještě poznala. Někdo by tu mohl mysliti, je-li tak velikým zlem jíti zpět, že by bylo lepší nikdy nezačínati, nýbrž zůstatí mimo hrad.

21. Pravila jsem vám hned s počátku a Pán sám to dí, že kdo se dává v nebezpečí, zahyne v něm, a že branou do tohoto hradu vedoucí je modlitba. Je pošetilo myslit, že můžeme vejíti do nebe, když jsme nevešli sami do sebe tím, že se poznáváme a pozorujeme svou bídu

i vše, čím jsme Bohu povinni, i že jej přechásto prosíme o milosrdenství. Pán sám praví, nevím zda právě tak, ale myslím: »Nikdo nepřichází k Otci, leč jen skrze mne... A kdo vidí mne, vidí i Otce mého.«

22. Pakli však nikdy naň nepohlédneme, nikdy neuvažíme, čím jsme mu povinni, nikdy nepomyslíme na jeho smrt, již pro nás podstoupil, nevím, jak jej můžeme poznati, jak konati skutky v jeho službě. Neboť jakou cenu může mít víra bez skutků, jakou skutky, nejsou-li sjednoceny s cenou zásluh Ježíše Krista, dobra našeho nejvyššího? A kdo nás také povzbudí, abychom tohoto Pána milovali? Kéž nám dá jeho Velebnost poznati, jak mnoho jej stojíme, a že není služebník nad Pána, a že je třeba pracovati, abychom požívali jeho slávy, a že k tomu cíli je nutno se modlit, abychom nikdy nevešli v pokušení.

K O M N A T Y T Ř E T Í

KAPITOLA PRVNÍ

Jedná o tom, jak málo bezpečni jsme, pokud žijeme v tomto vyhnanství, i když stav náš je vznešený, a jak nutno choditi v bázni Boží. Několik dobrých rad.

1. Co povíme těm, kdož z Božího milosrdenství vítězně obstáli v těchto bojích, a vytrvalostí svou vešli do komnat třetích, ne-li slovo Písma: - Blahoslavený muž, který se bojí Pána? Byla to nemalá milost, že mi Boží Velebnost popřála, abych právě nyní porozuměla, co v mateřštině znamená tento verš, neboť v těch věcech jsem neuměla. Zajisté právem nazveme jej blahoslaveným, neboť neobrátili se zpět, kráčí, pokud lze poznati, jistou cestou ke své spáse. Tu vidíte, sestry, jak na tom záleží, aby člověk zvítězil v bitvách předchozích, neboť jsem jista, že mu Pán popřeje trvale bezpečného svědomí, což není dobrem nepatrným.

2. Pravím-li »bezpečného«, není to správně řečeno, neboť není bezpečnosti v tomto ži-

votě, a proto vždycky rozumějte, že mluvím s podmínkou, neopustí-li totiž cesty začaté.

Převeliká bída jest žíti v tomto životě, neboť vždy nutno si vésti jako si vedou lidé, mající nepřítel před branami: nemohou ani spáti ani pojísti beze zbraně a jsou ve stálém strachu, aby nepřítel někudy nevníkl do pevnosti. Ó Pane můj a mé dobro! Jak můžeš chtíti, abychom toužili po životě tak bídném? Není možno, abychom jej přestali milovati, abychom tě prosili, bys nás ho zprostil, nemáme-li naděje, že bychom jej ztratili pro tebe nebo jej ztrávili opravdu ve službě tvé, a hlavně nepoznáváme-li, že jest to vůle tvá. Ale s tou nadějí a s vůlí tvou, Bože můj, chtěli bychom raději umříti, jak děl sv. Tomáš, neboť žíti bez tebe, žíti v ustavičném strachu, abychom tě navždy neztratili, není nic jiného, než mnoho-násobné umírání.

3. Proto dím, dcery mé, že blaženost, o niž prositi máme, v tom záleží, abychom žily již bezpečně s blahoslavenými. Jakouž radost může míti za stálých těch obav ten, jehož jedinou radostí jest líbiti se Bohu? A považte, že v takové a ještě mnohem větší bázni žili někteří svatí, a přece padli do těžkých hříchů; my však nemáme jistoty, že jako jim podá Bůh

i nám ruky své - mímím zvláštní pomoci - aby-
chom z nich povstaly a činily pokání.

Věru, dcery mé, píšíc to, jsem zachváčena
takovou bázní, že ani nevím, jak to píši, ba
kterak ještě mohu žíti, když na to, jak se často
stává, vzpomenu. Proste, dcery mé, Velebnost
Boží, aby vždy Bůh žil ve mně, neboť kdyby
tomu nebylo tak, jakou bezpečnost měl by
život tak zle promarněný jako život můj?

4. A netraptež se vědouce, že jest tomu tak,
jakož jsem několikrát na vás pozorovala, když
se vám o tom zmíním. Je to zajisté proto, že
byste si přály, abych byla bývala velmi svatou,
a máte pravdu, i já bych si to byla přála. Ale
co mám činiti, pozbyvši toho vlastní vinou
svou? Na Boha naříkati nemohu, že by mi
nebyl dal dostatečné pomoci, aby se vaše tou-
ha splnila. Nemohu to říci bez slz a velikého
zahanbení vidouc, že píši něco pro ty, jež by
mohly poučovati mne. Byla to pro mne tvrdá
poslušnost! Pán dej, děje-li se tak pro něho,
abyste měly z toho nějaký prospěch, i abyste mi
vyprosily odpuštění pro bídnou mou smělost.

5. Jeho Velebnost dobře ví, že se mohu u-
těšiti pouze jeho milosrdenstvím a nemohouc
učiniti, abych byla jinou než jsem byla, nemám
jiné pomoci, než utéci se k Bohu, důvěřovati

v zásluhy jeho Syna a jeho Matky a Panny, jejížto roucho já nehodná nosím.

I vy, dcery mé, nosíte roucho to; chvalte Pána, neboť jste opravdu dcerami této Paní, a proto netřeba se vám stydět, že já jsem tak zlá, když máte tak dobrou Matku. Následujte ji a uvažte, jak veliká jest Paní ta a jak dobře jest míti v ní ochránkyni, když ani mé hříchy a má ubohost nedovedly v ničem zastíniti posvátnou tuto řeholi.

6. Ale na jedno vás upozorňuji, abyste proto, že řád je takový a má takovou Matku, nespolehaly na svou bezpečnost: bylť David velmi svatý a víte, jaký byl Šalomoun. Nehleďte na uzavřenost a kajícnost, v nížto žijete, nebezpečte se tím, že obcujete stále s Bohem a ustavičně se cvičíte v modlitbě, že jste tak odloučeny od věcí světa a máte je po svém zdání v ošklivosti. To vše je dobré, ale jak řečeno nestačí, abychom se již nebály. A proto často pamatujte na verš: *Beatus vir, qui timet Dominum* - Blaze tomu, kdo se bojí Hospodina.

7. Nyní již ani nevím, co jsem pověděla, tak daleko jsem se odchýlila. Ale když pomyslím na sebe, pozbývám mysl, že bych řekla co dobrého, a tak o té věci nyní přestanu.

8. I vracím se k tomu, o čem jsem počala,

a dím, že duším, které vkročily do komnat třetích, neprokázal Pán milosti nepatrné, nýbrž nesmírně veliké, když jim dal překonati první překážky. A takových duší je po mém názoru z dobroty Páně mnoho na světě. Ony velmi touží neurážeti Boží Velebnosti, chrání se i hříchů všedních, ochotně činí pokání, mají své chvíle usebranosti, používají dobře času, cvičí se ve skutcích lásky k bližnímu, jsou velmi strážlivy v řeči i oděvu, řádný ve spravování domu, pokud jim svěřeno. Je to zajisté stav, jakého lze si přát, a jak se zdá, není příčiny, aby se jim odepřel vstup až do komnaty poslední. Pán jim ho také neodepře, budou-li samy chtít, neboť jsou výborně uschopněny přijmouti všelikou milost.

9. Ó Ježíši, kdo by řekl, že netouží po tak velkém dobru, jmenovitě když nejobtížnější již překonal? Nikoliv, z nás žádná. My všechny prohlašujeme, že po tom toužíme, ale je třeba více, aby Pán duši úplně ovládl a nestačí pouhé prohlášení, jak nestačilo onomu jinochu, když se ho tázal Pán, chce-li býti dokonalým. Hned jakmile jsem počala o těchto komnatách, mám jinocha toho na mysli, neboť se to hodí doslovně na nás. Odtud pochodí také nejčastěji veliké suchopárnosti při modlitbě, ačkoliv mí-

vají ještě jiné příčiny. Pomínám tu některé vnitřní obtíže nesnesitelné, jaké stíhají mnohé dobré duše zhola bez viny, z nichž je Pán vždycky s nemalým pro ně ziskem vytrhne. Nemluví ani o duších trpících trudnomyslností a jinými nemocemi. Vůbec při všem nutno odezíratí od zvláštních úradků Božích.

10. Příčinou pak oněch suchopárností bývá po mém názoru obyčejně to, o čem jsem již mluvila. Protože tyto duše pokročily tak daleko, že by se za nic hříchu těžkého (mnohé pak dobrovolně ani lehkého) nedopustily, a protože dobře používají svého života i jmění, nemohou snéstí trpělivě, aby se jim zavírala brána, již se vstupuje tam, kde sídlí náš Král, jehož poddanými se pokládají a také jsou. Než i pozemský král má mnoho služebníků a přece nesmějí všichni vstoupiti až do jeho pokoje. Vstupte, vstupte, dcery mé, do nitra svého a pokračujte od svých nepatrných skutků, neboť jako křesťanky jste to povinny, ba ještě víc. Stačíž vám býti služebnicemi Božími a nežádejte příliš mnoho, abyste nepozbyly všeho. Popatřte na svaté, kteří vstoupili v komnatu Krále toho, a poznáte, jaký je rozdíl mezi nimi a námi.

11. Nežádejte, čeho jste nezasloužily, ba ani

nám nenapadniž, že bychom my, které jsme Boha urazily, něčeho si zasloužily, ať jsme mu sebe víc sloužily. Ó pokoro, pokoro! Nevím, jaké to pokušení v této příčině, že se nemohu ubrániti myšlence, že se poněkud nedostává pokory tomu, kdo si tolik naříká na suchopárnosti. Pravím však, že tu vyjímám zmíněné veliké vnitřní trýzně, neboť jsou něčím zhola jiným, než nedostatkem zbožnosti.

12. Zkusmež se samy, sestry mé, nebo lépe, zkusiž nás Pán, jenž to nejlépe dovede, třeba bychom tomu často nechtěly rozuměti, a všimněme si duší tak uspořádaných: vizme, co činí pro Boha, a poznáme ihned, že si bezdůvodně na jeho Velebnost stěžujeme. Obrátíme-li se k Pánu zády a smutně-li odcházíme, jako jiných v evangeliu, když nám dí, co činiti, abychom dospěly k dokonalosti, co chcete, aby učinil ten, jenž odměňuje podle lásky, již k němu chováme? A láska ta, dcery mé, nesmí se vystrojiti v naší obraznosti, nýbrž musí se dokázati skutky. Ale nemyslete, že Pánu je třeba našich skutků; za to žádá odhodlanost naší vůle.

13. Nám, které nosíme šat řeholní, zazdá se snad, že učiněno jest již všecko tím, že jsme šat ten oblékly dobrovolně a že jsme pro

Boha opustily vše na světě, i co jsme měly... třeba by to byly jen sítě sv. Petra: vždyť kdo dal, co měl, tomu se zdá, že mnoho dal. Je to příprava velmi dobrá, pakli člověk setrvá a nepoloží-li se opět, třeba jen žádostí, do hmyzu prvních komnat. Není pochybnosti, setrvá-li v tomto odpoutání a zanechání všeho, že dospěje, kam cílí. Ale to jen s podmínkou - na to vás upozorňuji - pokládá-li se za služebníka neužitečného, jak dí sv. Pavel nebo Kristus sám, a nemyslí-li, že Pána nějak zavázal, aby mu podobných milostí uděloval. Naopak, věz, že kdo více přijal, větším zůstává dlužníkem.

14. Co můžeme učiniti pro Boha tak štědrého, jenž za nás umřel, nás stvořil, nám dává bytí? Zda se nemáme pokládati šťastnými, můžeme-li aspoň něco splatiti z toho, co dlužíme za to, že nám Pán sloužil? Nerada jsem užila toho slova, ale je tomu tak, že pokud živ byl, nečinil nic jiného. Při tom nelze jinak, než abychom si vyprošovaly nových milostí a darů.

15. Bedlivě si, dcery mé, všimněte některých tuto naznačených věcí, třeba jen zmatených, protože jich jinak vyložití neumím. Pán vám dá pochopení, abyste ze suchopárnosti získaly pokory a ne zneklidnění, o které usiluje ďábel. A věřte mi, kde je opravdová pokora, nedá-li

Bůh nikdy sladkosti, popřeje míru a vyrovnanosti, že budou takové duše spokojenější než jiné při sladkých pocitech. Těchto udílí Boží Velebnost často duším nejslabším, ačkoliv by jich po mém soudu nezaměnily za sílu duší stíhaných suchopárností: jsou nám více po chuti radosti než kříž. Ty pak, Pane, zkusiž nás, jenž víš, jací po pravdě jsme, abychom se poznali.

KAPITOLA DRUHÁ

Pokračování téhož předmětu. Jedná o suchopárnostech při modlitbě a o tom, co po názoru jejím z nich může povstati. Jak je potřebno zkoušeti se a kterak zkouší Pán ty, kdož dlí v těchto komnatách.

1. Znala jsem několik, ba mohu říci mnoho duší, které dospěly stavu takového, a setrvaly a žily mnohá léta v této spravedlnosti a spořádanosti co do duše i těla, pokud lze o tom souditi. Již se zdálo, že dobudou vlády nad světem nebo že alespoň poznaly jeho šalbu. Tu je počala Velebnost Boží zkoušeti ve věcech ne zrovna velikých, ony pak se octly v takovém neklidu a stísněnosti srdce, že jsem z toho byla všecka tupá a velmi jsem se o ně bála. Takovým není

ani rady ani pomoci. Ježto se již tak dlouho obírají ctností, zdá se jim, že mohou poučovati jiné a že mají příliš mnoho důvodů pociťovati ty věci bolestně.

2. Nenašla jsem ještě způsobu a nenajdu, jak potěšiti takové osoby, leč ten, když projevím velikou soustrast s jejich trýzní, k čemuž je věru dosti důvodů při takové bídě, a když neodporuji jejich přesvědčení: domnívají se všecky souhlasně, že trpí vše pro Boha, a tak posléze nepoznávají svou nedokonalost. U lidí, kteří již tak pokročili, je to opět klam. Jinak není se co diviti, že cítí takové zkoušky, ačkoliv by taková citlivost při podobných věcech měla po mém zdání rychle minouti. Chceť mnohdy Bůh, aby jeho vyvolení pocítili svou bídu, a proto jim odnímá na krátko svou přízeň; obyčejně není třeba víc, abychom se velmi brzy poznali.

3. Tento druh zkoušky pozná se ihned, neboť takoví lidé vidí své pochybení velmi zřetelně a někdy je sužuje vědomí, že nemohouce jinak, cítí z věcí pozemských, a to ne příliš obtížných, větší bolest nežli z toho, co jim takový bol působí. Já to mám za důkaz velikého milosrdenství Božího, a třeba je to počínání ještě chybné, přece je k získání pokory velmi prospěšné.

Ne tak u osob, o nichž jsem se zmínila: ty pokládají své nezřízené smýšlení při takových zkouškách za něco svatého a rády by, aby i jiní jejich smýšlení schvalovali. Chci tu vylíčiti některé takové osoby, abychom se poznaly a samy zkoušely, než by nás zkoušel Pán. Bylo by pro nás nesmírně důležité, kdybychom byly již připraveny a samy se byly již poznaly.

4. Nějakého bohatého člověka, který nemá dětí a nikoho, komu by jmění své zanechal, potká ztráta tohoto jmění, ale nikoli taková, aby s tím, co zbylo, měl sám i jeho dům nějaký nedostatek, ba ještě mu nadbývá. Kdyby se tím tak trápil a znepokojoval, jako by mu nezbyvalo ani drobet chleba k pojezení, kterak má po něm Pán chtít, aby pro něho vše opustil?

5. Tu snad namítne, že jej ta ztráta bolí, protože chtěl jmění svého užítí pro chudé. - Já však myslím, že Bůh spíše chce, abych se podvolila tomu, co činí jeho Velebnost, než abych si hleděla skutků lásky, a hledím-li si jich, abych zachovala klid své duše. Nečiní-li tak někdo, protože jej Pán ještě tak daleko nedovedl, buď. Ale tu věz, že se mu ještě nedostává této svobody ducha, a tím se uschopní přijmouti ji od Pána, protože o ni poprosí.

Někdo má k živobytí dosti, ba nazbyt. Tu

se mu nahodí, že může získati více jmění: vezme-li je, kdy se mu podává, budiž, ať učiní. Ale pídí-li se po něm sám, a když se mu dostalo, stále shání víc a víc, nechť nemyslí, že přijde do komnat bližších Králi, mějž si úmysl sebelepší, neboť takový úmysl jistě má, ježto, jak řečeno, jde o osoby pilné modlitby a ctnostné.

6. Podobně jest s osobami, jimž se stane, že jimi někdo pohrdne nebo jim drobet ublíží na cti. Bůh jim popřává sice často milosti, aby to nesli trpělivě, protože velmi rád chrání ctnost veřejně, aby neutrpěla u těch, kteří platí za ctnostné, a snad i proto, aby je odměnil, že mu sloužili, jakož jest velmi dobrotiv tento Pán náš; nicméně zůstává jim neklid, že si pomoci nemohou, a který tak brzy nepomine. Bože můj, zda nejsou to lidé, kteří již tak drahý čas rozjímají, kterak trpěl Pán a kterak je výhodno trpěti, ba kteří touží po utrpení? Přáli by si, aby všichni vedli život tak spořádaný jako oni sami, a Bůh dej, aby se nedomnívali, že je stihlo utrpení to z viny cizí, i aby je nepokládali pro sebe záslužným.

7. Tu se vám, sestry, asi zdá, že nemluvím k věci a že se to netýká vás. Řeknete snad: Takových věcí tu není, neboť my nemáme ani statku, ani po něm netoužíme, ani ho nehle-

dáme, a také nám nikdo nekřivdí; proto neplatí u nás taková přirovnání. Přesto však možno z nich vyvoditi mnoho jiného, co se může přihoditi, co však není záhodno uváděti a také není proč. Z příkladů těch poznáte, zda jste naprosto odloučeny ode všeho, co jste zanechaly, neboť se naskytnou věcičky, třeba ne toho druhu, v nichž se můžete velmi dobře zkoušeti a vyzpytovat, zda již své vášně ovládáte.

8. A věřte mi, nezáleží na tom, zdali kdo nosí šat řeholní či nenosí, nýbrž na tom, abychom se bedlivě cvičily ve ctnostech a ve všem vůli svou vůli Boží podřizovaly, i aby bylo pravidlem našeho života souhlasit se vším, co Velebnost Boží ustanoví, tak abychom nehledaly, by se stala vůle naše, nýbrž jeho. Pakli jsme ještě tak daleko nedospěly, osvojme si, jak jsem řekla, pokoru, která jest mastí pro naše rány, neboť je-li kde pravá pokora, přijde již ranhojič, jímž jest Bůh, aby nás uzdravil, třeba by čásek prodléval.

9. Skutky pokání, které činí takové duše, jsou uspořádány jako jejich život. Velmi je milují, aby jím mohly sloužiti Pánu našemu - což všecko není nic zlého - a tak si vedou při konání těch skutků velmi mírně, aby si neuško-

dily na zdraví. Tu není obavy, že by si takoví lidé k smrti ublížili, neboť jsou tak nesmírně rozumní. Jejich láska není ještě taková, aby z ní pozbyli rozumu. Já pak bych si přála, abychom svého rozumu užívali k tomu, nespokojit se pouze tímto způsobem služby Boží, že jdeme jen krok za krokem, neboť tak se nikdy nedostaneme na konec své cesty.

10. A protože po svém mínění stále jdeme a se unavujeme (neboť věřte, je to cesta obtížná), bude veliké štěstí, nezabloudíme-li. Ale což, dcery mé, kdybychom mohly vykonati cestu z kraje do kraje v osmi dnech, zdá se vám, že by bylo dobře brát se jí celý rok po hospodách, ve sněhu a dešti a po špatných cestách? Nebylo by lépe vykonat ji rázem? Neboť to vše je na naší cestě kromě nebezpečí od hadů. Ó, jak dobré pokyny mohla bych vám dáti v této příčině! Bůh dej, abych již měla cestu tuto za sebou, neboť přecasto se mi zdá, že není tomu tak.

11. Ježto kráčíme tak opatrně, do všeho vrátíme, protože se všeho bojíme, a tak se neodvažujeme pokročiti, jak bychom mohly dospěti do řečených komnat, kdyby jiní za nás cestu k nim vykonali! Protože něco takového není možno, přičiňme se, sestry, pro lásku

k Pánu : složme rozum svůj i obavy své v ruce jeho, zapomeňme na svou přirozenou chabost, která nás může velmi zabaviti. O tělo naše ať se starají představení a hledí se probíti : my hledme jen kráčet vpřed, abychom uzřely Pána, neboť třeba máte jen malé nebo žádné pohodlí, starostlivost o zdraví mohla by nás zvésti, a to tím spíše, když tou starostí se zdraví nepřidá.

12. Víím to, a také víím, že nezáleží na tom, co se týká těla, což jest věc nejposlednější, jako spíše na tom, abychom pokračovaly, jak dím, k veliké pokoře. Chápete-li to, přisvědčíte, když řeknu, že po mém zdání je právě v nedostatku pokory největší škoda těch, které nemohou z místa. My si o sobě myslíme a věřme tomu, že jsme učinily teprv málo kroků vpřed, kdežto kroky spolusester nechť se nám jeví velmi spěšnými na cestě dokonalosti. A netužme jen, nýbrž přímo se snažme, aby nás každý pokládal za nejhorší ze všech. Tím způsobem bude stav náš nejvzácnější : kdybychom jednaly jinak, ustrneme v něm po celý svůj život za tisícerych trampot a béd. Pokud jsme se totiž samy neopustily, je naše postavení velmi obtížné a klopotné, neboť se ubíráme s velkým břemenem naší pozemské bídy, čehož již není u těch, kdož spějí k příbytkům ostatním.

13. V těchto komnatách neopomíjí Pán odměňovati duše jako spravedlivý i milosrdný, jenž dává vždycky mnohem víc než zasloužíme: dáváť nám útechy mnohem větší, nežli nám mohou poskytnouti rozkoše a zábavy tohoto života. Ale nemyslím, že Pán uděluje mnoho těchto slastí duchovních; je to jen někdy, aby je pohledem na to, co se děje v komnatách, pozval, by se připravily vstoupiti v ně. Tu se vám snad zazdá, že úkoje i slasti duševní jedno jsou, proč tedy činím rozdíl ve jmenech? Mně však připadá, že jest mezi oběma převeliký rozdíl, ačkoliv se mohu mýliti.

14. V pojednání o komnatách čtvrtých, které následují, povím o tom, pokud umím: hodí se to lépe, ježto bude nutno pověděti něco o slastech, jichž tam Bůh popřává. Třeba se to zdá bez užitku, nebude to přece bez jakéhosi prospěchu, abyste vědouce, co každá z obou věcí znamená, usilovali o dosažení lepšího. Duším, které Bůh tam vede, je to velikou útechou, zahanbením pak těm, jimž se zdá, že již dosáhly všeho: jsou-li pokorny, budou pohnuty k díkům.

15. Nedostává-li se jim však pokory, budou v nitru nelibě dotčeny, avšak bezdůvodně, neboť dokonalost nezáleží v líbezných pocitech,

nýbrž v tom, aby člověk více miloval a lépe se činil ve spravedlivosti a pravdě. Podle toho jest i odměna. Namítnete snad, nač pojednávati o těchto vnitřních milostech a vysvětlovati, jaké jsou, pakli je pravda, jako že jest pravda, co výše uvedeno? Toho nevím, nutno se otázati toho, kdo mi poručil psáti; není mou povinností, a nebylo by ani správně disputovati s představenými, ale nutno jest poslouchati.

16. Co vám po pravdě mohu říci, je tolik: Pokud jsem těchto milostí a útěch, jichž Pán popřává duším, jež mu slouží, neměla, o nich ze zkušenosti ani nevěděla, ani si nemyslíla, že se mi jich kdy v životě dostane - a to právem, neboť by mi již bylo bývalo velikou radostí vědět nebo dohadem vytušit, že se Bohu v něčem líbím - bývalo mi nesmírným potěšením, když jsem o takových milostech četla v knihách, i také pohnutkou, aby má duše za to Boha mnoho velebila. Bylo-li tomu tak s duší mou, která je tak bídná, duše dobré a pokorné budou jej chváliti tím více. A kdyby ho jen jediná a jen jednou velebila, jest po mém zdání velmi dobré promluvit o těchto slastech a rozkošech, jichž vlastní svou vinou pozbýváme.

17. Jest tomu tak tím spíše, kdyžtě tyto milosti, jsou-li od Boha, jsou také plny lásky a síly, tak že možno se bráti ku předu s menší námahou a pokračovati v dobrých skutcích a ctnostech. Nemyslete, že málo na tom záleží, zda o milosti ty dbáme či nedbáme; kdyby nám jich však Pán bez naší viny nepopřál, jest spravedliv a jeho Velebnost, která ví, co činí, nahradí nám jiným způsobem, čeho nám nedala tímto, neboť velmi skryty jsou tajné úradky její. Nade vši pochybnost jest, že bude to vždy pro nás nejvýhodnější.

18. Duším, které z dobroty Páně dospěly tohoto stavu (ve třetích komnatách), ukázal Bůh, jak řečeno, nemalé milosrdenství, ježto již již budu moci postoupiti výše. Co by nám tu po mém zdání velmi prospělo, jest ochotná poslušnost, již nutno si bedlivě hleděti. I u neřeholníků bylo by velmi důležité míti, jako mnozí mají, člověka, podle něhož by se řídili, aby v ničem nekonali vlastní vůle, neboť sledováním vlastní vůle přicházíme obyčejně ke škodě. Nesmějí si však vybrati vůdce, jak se říká, stejné ráže, který by se bral s rovnou rozvážlivostí ve všem kupředu, nýbrž vyhledati si takového, jenž je velmi znalý klamů tohoto světa, neboť obcování s mužem, který svět již

zná, jest s velikým prospěchem, abychom poznali sebe. Vidíme-li, že některé věci, jež se nám zdají nemožnými, jiným jsou možny, ba že je hravě překonávají, býváme velmi povzbuzeni. Zdá se, že při jejich vzletu i my se osmělujeme vzlétnouti, jako ptačí mlád, když se učí lítati, pozvolna následuje staré, třeba se hned nepouští do letu dlouhého. Sama vím, že tato rada jest velmi prospěšná.

Takové osoby, ať jsou sebe odhodlanější neuraziti Pána, dobře učiní, když se vyvarují všech příležitostí, kde by jej mohly uraziti. Ježto jsou totiž poblíž komnat prvních, snadno by se mohly do nich vrátiti, neboť jejich síla není založena na půdě pevné jako u těch, kteří jsou již vycvičení v utrpení, kteří znají bouře světa a vědí, jak málo jest se jich báti a jak nestojí za to, bažiti po jeho rozkošech. Bylo by možno, že by se při velikém pronásledování obrátili zpět, neboť dobře umí ďábel zosnovati pronásledování, aby nám ublížil, a kdo by v horlivé snaze mařiti cizí hříchy nedal pozor, nedovedl by snad odolati tomu, co by se mu kromě toho namanulo.

19. Hledme na chyby své a nechme cizích. Přiházávat se často, že osoby tak spořádané hrozívají se všeho, a přece bychom se i snad

od těch, nad nimiž se pozastavujeme, mohli ještě přiučiti tomu, co hlavního; předčíme-li je co do zevnějšku a chování, není to věc nejdůležitější, třeba je dobrá. Nesmíme také hned chtít, aby se brali všichni naším směrem, aniž se dávati do poučování o životě duchovním, neví-li kdo náhodou, co to jest. V takovém snažení o dobro duší, jež nám vnuká Bůh, můžeme se, sestry, dopustiti mnohých chyb. Proto jest lépe přidržeti se toho, co dí naše řehole, abychom žily v tichu a v naději i snaze o život věčný. O své duše postará se již Pán, my pak s jeho milostí dosti prospějeme, budeme-li jeho Velebnost o to horlivě prositi. On budiž veleben na věky. Amen.

K O M N A T Y Č T V R T Ě

KAPITOLA PRVNÍ

Jedná o rozdíl mezi útěchami a zvroucněním v modlitbě a mezi sladkými pocity. Vypravuje, jakou radost jí způsobilo poznání rozdílu mezi schopností myslet a rozumem. Znalost toho rozdílu je s prospěchem těm, kdož bývají při modlitbě velmi roztržiti.

1. Počínám-li mluvit o čtvrtých komnatách, je velmi nutno, jakož jsem již řekla, abych se poručila Duchu svatému, a poprosila, by od tud mluvil za mě, abych o zbývajících komnatách pověděla něco tak, abyste tomu rozuměly. Začínajíť se věci nadpřirozené a je přetěžko vysvětliti je, neučiní-li tak Boží Velebnost, jakož učinila již asi před čtrnácti lety v jiné knize, kde jsem o věcech těchto pojednávala, pokud jsem jim rozuměla. Zdá se mi sice, že mám poněkud jasnější poznání o těchto milostech, jichž Pán některým duším popřává, ale jiná věc jest uměti je vylíčiti. Učiniž to proto jeho Velebnost, může-li z toho vyplynouti nějaký prospěch; ne-li, ať učiní Pán podle vůle své.

2. Tyto komnaty jsou již blíže sídla, kde

bydlí Král, proto jest krása jejich veliká, a věci, které lze viděti a pozorovati, jsou tak vznešeny, že rozum není s to, aby podal jejich náčrtek, chtěje aspoň něco naznačiti; takové vylíčení bude ještě velmi nejasné těm, kteří nemají o tom zkušenosti: kdo má zkušenost, a zvláště kdo má hojnou zkušenost, snadno vše pochopí.

3. Pozná se, že člověk chtějící dospěti do těchto komnat, musil dlouho prodlíti v předchozích příbytcích. Obyčejně je tomu tak, že měl pobýti v komnatách, o nichž jsme mluvili, ale není to nezvratným pravidlem, jak jste již asi nejednou slyšeli, neboť Pán rozdává kdy chce a jak chce a komu chce své milosti jako svůj majetek, tak že nikomu nekřivdí.

Do těchto komnat dostane se jedovatá havěť jen zřídka, a dostane-li se, neuškodí, nýbrž spíše prospěje. Ano, pokládám za mnohem lepší, vnikne-li tam a vzbudí boj na tomto stupni modlitby, protože ďábel by mohl zneužiti blahých vznětů, daných Bohem, aby nás oklamal, kdyby nebylo pokušení, a způsobit tak mnohem větší škodu, než když se pokušení naskytne. Duše by tolik nezískala, protože by ďábel alespoň odebral vše, čím by si mohla dobýti zásluh a nechal by ji v ustavičném zadumání.

Stane-li se tak, nepokládám to za bezpečno, ba nezdá se mi ani možným, aby Duch Páně bytoval v takové bytosti v tomto vyhnanství.

4. Nyní hodlám promluvit o tom, co jsem již napověděla, totiž o rozdílu mezi duchovními útěchami při modlitbě a mezi sladkými pocity. Po mém názoru lze nazvati útěchami ony pocity blaha, jichž nabýváme svým rozjímáním a prosbami k Pánu. Ony pochodí z naší přirozenosti, ačkoliv k nim posléze pomáhá Bůh - což dlužno rozuměti při všem, co povím, neboť bez něho nemůžeme nic - ale vznikají ze samého dobrého skutku, který konáme. Zdá se, že jsme jich získali vlastním přičiněním a právem se těšíme z toho, že jsme se dali na věci podobné. Pozorujeme-li to však lépe, nabýváme stejné útechy při mnohých věcech, které nás mohou potkati na tomto světě: tak těší člověka veliké jmění, kterého náhle nabyl, tak nás těší, uvidíme-li neočekávaně osobu, již máme rádi, když se nám podaří nějaký důležitý podnik, veliké dílo, které všichni pochvalují, když se někomu řekne, že jeho muž, nebo bratr, nebo syn umřel, on pak jej pojednou vidí přicházeti živa. Viděla jsem, jak lidé z veliké radosti ronili slzy, a také mně se to několikrát přihodilo. Tu se mi zdá, jako tyto útě-

chy jsou přirozené, že jsou rovně přirozené i radosti, jaké nám působí věci Boží, jen že jsou druhu ušlechtilejšího, ačkoliv ani ony prvnější nejsou nic zlého.

Zkrátka, tyto útěchy vznikají z naší přirozenosti a ústí v Bohu. Duchovní sladkosti pak počínají v Bohu a naše přirozenost je cítí a kochá se jimi podobně, ba ještě víc, jako již zmíněnými útěchami.

5. Ó, Ježíši, jak toužím, abych dovedla ty věci vyložit! Po mém soudu vidím zcela jasně tento rozdíl, ale vědění mé nestačí, abych jej srozumitelně vyložila. Učiniž tak Pán! Tu vzpomínám na verš, který se modlíme při Primě na konci posledního žalmu. Končí slovy: *Cum dilatasti cor meum* - ty uvolňuješ mému srdci. Kdo v tom má již mnoho zkušenosti, tomu to stačí, aby rozeznal obojí rozdíl, kdo nemá zkušenosti, tomu je třeba víc. Zmíněné útěchy neuvolňují srdce, ba spíše je, jak se zdá, obyčejně ještě poněkud zúžují při veškeré radosti z toho, co vidíme konat pro Boha. Někdy dostaví se i slzy zármutku, jež jaksi vyloudí vášně. Já vím jen málo o těchto vášních duše, jinak bych snad vysvětlila i to, co pochází z naší smyslnosti a přirozenosti; než jsem velmi neumělá, neboť kdybych chápala, jak se dělo se

mnou, dovedla bych to i vysvětlit. Veliká věc při všem jest poznání a věda.

6. Má zkušenost o tomto stavu - míním domy a útěchy při rozjímání - je tato: Když jsem počala plakati nad Umučením Páně, nemohla jsem přestati, až mne hlava rozbolela; podobně, když jsem plakala nad svými hříchy. Pán mi tím prokázal velikou milost. Než nechci nyní zkoumati, co jest lepší, zda útěcha či takový sladký pocit, ráda bych jen vyjádřila rozdíl mezi obojím. K těmto slzám a zbožným touhám přispívá někdy příroda sama a rozpoložení mysli, přesto však posléze ústí v Bohu. Proto jest si jich velmi vážiti, jsou-li provázeny pokorou, abychom si byli vědomi, že tím jsme se ještě nestali lepšími, neboť nemožno věděti, jsou-li to vesměs výsledky lásky, a kdyby byly, jsou přece jen darem Božím.

7. Takové zbožné pocity mívají ponejvíce duše v komnatách předchozích, ježto se téměř ustavičně obírají rozumem, zaměstnávajíce ducha přemýšlením a rozjímáním. Berou se cestou dobrou, protože jim ještě nepopřáno víc, ale dobře by učinily, kdyby se také cvičily činem, aby totiž velebily Boha, radovaly se z jeho dobroty, z toho, že jest ten, jenž jest, i aby se roztoužily po jeho cti a slávě. To čiňtež po-

kud jen možno, protože se tak velmi povzbuzuje vůle, a velmi dbejtež, dá-li jim Pán takové vnuknutí, aby nikdy jinak neukončily svého obvyklého rozjímání. Ježto jsem o tom již jinde obšírně pojednala, nebudu zde o tom mluvit. Jenom na to vás chci upozorniti, že chce-li člověk na této cestě daleko pokročiti a dospěti k dalším vytouženým komnatám, nejde o to, abychom mnoho přemýšlely, nýbrž abychom mnoho milovaly, a proto číňte to, co vás více povzbuzuje k lásce. Snad ani nevíme, co jest milovati, a ani bych se tomu zrovna nedivila. Nezáležíť láska ve slastných pocitech, nýbrž v největším odhodlání, abychom se ve všem Bohu líbili, abychom se snažili, jak nejlépe můžeme, neurážeti ho, i abychom jej prosili o ustavičné šíření jeho cti, slávy jeho Syna a o rozkvět Církve katolické. To jsou známky lásky.

8. Nemyslete také, že při modlitbě nejvíc na tom záleží, abychom nemyslili na jiné věci a že jest vše ztraceno, když se poněkud myšlenkou uchýlíte. Sama jsem bývala někdy tímto lomozem dorážejících myšlenek velmi sužována, a bude tomu něco přes čtyři léta, co jsem ze zkušenosti rozpoznala, že takovéto myšlení, nebo abyste lépe pochopily, tato obraznost

nemá co činiti s rozumem. Zeptala jsem se na to i jednoho učeného člověka a on mi to potvrdil, což mi bylo útěchou nemalou. Ježto rozum náleží k mohutnostem duše, připadalo mi nejednou za těžko snášeti jeho nejapnost, kdežto myšlenka letí obyčejně tak rychle, že ji může zastaviti jen Bůh sám, když nás k sobě připoutá, že se až zdá, jako bychom byli taková ruka od těla odloučení. Po svém domnění vídala jsem mohutnosti duševní zaměstnány Bohem a v něm soustředěny, kdežto myšlenka byla při tom tak pobouřena, že jsem z toho bývala zmatena.

9. Ó, Pane, připočítej nám k dobru vše, co trpíme na této cestě z nedostatku pochopení! Ale zlo tkví v tom, že se domníváme, jako by nebylo potřebí víc věděti, než kterak mysliti na tebe. Proto neumíme se zeptati těch, kdož to vědí, ba ani nevíme, nač se ptáti, a tak trpíme hrozné muky, protože sobě samým nerozumíme, a to, co není zlé, nýbrž dobré, pokládáme za veliké provinění. Odtud pochodí trampoty mnohých, kteří se cvičí v modlitbě, a stížnosti na vnitřní trýzně, aspoň většinou u těch, kdož se neznají ve vědách; odtud přichází trudnomyslnost i ztráta zdraví, ano i opouštění modlitby vůbec. To proto, že lidé ti

nepovází, že v jejich nitru je celý vnitřní svět. Jako nemůžeme zastaviti pohyb nebe, aby se vši rychlostí nespěchalo kupředu, tak neudržíme ani své mohutnosti myslící. A tu s ní hned mateme všechny schopnosti duševní, zdá se nám, že jsme ztraceny a že marníme čas ztrávený před Bohem: zatím pak je duše snad všechna sjednocena s Bohem v komnatách jemu velmi blízkých, kdežto mysl dlí někde v předhradí, trpí útoky tisícerych divých a jedovatých šelem a získává zásluh tím utrpením. Proto nesmíme se dáti zmásti a modlitby nechat, neboť o to právě ďábel usiluje. A z toho, že se ve věci neznáme, pochodí většinou všechny ty nepokoje a trampoty.

10. Píšíc to, uvažuji o velikém hučení v hlavě, o němž jsem se s počátku zmínila a které mi téměř znemožnilo psaní, abych vyplnila, co mi bylo přikázáno. Zdá se zrovna, jako by v ní bylo mnoho silných bystřin, a zase jako by se vody ty měnily ve mnoho ptáčků švitorných. Není to v uších, nýbrž v hořejší části hlavy, kde prý sídlí vyšší část duše. Byla jsem tím drahnou dobu zaměstnána, protože se mi zdálo, jako by mocné hnutí ducha směřovalo rychle vzhůru. Dejž Bůh, abych si na to při dalších komnatách vzpomněla, kdy bude uvést toho

příčinu, neboť sem se to nehodí. Snad mne chtěl Pán tímto bolením hlavy navštívit, abych to lépe pochopila, neboť všeliký ten hukot nijak mne v modlitbě neruší, ani v tom, co tu vypravuji, nýbrž duše je úplně svá co do klidu, lásky, žádostí a jasného poznání.

11. Má však vyšší část duše sídlo v hořejší části hlavy, kterak to, že onen hluk ji nevyrušuje? Nevím to, ale vím, že pravda jest, co dím. Takový stav působí bolesti, není-li při modlitbě vytržení, neboť tu necítit, pokud vytržení nepřejde, ni žádná bolest; ale velmi nedobře bych si počínala, kdybych pro tuto překážku se vzdala všeho. Také není dobře, abychom se každou myšlenkou, která při modlitbě napadne, mátlí a kladli na ni váhu. Vnuká-li ji ďábel, ustane, vida, že jí nedbáme: pochází-li to však, jako že pochází, z bídy, jež nám zbyla z hříchu Adamova jako mnohé jiné bědy, mějmež trpělivost a strpme to z lásky k Bohu. Jsmeť přece rovněž nuceny jíst a spát, nemožouce si pomoci, což jest trýzeň veliká. Poznejmež tedy svou bídu a zatužme po tom, abychom se dostaly tam, kde námi nikdo pohrdati nebude. Vzpomínám někdy na tato slova, která pronáší, jak jsem slyšela, snoubenka v Písni Šalomounově, a věru nenalézám v celém

životě ničeho, nač by se případněji hodila. Zdá se mi, že všechno pohrdání a všechny svízele, jaké se mohou v životě naskytnouti, nerovnají se těmto vnitřním zápasům. Jakýkoliv nepokoj a boj je snesitelný, nalezneme-li pokoj tam, kde žijeme, jak jsem již pravila; nesmírně trapno a téměř nesnesitelné však musí býti, objeví-li se překážka v nás samých, právě když hodláme odpočinouti od tisícerych klopot, které jsou na tomto světě a když sám Pán chce nám připraviti odpočinutí.

12. Protož veď nás, Pane, kde by nám tyto bědy nebyly k potupě, neboť se mnohdy zdá, jako by si z duše tropily posměch.

Již v tomto životě vyprošťuje duši z toho Pán, když dospěje do poslední komnaty, jak dá-li Bůh povíme. Tyto bědy nepřipravují také ovšem takové soužení, aniž je tak napadají, jako se dělo po mnohá léta mně, že jsem byla tak špatná, až se zdálo, jako bych se chtěla na sobě samé pomstíti. A že mi to bylo tak trapno, myslím, že snad i vám by se vedlo podobně, a proto se o tom ráda tu a tam zmiňuji, zda se mi někdy podaří znázorniti vám, že je to něco nevyhnutelného, abyste se tedy pro to neznepokojovaly a netrápily. Nechmež jen hrkati mlýn a melme svou mouku za stálého působení vůle i rozumu.

13. Tato překážka objevuje se více či méně podle stavu zdravotního nebo i počasí. Strpiž to, ubohá duše, třeba v tom viny nemá; zato máme jiné viny, pro které máme mítí po právu trpělivost. A protože nestačí, co o tom čteme nebo co nám nevědomým kdo radí, abychom si totiž z takových roztržitých myšlenek nic nedělaly, nezdá se mi mařením času, když vám to důkladněji vysvětluji, hledíc vás v této věci i potěšiti. Než to vše málo prospívá, pokud nám Pán sám nedá světla. Přece však je to potřebno a Boží Velebnost chce, abychom se chápaly prostředků a tak se dorozuměli, a nesvalovali vinu na duši v tom, co působí slabá obraznost, přirozenost, i ďábel.

KAPITOLA DRUHÁ

Pokračuje o témž a vykládá podobenstvím, co jsou sladké pocity, i jak jich lze dosíci, aniž se po nich pídilo.

1. Bůh mi pomoz, do čeho jsem se dala! Již jsem zapomněla, o čem jsem pojednávala, neboť zaměstnání a můj stav zdravotní mne nutí nechat psaní, když jsem v nejlepším; že pak mám slabou paměť, bude vše neurovnáno, ježto

nemohu napsané znova pročitati. Ale třeba bych věděla, že je zmateno, co povím, přece je to tak, jak cítím.

Mluvila jsem, tuším, o duchovních útěchách, jak bývají někdy spleteny s našimi vášněmi. Přivodí někdy vzrušení až ke vzlykání, ba slyšela jsem i osoby, jež tvrdily, že se jim zúží prsa, že bývají strženy k zevním posunkům, jimž se nemohou ubrániti, a že je rozčilení tak mocné, až jim krev žene z nosu, a jiné podobně trapné věci.

2. O tom nemohu říci nic, neboť jsem toho neprožila, než přece je to útěchou, protože, jak pravím, všecko míří ke snaze Bohu se líbiti a dosáhnouti požívání jeho Velebnosti.

Zcela jiného druhu jsou pocity, které nazývám sladkými vzněty v Bohu a které jsem jinde pojmenovala modlitbou pokoje. Vy, které jste z milosrdenství Božího něco takového již zakusily, zajistě pochopíte.

3. Abychom tomu lépe porozuměly, představme si dvě studnice se dvěma nádržemi, které se plní vodou. Nenalézám případnější věci k vysvětlení některých úkazů v životě duchovním nad vodu. Málo totiž znám a nadání mé mi jinak nepřispívá; také mám tento živel tak ráda, že jsem si ho všímala pozorněji

než jiných věcí. Ve všem, co stvořil Bůh tak veliký, tak moudrý, je jistě mnoho tajemství, jichž můžeme využít k svému prospěchu, jak činí, kdo jim rozumějí. Myslím však, že v každé Bohem stvořené věcičce, a kdyby to byl jen mravenček, je víc, než možno chápati.

Obě zmíněné nádržky se plní vodou různým způsobem: do jedné přichází voda z velmi daleka mnohými troubami a umělým vedením, druhá nádrž je postavena tam, při samém zřídle vody a naplňuje se bez všelikého hluku a když je pramen, jako ten, o němž mluvíme, silný, odtéká, když se nádržka naplnila, mocný potok, aniž je třeba umělého vedení a zřizování potrubí, neboť voda teče z pramene ustavičně.

4. A tu je rozdíl: voda, která přichází vodo-
vodem, to jsou po mém zdání ony útěchy,
o nichž byla řeč, že vyplývají z rozjímání. Vy-
voláváme je myšlenkami, využívajíce při rozjí-
mání věcí stvořených a namáhajíce rozum. Pro-
tože tedy dobýváme si takových útěch vlast-
ním přičiněním, povstává hučení, jakož jsem
pravila, má-li se duše naplniti tím, co by jí bylo
k jakémusi užitku.

Druhá studnice přibírá vodu ze samého
zřídla, jímž jest Bůh, a proto, když jeho Ve-
lebnost ráčí uděliti nějakou milost nadpřiro-

zenou, děje se to v největším klidu a pokoji a sladkosti v nejhlubším nitru našem, ani nevím kde a jak.

5. Tato slast a rozkoš se necítí jako rozkoše pozemské hned s počátku v srdci, teprv později tato voda všecko zalije, vproudí do všech komnat a mohutností duše, až zapůsobí i na tělo. Proto jsem řekla, že počíná v Bohu a končí v nás, neboť (jak ví, kdo zkusil) zajisté celý zevnější člověk okouší této sladkosti a lahody. Píšíc toto, měla jsem na mysli uvedený již verš: *dilatasti cor meum*, t. j. srdce mé bylo uvolněno. Než nezdá se mi, že jest tomu tak, totiž že zmíněné slasti mají svůj vznik v srdci, nýbrž spíše v části ještě vnitřnější jako v nějaké hlubině: podle mého mínění bude to střed duše, jak jsem později poznala a potom povím. Věru, vidím v nás samých tajemství, která mne jímají často úžasem, a kolik jich asi ještě bude? Ó Pane a Bože můj, jak nesmírná jest velikost tvá! My se tu bereme životem jako bláhoví pastuchové, a přece se nám zdá, že jsme o tobě něco vystihli. Je to zrovna tolik jako nic, když v nás samých je tolik tajemství, kterých nechápeme. Pravím »tolik jako nic« u srovnání s nekonečným množstvím dober, která jsou v tobě, nikoli pak proto, jako by nebyla nezměrná ve-

likost tvá, již vidíme ve skutcích tvých, pokud je můžeme chápati.

6. Vracím se k verši, jehož tu mohu po svém zdání použít, abych vyložila, jak se věc má s oním uvolněním duše. Jakmile počne prýštit ona nebeská voda z řečeného pramene, jenž jest v hloubi našeho nitra, tu se zdá, jako by se nitro uvolňovalo a šířilo, jako by podávalo duši nevýslovná dobra, že ani sama nechápe, co se jí poskytuje. Cítí, řekněme, jakous vůni, jako by tam v hlubinách nitra byla pánev, na niž by se sypala vonná kuřidla. Neviděti sice ohně ani místa, kde hoří, než teplo a vonný dým proniká celou duši, a často příúčastní se, jak řečeno, i tělo. Pozorujte a rozumějte mi: není cítiti tepla, není čítí vůně; je to cosi mnohem jemnějšího než tyto věci, jichž užívám jen, abych vám to znázornila. Kdo toho ještě nezkusili, vezte, že je tomu skutečně tak, a že duše to poznává, ano ještě jasněji poznává, než jsem nyní pověděla. Není ani možno, aby se člověk v něco takového podle libosti vmyslil, neboť ať se jakkoli snažíme, nedocílíme ničeho, a právě z toho jest patrné, že to není peníz z kovu našeho, nýbrž z nejčistšího zlata Boží Moudrosti.

Tu nejsou ještě mohutnosti duševní po mém

zdání (s Bohem) spojeny, nýbrž jen v něho zahlobány a jako ustrnuty z toho, co pozorují. Možná, že si tu poněkud odporuji vzhledem k tomu, co jsem jinde o těchto vnitřních věcech napsala. Není divu, neboť za těch patnáct let, co jsem to psala, popřál mi snad Pán většího poznání, nežli jsem o těch věcech tehdy měla. Ale i nyní se mohu právě jako tehdy mýlit ve všem, lháti však nemohu, neboť z Božího milosrdenství bych raději tisíckrát umřela: proto pravím vše, jak to chápu. Tu se mi věru zdá, že vůle musí býti poněkud sjednocena s vůlí Boží. Ale z účinků a napotomných skutků lze poznati pravost této modlitby a není lepšího kamene zkušebního. Je to převeliká milost Pána našeho, uvědomí-li si ji, komu se jí dostalo, a nemění, neobráť-li se zpět na cestě své.

7. Tu zatoužíte, dcery mé, po takové modlitbě, a právem, neboť, jak řečeno, duše nikdy nepochopí milostí, kterých jí tu Pán popřává, a lásky, jakou ji vine k sobě blíž. Zajisté je tedy žádoucno, abychom věděly, kterak dosíci této milosti. Proto vám povím, co jsem o těch věcech poznala; především však nemluvme o případech, kdy Pán sám ráčí uštědřiti těchto svých darů, protože chce; tu ví sám, proč tak činí, a nám nepřisluší do toho zasahovati.

8. Když jsme učinily to, co činí, kdož jsou v komnatách předchozích, jen pokoru, pokoru! Tou dá se Pán překonati, aby udělil, čeho jen po něm žádáme.

První pak známka, z níž poznáte, že máte pokoru, jest, nemyslit si, že jste hodny těchto milostí a blahých pocitů od Pána, nebo že si jich kdy v životě zasloužíte. Namítnete, kterak možno jich s takovou dosící, když se o ně člověk nepříčiní? Na to odpovídám: není lepšího způsobu nad tento, aby se totiž o ně člověk nesnažil, a to z těch důvodů: nejprve proto, že nejhlavnější při tom jest milovati Boha bez nároků. Za druhé, že je pramalou známkou pokory mysliti si, že lze našimi bídnyými službami dosíci něčeho tak velikého. Za třetí, protože pravou přípravou na ty milosti jest touha po utrpení a následování Pána, ne však touha po duchovních úkojích, když jsme jej přece uráželi. Za čtvrté, protože božská Velebnost, která nám slíbila slávu věčnou, zachováváme-li přikázání, není povinna udíleti nám takových sladkostí, kdyžtě bez nich můžeme spásy dojíti, a také lépe ví než my, co nám svědčí, i kdo jej opravdu miluje. Tolik je jisto a vím to a znám osoby, které jdou cestou lásky, jak choditi mají, sloužíce jen Ježíši Kristu ukřižovanému

a přece nejen se nedožadují slastí a po nich netouží, nýbrž prosí, aby se jim jich v tomto životě nedostalo. Taková jest pravda. Pátý důvod jest, že bychom se namáhali marně. Nelzeť vody této vésti potrubím jako vody dříve zmíněné a proto málo pomůže naše úsilí, nedá-li ji pramen sám. Chci tím říci : kdybychom sebe víc rozjíмали, kdybychom se lopotili a slzy prolévali, vody té se nám nedostane. Dána bývá, komu Bůh ji dáti chce a často, když duše ani se nenaděje. Jeho jsme, sestry mé, on učí nás s námi cokoli chce a ved' nás, jak se mu líbí. Věřím však, pokoříme-li se opravdu a odpoutáme-li se od všeho, že nám Pán popřeje této milosti a mnohých jiných, o něž prositi ani neumíme. Pravím »opravdu«, neboť nesmí to býti jen myšlenkami, které nás mnohdy klamou, nýbrž je nutno, abychom se skutečně od všeho odtrhly. Pán budiž na věky chválen a veleben. Amen.

KAPITOLA TŘETÍ

Jedná o modlitbě sebranosti, již Pán popřává obyčejně před modlitbou, o níž byla řeč. O tom, co působí tato modlitba i předchozí, kde byla zmínka o sladkostech, jichžto uděluje Pán.

1. Mnohé jsou účinky této modlitby. Zmíním se o některých, dříve však povím o jiném způsobu modlitby, která téměř vždy počíná před touto. Ježto jsem však o ní pojednávala jinde, povím jen něco málo.

Je to sebranost, která se mi také zdá nadpřirozenou, neboť není třeba dlíti ve tmě, zavíratí oči a nějak zevně se o ni přičiniti, ačkoliv člověk samovolně oči zavírá a touží po samotě. A zdá se, že budova pro řečenou modlitbu staví se bez jakýchkoli důmyslných plánů, protože smysly a věci zevnější jako by pozbývaly svého práva, aby duše dobyla svého, které byla ztratila. Tu se říká, že duše vchází do sebe, a jindy, že se povznáší nad sebe. V tomto způsobu vyjadřování nebudu moci nic vysvětliti, neboť se v tom neznám, myslím však, že pochopíte aspoň to, co vyjádřiti nedovedu, nebo bude věc ta snad jen pro mne.

Pomysleme si, že tyto smysly a schopnosti

duševní, které jsem nazvala obyvatelky hradu, abych věc poněkud vysvětlila, vyšly ven a po dny a léta chodí s lidem cizím, který nepřeje blahu našeho hradu. Tu konečně poznávají svou zkázu, jdou zpět ke hradu, ale nepodaří se jim dostat se dovnitř, neboť zvyk je těžká věc: nejsou to sice již zrádci, ale bloudí jen kolem hradu.

2. Veliký Král, jenž bydlí v komnatách hradu, vida jejich dobrou vůli, chce je z velikého milosrdenství svého přivést opět k sobě, a ozve se jako dobrý pastýř přelíbezným pískáním, že ho ani sami téměř nepozorují, aby poznali jeho hlas a nebloudili ztraceni, nýbrž se vrátili do svého příbytku. Toto pastýřovo pískání je tak mocné, že se pobloudilci vyprostí z věcí zevnějších, v něž byli zapleteni, a odeberou se do hradu.

3. Zdá se mi, že jsem tu věc ještě nikdy ne-vysvětlila jako nyní. Má-li člověk hledati Boha ve svém nitru (tam jej zajisté lépe a k svému většímu prospěchu najdeme než ve stvoření, jak dí sv. Augustin, jenž našel Boha v nitru svém, když jej byl hledal všudy ve světě), je to duši pomoc veliká, popřeje-li jí Bůh té milosti. Než nemyslete, že taková sebranost je získána rozumem, snaží-li se totiž člověk myslit

si Boha ve svém nitru, ani obrazností, hledí-li si ho v sobě představit. Je to sice dobré, je to výborný způsob rozjímání, neboť je založen na pravdě, že Bůh je v nás samých přítomen. Ale není to sebranost, již míním, neboť tu si může osvojiti každý - ovšem s pomocí Boží, jako vše. Co tu mám na mysli, je zcela rozdílné, tak že někdy ještě než se počne mysliti na Boha, jsou všechny duševní mohutnosti již ve hradě, kdy není ani známo, kudy se tam dostaly, ani jak zaslechly pískání pastýřovo, kdyžtž to sluchem nebylo: tu člověk neslyší sice nic, ale cítí znatelně jakés líbezné semknutí se v nitro, jako zkusí, komu se této modlitby dostane. Lépe toho vyložití neumím.

4. Zdá se mi, že jsem četla, jako by tu bylo něco podobného s ježkem nebo želvou, když se schoulí do sebe, a kdo to napsal, zajisté tomu rozuměl. Než přece je tu rozdíl: tato zvířata se schoulí, kdykoli chtějí, kdežto zde není to v naší moci, nýbrž jen když nám Bůh ráčí té milosti udělit. Po mém názoru činí to jeho Velebnost jen u osob, které se již věcí světa pozbavují; než neberu to doslovně u osob, které pro svůj stav nemohou, nýbrž aspoň po tom touží. Takové Bůh volá zvláštním způsobem, aby si hleděli věcí duchovních. A tak myslím,

že necháme-li působiti jeho Velebnost, nepřeje pouze tohoto duši, již počíná volati k vyššímu. Protož velmi chval Boha, kdo něco takového pocítí, neboť má velmi mnoho důvodů, aby tu milost poznal, za ni děkoval a tak se stal hodným jiných ještě větších.

Příprava, aby člověk slyšel hlas Boží, má prý se díti, jak se radí v některých knihách, tím způsobem, že se duše nemá zahloubávati, nýbrž jen pozorně přihlížeti, jak v ní Pán působí. Nepočala-li však ještě jeho Velebnost v sebe nás nořiti, nelze mi nijak pochopiti, kterak možno zaraziti myšlení, aby více neškodilo než prospívalo. Ačkoliv bylo o tom již velmi obšírné dohadování mezi některými osobami duchovními, přece se při své nepatrné pokoře přiznávám, že mne ještě nijak nepřesvědčily, abych souhlasila s tím, co o tom praví.

5. Jeden z těch mužů uvedl mi také knihu svatého bratra Petra z Alcantary, kterého pokládám za světce a jemuž bych přisvědčila, protože vím, že ty věci znal. Četli jsme tu knihu, a hle, praví tam totéž co já, ač ne týmiž slovy, ale z toho, co dí, je patrné, že radí vzdáti se spolupůsobení rozumu teprv když láska je probuzena.

Možná, že se mýlím, ale řídím se těmito dů-

vody: Nejprve jest jisto, že při tomto duchovním díle vykoná nejvíc, kdo myslí, že koná a konati chce nejméně. Co máme činiti, jest pouze prosit jako potřební ubožáci před velikým a bohatým císařem, klopit oči a pokorně čekat. Teprv když z tajných jeho cest se zdá, jako bychom tušili, že nás slyší, dobře je umlknouti, neboť nám dovolil dlíti blízko sebe. Tu by nebylo pochybeno hleděti zastavit činnost rozumovou, pak-li totiž můžeme. Pokud však nepozorujeme, že by nás tento král byl uslyšel, že si nás povšimnul, nesmíme si vésti jako pošetilci. Velmi nemoudré by bylo, kdyby se duše snažila nemyslit, protože by byla mnohem vyprahlejší, i obraznost snad neklidnější samým úsilím na nic nemyslit. Pán spíše chce, abychom jej prosili a pamatovali, že jsme v jeho přítomnosti, neboť ví, čeho nám třeba.

6. Já aspoň se nemohu odhodlati k věcem, kde po zdání Boží Velebnost položila meze usilování lidskému, ponechavši je sobě. Mnoho jiného si nevyhradil, a tu se můžeme cvičiti s jeho přispěním, pokud naše ubohost dovede, jako jsou skutky dobré, kající a modlitba.

Druhý důvod jest: Namáhavé úsilí spíše škodí než prospívá, kdežto tyto vnitřné věci jsou vesměs líbezny a pokojny. Namáhavým

nazývám jakékoli násilí, které bychom si činili, jako příkladně násilné zadržování dechu. Duše, odevzdej se v ruce Boží, čiň vše, co po ní chce, a buď pokud jen možno bez starosti o svůj prospěch, zato však co nejvíce odevzdána do vůle Boží.

Třetí důvod jest, že právě péče, aby člověk na nic nemyslel, možná probudí mohutnost myslící, aby člověk myslel co nejvíce.

Čtvrtým důvodem jest, že nejpodstatnější a Bohu nejmilejší jest pamatovat na jeho čest a slávu a zapomenout na sebe, na svůj prospěch, rozkoš a zálibu. Kterak by však sebe zapomenul, kdo je pln starosti, že se ani pohnouti neodvažuje, ani nejmenšího hnutí svému rozumu a svým žádostem nedovolí, aby zatoužily po větší slávě Boží a z ní se těšily? Chce-li jeho Velebnost, aby působnost rozumová ustala, zaměstnává jej jiným způsobem a dá mu světlo poznání převyšující všecko, čeho sami můžeme dosíci, že bývá jat úžasem a sám nevěda jak, mnohem lépe poučen, než veškerým naším přičiněním, které jej spíše vrhá v záhubu. Ježto nám tedy Bůh dal mohutnosti duševní, abychom jimi pracovali, a každá práce má svou odměnu, není příčiny, proč bychom je měli držeti jako v kouzlech; nechme je ra-

ději konati jejich povinnost, pokud je Bůh k něčemu jinému, vznešenějšímu nepovolá.

7. Pokud chápu, nemůže duše, již Pán ráčil povolati do této komnaty, činiti nic případnějšího, než co bylo řečeno, aby totiž hleděla bez násilí a hluku přerušiti přemýšlení, nikoli však zaraziti činnost rozumovou a myšlenkovou; dobře jest vzpomenouti, že jest před Bohem a kdo jest ten Bůh. Prohloubí-li v sobě, co cítí, budiž, ale neusiluj pochopiti, co to jest, neboť to dáno jest vůli. Nechejž ji tedy duše užívatí bez další práce krom několika slov lásky, neboť třeba se tu zrovna nesnažíme na nic myslit, mnohdy se stane, že jsme bez myšlenky, třeba jen na kratičký čas. Příčina toho jest, jak jsem jinde pověděla, v onom prameni, z něhož neteče voda potrubím. Mluvím tu opět o způsobu modlitby, o němž jsem počala hovořiti v této komnatě. Tu se rozum mírní, nebo spíše je nucen se mírnit vida, že nemůže pochopiti, co by chtěl, a tak bloudí z místa na místo jako blázen, který nemá nikde stání. Zato vůle stanula tak mocně v Bohu svém, že ztřeštěnost rozumu je jí velmi na obtíž, ale toho nesmí dbáti, protože by mnoho své slasti pozbyla. Ať jen rozum nechá, sama pak odpočívá v náručí lásky, neboť Pán ji naučí, co by

měla té chvíle činiti. Téměř vše v tom záleží, aby se pokládala nehodnou tak velikého dobra a oddala se díkučinění.

Jiná jest s modlitbou sebranosti, již jsem tu vložila a o níž jsem měla pojednati dříve. Je mnohem níže než řečená modlitba duchovních, Bohem daných sladkostí; jestiž pouze počátkem, který vede k této, a nesmí se při ní opustiti rozjímání ani činnost rozumu.

Jednajíc o modlitbě sebranosti, neuvedla jsem účinky nebo známky, jimiž se vyznačují duše, kterým Pán popřává této modlitby.

8. Tak lze v duši jasně pozorovati jakés rozšíření neb rozprostranění, jako kdyby voda tekoucí ze zřídla neměla odtoku, ale jako by pramen sám byl zachycen v nádrži, učiněné z hmoty, která by se šířila, čím víc voda do ní proudí. Zdá se, že při této modlitbě děje se podobně kromě mnohých jiných divů, jež Bůh v duši působí, uschopňuje a připravuje ji, aby to vše v sebe pojala. Tato pak slast, toto vnitřní rozšíření je patrné z toho, co v duši zanechává. Není totiž jako dříve vázána co do služby Boží, nýbrž má mnohem větší volnost. Není sužována bázni před peklem; zůstala jí sice bázeň, aby Boha neurazila, ale otrocká bázeň mizí, a duše má velikou důvěru, že bude

kdys Boha požívati. Dříve se bávala, že pozbude zdraví pro skutky kajícínosti, nyní pak se jí zdá, že všechno zmůže s Bohem a touží víc než kdy oddati se pokání. Strach z utrpení je značně zmírněn, protože víra je živější. Duše chápe, že trpí-li pro Boha, jeho Velebnost dává jí k tomu milost, aby nepozbyla v soužení trpělivosti. Ba někdy sama zatouží po utrpení, protože se v ní ozývá mocná vůle učiniti něco pro Boha. Čím více poznává jeho velikost, tím se cítí bídňější. A že již okusila slasti v Bohu, vidí, že radosti světa jsou pouhým smetím: proto se od nich znenáhla odpoutává, jsouc k tomu mnohem více svou paní než kdy dříve. Zkrátka duše nabyla rozmachu ve všelikých ctnostech a zajisté v nich ještě poroste, neobráti-li se zpět a nebude-li Boha znova urážeti, neboť tu by bylo vše ztraceno, ať se duše sebe víc k vrcholu povznesla.

9. Než nemysleme, že když Bůh jednou, dvakrát popřál duši těch milostí, všechny se vždy dostaví. Duše jen vytrvejž, aby se jí často dostalo milosti této modlitby, neboť všechno naše blaho závisí na této vytrvalosti.

Jedné věci varuji velmi ty, kdož se octli na tomto stupni, aby se bedlivě chránili všeliké příležitosti uraziti Boha, neboť tu není duše

ještě dospělá, nýbrž jako děťátko u prsu matčina: odvrací-li se od něho, co možno čekati, ne-li smrt? Obávám se velmi, že se podobně povede tomu, jemuž Bůh popřál této milosti, když zanechá modlitby rozjímavé. Výjimkou by byla důležitá příčina, pakli se však opět co nejdříve modlitbě té věnuje: jinak bylo-li mu zle, bude mu ještě hůř.

10. Víím, že v tomto případě jest se velmi co báti, a znám některé osoby, jichž je mi velmi líto. Viděla jsem na nich to, o čem tu mluvím, protože se odloučily od toho, jenž se chtěl s takovou láskou státi jejich přítelem a dokázati to skutkem; proto tolik napomínám, že jest nutno varovati se příležitostí, nebo ďábel ukládá mnohem víc o jedinou z těchto duší, než o mnoho jiných, jimž Pán těch milostí nepopřává. Mohou mu zajisté učiniti velikou škodu, vábíce jiné za sebou a v Církvi Boží snad býti k velikému prospěchu. A kdyby nic jiného nepozoroval, nežli že Velebnost Boží jim projevuje zvláštní lásku, jemu stačí, aby se namáhal strhnouti je do záhuby. Proto jsou velmi napadány a pobloudí-li, jest jejich záhuba mnohem větší než jiných.

11. Vy, sestry, jste takových nebezpečí prosty, pokud lze posouditi. Chraniž vás Bůh jen

pýchy a marnivosti. Kdyby pak ďábel chtěl napodobiti tyto milosti, lze to poznati z toho, že nedokáže takových výsledků, nýbrž pravý opak. Na jedno nebezpečí vás chci upozorniti, ač jsem vám to již jinde pověděla; je to nebezpečí, do něhož, jak jsem viděla, upadají osoby dbalé modlitby, zvláště ženy, my, které jsme jakožto slabší více vydány tomu, co povím. Některé osoby, oddané mnohému pokání, modlitbě a bdění, nebo jsouce i bez toho slabé soustavy, podlehnou přirozenosti, dostane-li se jim nějaké vnitřní útěchy. Když tedy pocítí nějakou slast duchovní, ale zároveň úpadek sil tělesných a ochablost, nastává tak zvaný duševní spánek, který je poněkud víc než tuto řečená modlitba, jim však se zdá, že je jedno jako druhé, a tak se nechají omámiti. Čím více se poddávají, tím jsou ohlušenější, protože přirozenost tím více slábne. To se jim zdá vytržením, já však to nazývám omráčením, neboť to není nic jiného než maření času a ničení zdraví.

12. Jedné osobě se přihodilo, že setrvala v takovém stavu osm hodin, nejsouc ani bez citu, ani věcí Božích nepozorujíc. Když více spala, jedla a neoddávala se takovému sebe-mrtvení, jakmile jí poradil, kdo se ve věci té znal, byla takového stavu zbavena. Dříve kla-

mala svého zpovědníka, jiné osoby i sebe, ač klamati nechtěla. Myslím, že se tu i ďábel přičinil, aby něco pro sebe vyzískal, a počalo se mu dařiti nemálo. Nutno tedy pozorovati, pochází-li taková věc opravdu od Boha; i když nadejde úpadek sil těla i ducha, není ho v duši samé, která je mocně povzbuzena, vidouc se tak blízka Bohu. Také stav ten dlouho nepotrvá, nýbrž jen kratičkou dobu. I kdyby se taková ochablost opakovala, nedojde to při této modlitbě, není-li to jak řečeno pouhá slabota, tak daleko, aby se tělo zhroutilo a pocítilo nějakou zevní bolest.

Dejtež tedy pozor, koho to stihne: pocítí-li něco takového na sobě, oznamtež představené a hleďtež se pokud jen možno rozptýliti. Ona pak jim přikaž, aby nedlely tolik hodin na modlitbách, nýbrž jen maličko, dbejž, aby dobře spaly a jedly, až by se jim vrátily přirozené síly, pakli jich tím pozbyly. Je-li však sestra složení tak slabého, že jí ani to nestačí, věřte mi, že ji povolal Bůh jen k životu činnému. I takových sester je v klášteřích třeba, proto budiž zaměstnána úřady a vždy budiž dbáno, aby nezůstávala příliš o samotě, jinak by nadobro pozbyla zdraví. Bude to pro ni sice veliké sebezapření, ale tu chce Pán zkusiti

její lásku k sobě, aby viděl, jak snáší jeho nepřítomnost. Snad se mu zalíbí vrátiti jí po nějakém čase sílu, a ne-li, bude jí ziskem modlitba ústní a poslušnost, tak že si tak zaslouží, co by si byla zasloužila jinak, ba snad i víc.

13. Také se mohou vyskytnouti osoby tak slabé hlavy a obraznosti, jak jsem rovněž poznala, že se jim zdá, jako by viděly všechno, co si myslí. To je velmi nebezpečno. Snad bude o tom dále pojednáno, tu již nikoli, protože jsem se příliš zdržela u této komnaty. To proto, že po mém názoru více duší tam vstupuje. A protože se tu ještě přirozené mísí s nadpřirozeným, může ďábel více uškoditi, nežli v komnatách, o nichž zbývá promluvit, kde mu Pán již nedává tolik místa. On budiž veleben na věky. Amen.

K O M N A T Y P Á T É

KAPITOLA PRVNÍ

Počíná o tom, kterak se duše v modlitbě s Bohem spojuje, a kterak lze poznati, že v tom není šalby.

1. Ó sestry, jak bych vám vylíčila bohatství a poklady a rozkoše v komnatách pátých? Myslím, že by lépe bylo nic neříci o zbývajících komnatách, protože toho není možno vyjádřiti, ani toho rozum nemůže pochopiti, ani toho nemohou podobenství vysvětliti, ježto věci tohoto světa jsou k tomu příliš nízký. Sešli, Pane můj, světlo s nebe, abych mohla podati nějaké objasnění těmto tvým služebnicím, neboť ráčíš některým z nich popřávati těchto slastí jako něčeho obyčejného, aby tedy nebyly oklamány ďáblem proměněným v anděla světla. Vždyť všecka jejich touha k tomu směřuje, aby se ti líbily.

2. Třeba jsem mluvila jen o některých, přece málo jest mezi nimi těch, jež by nevstoupily do komnaty, o níž nyní povím. U některých je tomu tak více, u jiných méně, a z toho důvodu pravím, že většina se do komnat těch

dostane. Myslím arci, že některých milostí, které jsou v tomto příbytku a o nichž povím, dostane se jen málo duším, ale kdyby to nebylo víc než dosíci brány, již tím prokázal by jim Bůh milosti nesmírné, neboť je-li mnoho povolaných, málo jest vyvolených. I pravím, že my všechny, které nosíme posvátný šat karmelský, jsme povolány k modlitbě a rozjímání. Toť byl náš počátek, z toho rodu pocházíme, od oněch svatých otců našich s hory karmelské, kteří v tak veliké samotě, s takovým pohrdáním světa hledali ten poklad, tu drahou perlu, o níž mluvíme. A přece málo je nás tak připravených, aby nám ji Pán ukázal. Když po zevnějšku si dobře vedeme, abychom dosáhly, čeho je ve ctnostech třeba, přece jest nám, abychom dospěly až sem, potřebí ještě mnoho, přemnoho, a nesmíme býti nijak nedbalými. Nuže, sestry mé, vzhůru, prosme Pána, aby nám popřál své přízně, můžeme-li jaksi již na zemi požívatí nebe, abychom toho požitku vlastní vinou nepozbyly. On nám ukaž cestu a dej sil duším našim, abychom kopaly, až přijdeme na tento poklad skrytý, jenž jest po pravdě v nás samých.

To bych vám ráda znázornila, ráčí-li mi Pán uděliti té znalosti. Mluvila jsem o silách v duši,

abyste srozuměly, že není tu třeba sil tělesných, komu jich Bůh, Pán náš, nedá: on nikomu neznemožňuje získání toho bohatství, neboť se spokojí s tím, co každý dáti může. Budiž požehnán tak veliký Bůh!

3. Ale pozorujte, dcery mé, že k dosažení toho, o čem tu pojednáváme, nedovoluje, abyste si něco podržely: ať málo či mnoho, všecko chce pro sebe, a dle toho, co samy dovedete podati, dostane se vám větších či menších milostí. Není lepšího důkazu, abychom poznaly, zda naše modlitba se blíží sjednocení s Bohem čili nic.

Nemyslete, že tato modlitba je jako zasnění po způsobu předešlé. Pravím »zasnění«, neboť si tam duše připadá, jako by dřímala, ani zplna nespíc ani necítíc, že bdí. Tu jsme usnuly, a nadobro usnuly věcem světa i sobě samým, neboť kratičký ten čas, co stav sjednocení trvá, je duše jako smyslu pozbavena, ba nemůže myslit na nic, i kdyby chtěla. Tu není třeba uměle vyvolávat zastavení myšlenek; duše vzplane láskou, ale když miluje, neví jak, neví, kdo je ten, jehož miluje, neví ani, co by chtěla. Zkrátka, jest jí jako tomu, kdo nadobro světu odumřel, aby více žil Bohu. Je to věru smrt lahodná: vytržení duše z všeliké

činnosti, jakou jsouc v těle může se obírat, smrt rozkošná, protože duše jsouc ještě v těle, přece jako by se od něho odlučovala, aby lépe utkvěla v Bohu, tak že ani nevím, má-li tělo tolik života, že ještě dýchá.

4. Nyní jsem o tom přemýšlela, a zdá se mi, že člověk nedýchá, neboť aspoň dýchá-li, není toho pozorovati: všecek jeho rozum by rád se přičinil, aby pochopil něco z toho, co duše cítí; že pak jeho síly na to nestačí, ustrne tak, že nevypoví-li nadobro, nevládne nohou ani rukou, jak říkáme o osobě, která je mdlobou tak bez sebe, že se nám zdá mrtva.

5. Ó, těchto tajemství Božích! Nedbala bych námahy, abych je vyložila, kdybych myslila, že se mi to podaří. A tak povím tisícere nesrovnalosti, abych aspoň někdy uhodla, a abychom my Pána chválily.

Pravila jsem, že při této »modlitbě sjednocení«, nejde o něco vysněného. V předchozí komnatě bývá duše, než si nasbírá mnohých zkušeností, v pochybnostech, co to asi bylo, zda přelud, zda byla ve spánku, zda to byl dar Boží, nebo zda se ďábel proměnil v anděla světla? Má tisícera podezření, a dobře jest, že má, neboť jak řečeno, i příroda sama nás může tam někdy ošáliti. Není tam sice tak lehký pří-

stup pro havěť jedovatou, ale ovšem pro nějaké ještěrečky, které při své mrštnosti všudy se vplíží. Třeba nezpůsobí škody, najmě když si jich, jak jsem pravila, nevšímáme, přece bývají mnohdy na obtíž: jsou to nepatrné myšlenky, které pochodí z obraznosti a jiných zmíněných příčin. Zde však, ať jsou ještěrky ty sebe mrštnější, do této komnaty proniknouti nemohou, ježto v tomto požitku nemůže brániti ani obraznost, ani paměť, ani rozum.

6. Ba odvažuji se tvrditi, je-li v této modlitbě opravdu spojení s Bohem, že ani sám ďábel vniknouti nemůže a nijak uškoditi, neboť Velebnost Boží je s podstatou duše tak sloučena a sjednocena, že on si ani netroufá přistoupiti, ba ani nepoznává tohoto tajemství. Nezná-li, jak se praví, ani našeho myšlení, zřejmo jest, že tím méně pochopí něco tak tajemného, čeho Bůh ani našemu rozumu nesvěřuje. Ó, toho velikého blaha, býti ve stavu, kde nám ani tento proklatec neubližuje! Proto duše získává tak mnoho, že v ní působí sám Bůh a nikdo ho nevyrušuje, ani my sami. Čeho tu nedá, jenž tak rád dává a může dáti vše, co jenom chce?

Snad jsem vás zmátla větou: »je-li v této modlitbě opravdu spojení s Bohem«, jako by

byla i jinaká spojení. A také že jsou! A kdyby to bylo spojení s věcmi marnými, když k nim kdo přilne velikou láskou, i tu může jej ďábel přivést u vytržení, ale nikoli tím způsobem, jak činí Bůh, ani ne s takovou rozkoší, uspokojením duše a klidem a slastí. To je nade všechny požitky pozemské, nade všechny rozkoše a nade všechny úkoje. Není ani třeba pátrati, kde vznikají tyto útěchy a radosti pozemské, neboť již pocit při nich je velmi rozdílný, jak jste samy již zkusily.

7. Řekla jsem jednou, že je to rozdíl takový, jako by něco bylo jen na povrchu těla nebo proniklo až do morku, a dobře jsem to vystihla: nevím, jak to znázorniti lépe. Zdá se mi, že ještě nejste upokojeny, protože si pomyslíte, že se můžete mýliti, neboť je obtížno rozpoznati tyto věci nitra. Ačkoliv těm, kdo toho zakusili, stačí řečené a zmíněný rozdíl je veliký, chci vám přece udati jasnou známku, abyste se nemohly zmýliti, aniž pochybovati, zda to bylo od Boha. Jeho Velebnost mi to dnes připomenula, a po mém zdání je to známka jistá.

Při věcech těžkých, i když se mi zdá, že jim rozumím a dím pravdu, užívám vždy rčení »*zdá se mi*«, protože kdybych se mýlila, jsem velmi

ochotna uvěřit tomu, co řeknou lidé velikých vědomostí. Velicí učenci mají do sebe cosi nevysvětlitelného, třeba sami těchto věcí nezkusili. Bůh je učinil světlem své Církve a sdílí s nimi pravdu, o níž jde, aby byla přijata. A nejsou-li rozptýleni, nýbrž jsou-li služebníky Božími, nikdy se nehrozí velikých skutků jeho, protože dobře vědí, že může mnohem a daleko víc. A konečně, jsou-li jaké věci nedosti jasné, najdou jistě jiné již napsané, z nichž vidí, že i tyto jsou možny. O tom mám převelikou zkušenost, a také ji mám o několika ustrašených polovzdělancích, kteráž zkušenost mi přišla tuze draho. Domnívám se alespoň, že si pevně zavírá bránu k přijetí takových milostí, kdo nevěří, že Bůh může mnohem víc, a že uznal a posud uznává za dobré popřáti někdy svým tvorům takových milostí. Nikdy vám, sestry, nenapadniž něco takového, ale věřte, že Bůh může mnohem víc; také nepřihlížejte k tomu, zda jsou špatní či dobří, jimž Boží Velebnost milostí těch popřává, neboť ví, co činí, jak jsem už podotkla, a nám nepřísluší do toho zasahovati. Nám sluší se sprostným srdcem a pokorou sloužiti Pánu a velebiti jej pro skutky a divy jeho.

8. Abych se vrátila ke známce, o níž tvrdím,

že pravdiva jest: Víte již, že taková duše, již Bůh učinil tupou, aby jí tím lépe vštípil moudrost pravou, nevidí, neslyší ani nechápe po celou dobu, kdy je v takovém stavu. Je to vždycky doba krátká a jí se zdá ještě mnohem kratší, než skutečně jest. Bůh vtiskne se tu v nitro takové duše tím způsobem, že když se duše opět vzpamatuje,* nijak nemůže býti v pochybnosti, že byla v Bohu a Bůh v ní: tato pravda utkví v ní tak pevně, že kdyby se jí této milosti po celá léta od Boha nedostalo, nikdy jí nezapomene, nikdy nepochybuje o ní, ať nemluví o účincích, které jí zůstanou, což je velmi důležité a o čemž povím později.

9. Tu namítnete: kterak to viděla, kterak tomu rozuměla, když ani nevidí ani nechápe? Já nepravím, že to vše viděla v tu chvíli, nýbrž že si to potom jasně uvědomila, a není to vidění, nýbrž jistota, která v duši utkvěla a již může dáti jediné Bůh. Vím o jedné osobě, která nepoznávala, že Bůh je ve všech věcech

* Tato známka, již tu svatá Matka uvádí k poznání, že sjednocení je pravé, a jež podává jistotu nade vší pochybnost, že Bůh to byl, jenž s duší se spojil, není přece neomylným znamením, že taková duše je v milosti, ježto Bůh může se spojit i s dušemi, které nejsou v milosti, aby je takovým darem vytrhl z jejich zlého stavu a přitáhl k sobě, jak světice dí na jiném místě. (Poznámka ze starších tištěných originálů.)

svou přítomností a mocí a bytností, až dospěla k té víře právě zmíněnou milostí, již jí Bůh popřál. Jeden z poloučenců, o nichž jsem mluvila, když se ho tázala, jak je Bůh v nás přítomen, odpověděl, že pouze svou milostí. Věděl to zrovna tak málo jako ona, než jí to Bůh dal na srozuměnou. Ona byla již tak utvrzena v pravdě, že mu nevěřila, nýbrž pozeptala se na to jiných, kteří jí pověděli pravdu, z čehož se velmi potěšila.

Než nesmíte se mýlit, aby se vám zdálo, že tato jistota se týká něčeho tělesného, jako je třeba tělo Pána našeho Ježíše Krista v Nejsvětější Svátosti, ač ho nevidíme. Zde tomu tak není, ježto jde o pouhé jeho Božství. Ale jak se nám dostává této jistoty o tom, čeho nevidíme? Toho nevím, je to dílo Boží, ale vím, že dím pravdu. A nemá-li kdo této jistoty, neřekla bych, že to bylo spojení celé duše s Bohem, nýbrž jenom některé její mohutnosti, nebo že se jí dostalo některé ze mnohých jiných milostí, kterými Bůh obdařuje. Při všech těchto věcech nesmíme pátrati po důvodech, abychom viděli, jak to bylo, neboť rozum náš nestačí, aby to pochopil. Nač bychom se tu zbytečně namáhali? Stačí věděti, že ten, který to činí, je všemohoucí. A že toho nijak nevy-

stihneme, kdybychom se sebe víc přičiňovali, a že Bůh sám to jest, jenž činí věci ty, neusilujme o to, abychom je pochopili.

10. Mluví o tom, že *nijak nejsme s to*, vzpomínám na slova snoubenky v Písni, která jste již slyšely. »Král uvedl mne do sklepa vinného«, nebo jak myslím, praví »vzal mne«. Nepraví, že sama šla. A také dí, že tu a tam hledala svého milého. Toť je po mém soudu onen sklep, kam nás uvádí Pán kdy chce a jak chce. Vlastním přičiněním však vejít nemůžeme, Boží Velebnost nás musí uvést a vejít v střed naší duše. Aby pak lépe ukázal Bůh své divy, nechce, abychom se jinak přiúčastnili než jen vůlí, která se mu nadobro oddala, nechce, aby se mu otevřela brána mohutností a smyslů, které vesměs usnuly, nýbrž chce vkročit do středu duše bez brány, jako vešel ke svým učedníkům, když jim řekl *Pax vobis* (Pokoj vám), a jako vyšel z hrobu aniž kámen byl odvalen. Později v poslední komnatě uvidíte, jak Velebnost Boží chce, aby duše ve svém středu požívala Pána mnohem více než zde.

Ó dcery mé, jak mnoho uvidíme, nebudeme-li chtít vidět víc než naši nízkost a bídu, a pochopíme-li, že nejsme hodny býti služebníci Pána tak velikého, jehož podivných

skutků vystihnouti nedovedeme! On budiž veleben na věky. Amen.

KAPITOLA DRUHÁ

Pokračuje o témž předmětu: vysvětluje modlitbu sjednocení případným podobenstvím, uvádí účinky její v duši. Kapitola hodna povšimnutí.

1. Snad se vám zdá, že řečeno již vše, co lze viděti v této komnatě, ale schází ještě mnoho, neboť jsou tu, jak jsem řekla, věci větší a menší. Pokud jde o sjednocení, víc bych tuším říci nedovedla. Ale připraví-li se duše, již Bůh tyto milosti prokázal, lze uvést ještě mnoho věcí, jež v ní Pán působí. Zmíním se o některých i o tom, co se s duší poděje. Abych to lépe znázornila, použiji tu přirovnání, jež se dobře hodí, i také proto, abychom viděli, že v díle, které činí Pán, nemůžeme nijak spolupůsobiti, nicméně však můžeme učiniti mnoho sami se připravující, aby nám Boží Velebnost té milosti popřála.

Slyšely jste zajisté o divech Božích, když se tvoří hedvábí - jen on může vymysleti něco tak podivného! - ze seménka podobného maličkému zrnku pepře, čehož jsem já nikdy ne-

viděla, jen o tom slyšela: není tedy mou vinou, bude-li tu něco nesprávného. Když morušovníky dostávají listí, oživne teplem toto seménko, které bylo jako mrtvo, pokud nebylo potravy, kterou by se živilo. Tak živí se listím morušovým až vyrostе. Tu se mu podloží několik větviček a tam předou zvířátka ta ze sebe svými ústečky hedvábí, upředou si velmi úzkou kukličku, v níž se uzavrou. Je to posléze veliký a ošklivý červ - housenka - jenž ukončí svůj život v kukli, z níž vyjde pak bílý, líbezný motýlek.

2. Kdož by tomu uvěřil, kdyby neviděl, nýbrž jen o tom slyšel vykládati z dob jiných? Kterak bychom připadli na něco takového, že bytost tak nerozumná, jako je červ nebo včela, mohla by tak pilně pracovati k našemu užitku, i tak obratně, a že ubohý červíček ještě života pozbude? I kdybych vám, sestry mé, nepověděla víc, stačilo by to k rozjímání na chvíli, neboť lze v tom pozorovati divy a moudrost Boha našeho. Což teprv, kdybychom znali vlastnosti všech věcí? Jest s velikým prospěchem, obíráme-li se pozorováním těchto velikých věcí a radujeme-li se, že jsme snoubenkami krále tak moudrého a mocného.

3. Vraťme se k tomu, o čem jsem počala. Jako teplem nabývá života onen červ, tak i duše, když teplem Ducha Svatého počne používati všeobecné pomoci, jíž nám všem Bůh popřává, a používati i prostředků, které zanechal ve své Církvi. Takovými prostředky, jichž může použití duše mrtvá ve své nedbalosti a v hříších a vydaná příležitostí ke hříchu, jsou častá zpověď, dobrá četba a poslouchání kázání. Teprv potom duše počíná žíti, nalézá v tom zbožným rozjímáním potravu, až doroste. To je pro mne důležité, na ostatním pramálo mi záleží. Když tento červ vzrostl, což znamená stav, o němž bylo na počátku tohoto spisu promluveno, počne zpracovávati hedvábí a stavěti dům, ve kterém má umříti. Chtěla bych, aby se tímto domem rozuměl zde Kristus. Zdá se mi totiž, že jsem někde četla nebo slyšela, že život náš skryt jest v Kristu, nebo v Bohu, což jedno jest, nebo že život náš jest Kristus. Ať jest tomu již jakkoliv, na tom pro můj účel málo záleží.

4. Vizte tu, dcery mé, co můžeme z milostí Boží vykonati, aby jeho Velebnost sama byla naším příbytkem, který samy stavíme, jakož se stává při této modlitbě sjednocení. Pravím-li, že Bůh jest příbytkem, mohlo by se zdáti, že

chci říci, jako bychom mohli Bohu něco vzít
nebo mu přidat, a postaviti tak příbytek, a-
bychom se v něm ubytovali. A věru že mů-
žeme, ale nikoliv tak, že bychom Bohu něco
ubrali nebo přidali, nýbrž tak, že sobě ubí-
ráme a stavíme jako činí hedvábníci. Ale ještě
ani nedokonáme, co můžeme, a již spojuje
Bůh tuto naši prácičku, která je jako nic, se
svou velikostí a dodává jí takové ceny, že
Pán sám jest za dílo to odměnou. A jako on
to byl, jehož dílo stálo nejvíce, tak chce i naše
trampotky sjednotiti s velikými trudy, jichž
tolik vytrpěla jeho Velebnost, aby tak obé
jedno bylo.

5. Nuže, dcery mé, vzhůru k této práci, aby-
chom upředli tuto kukličku, zříkajíce se samo-
lásky a vlastní vůle, abychom nelnuly k niče-
mu pozemskému a hleděli si skutků pokání,
modlitby a sebezáporu, poslušnosti a všeho
ostatního, jakož znáte. Tak budeme pracovati
jak dovedeme a jak jsme byly poučovány, že
jest nám činiti. Ať umře, ať jen umře tento
červ, a to se stává, když dokonal dílo, k ně-
muž byl stvořen. Potom se nám toho dostane,
že uzříme Boha a sebe uzříme obklopeny jeho
Velikostí, jako se vidí onen červíček v kukli.
Pozorujte, že tímto patřením na Boha myslím,

jak jsem již řekla, že se nám projeví takovým sjednocením.

6. Nuže pohledme, co se stane z housenky hedvábníka, neboť proto právě jsem uvedla vše ostatní. Co tedy? Když ve své kukli umřela, vyjde bílý motýl. A tak i duše: když dlí pohřížena v této modlitbě, odumřela světu. Ó, velikých těch skutků Božích! Jaká vyjde duše z této modlitby, když byla chvilku, která po mém soudu nikdy netrvá přes půl hodiny, ponořena u velikost Boží a tak s ním spojena! Pravdu vám dím, když tvrdím, že duše se ani nepoznává. Popatřte jen, jaký je rozdíl mezi ošklivou housenkou a bílým motýlem. Právě takový je i tu. Duše neví, kterak si mohla zasloužiti takového dobra, chci říci, odkud se jí ho dostalo, neboť dobře ví, že ho nezasluhuje. Cítí takovou touhu velebiti Pána, že by chtěla pominouti a umříti zaň smrtí tisícero. Brzy zatouží po tom, aby mohla trpěti veliké trýzně, nemohouc jinak; počne prahnouti po nesmírném pokání, po samotě i po tom, aby všichni Boha poznali, a z toho pocítí veliký žal vidouc, jak bývá urážen. Vpříští komnatě bude se o těchto věcech pojednávati obšírněji zvlášť, neboť věci, které se dějí v této i v následující komnatě jsou stejny, ačkoliv se velmi různí co do účin-

ků, které tam budou pronikavější. Zavedl-li totiž Bůh duši až sem, a ona, jak již řečeno, snaží se přijíti dále, uzří věci veliké.

Ó, jak nepokojný je tento motýlek, ačkoliv za celý svůj život nepožíval většího klidu a pokoje! Jest mu, jako by měl Boha chváliti, ale neví, kam by se měl uchýliti a usaditi, neboť když měl takové sídlo, znepokojuje jej vše, co na zemi vidí, zvláště když mu Bůh dal okusiti vícekrát tohoto vína a on pokaždé něco nového získává!

7. Již nepokládá za nic dílo, které jako červ vykonal, když pozvolna upřádal svou kukli. Nyní mu narostla křídla, i kterak by se spokojil chůzí krok za krokem, moha lítati? Jde-li o pracování pro Boha, vše se mu zdá málo u srovnání s tím, čeho by si přál. Všecko, co přetrpěli svatí, pokládá za nic, ježto již ze zkušenosti ví, jak Pán pomáhá a přetvořuje duši, že se jí až zdá, jako by to nebyla ona a její podoba. Slabost, již dříve, jak se jí zdálo, pociťovala majíc konati pokání, mění se již v sílu. Lnula-li k příbuzným a přátelům nebo statkům, že nestačily ani skutky, ani předsevzetí, ani vůle, aby se od nich odloučila, ba zdálo-li se jí, že je k nim připoutána tím více, nyní zdá se jí zrovna břemenem každý závazek a vše, co

nutno činiti, nemá-li jednati proti vůli Boží. Vše se jí hnusí, protože se přesvědčila, že pravého pokoje jí tvorové dáti nemohou.

8. Zdá se, že jsem rozvláčná, ale mohla bych povědět ještě mnohem více, a komu Bůh popřál této milosti sjednocení, uzná, že jsem spíše stručná.

Proto není divu, že tento motýlek si hledá nové místočko, kdyžtě se cítí ve věcech tohoto světa jako v cizině. Ale kam se uchýlí ubožáček? Vrátit se, odkud přišel, nemůže, ježto není to, jak řečeno, v naší moci, ať se přičiníme sebevíc, než Bůh sám ráčí nám opět udělití té milosti.

Ó Pane, jaké to nové trýzně počnou nyní pro duši! Kdo by řekl, že přijde něco takového po přijetí té milosti? Ano, ano, pokud žijeme, musíme mít kříž buď tak či onak. A kdo by mi řekl dospěv až sem, že cítí vždy pokoj a slast, tomu bych řekla já, že tak daleko ani nedospěl. Byla to snad nějaká útěcha (vkročil-li do předešlé komnaty), při čemž přispěla přirozená slabost nebo snad i ďábel, který udělí duši pokoj, aby jí vypověděl potom tím větší válku. Nechci však říci, že nemají pokoje, kdož sem dospějí. Mají klid, a to veliký velmi, protože utrpení samo je ceny tak veliké a původu

tak vzácného, že ať je sebevětší, prýští z něho pokoj a radost.

9. Právě z nechuti, již působí věci světa, rodí se touha vyjítí ze světa, touha tak mučivá, že má-li jakou úlevu, je to myšlenka, že jest vůle Boží, aby žila v tomto vyhnanství, ale taková úleva přece jenom nestačí. Nenít duše při celém tom zisku přece ještě tak odevzdána do vůle Boží, jak uvidíme dále. Ustavičně se sice přizpůsobuje, ale nemohouc víc, protože se jí nedostalo víc, činí tak jen s velikou trýzní a se slzami mnohými, a pokaždé, když koná modlitbu, dostaví se nějaký způsob této trýzně. Snad to pochází i z velikého žalu při pozorování, jak jest Bůh urážen a na tom světě málo ctěn, jak mnoho duší hyne, duší kacírů i Maurů. Nejvíce však jest jí líto duší křesťanských. Ví sice, že milosrdenství Boží jest veliké, že ať žijí jak špatně, mohou se polepšiti a býti spaseni, ale přece se obává, že mnoho jich bude zavrženo.

10. Veliký Bože! Ještě před málo lety, a snad jen dny, myslila tato duše pouze na sebe. Kdo ji přivedl v takové mučivé starosti? Vždyť i kdybychom se věnovali mnohá léta rozjímání, takové bolesti bychom nepocítili, jakou nyní ta duše cítí.

11. Než, Bože můj, hledím-li mnoho dní a let se cvičiti v rozjímání o nesmírném zlu, jakým je Boha urážeti, pomyslím-li, že kdož spějí k zavržení, jsou jeho dílky a moji bratři, pozorují-li nebezpečí, v nichž tu žijeme, a jak by nám bylo dobře vyjít z tohoto života bídneho, nestačí to, abych onen žal pocítila? Nikoliv, dcery mé, bol, který tu cítíme, není takový, jako při onom rozjímání. Můžeme se ovšem s pomocí Páně rmoutiti, když o tom mnoho přemýšlíme, ale tu neproniká žal až do nejhlubších hlubin duše, jako tam. Tu se zdá, jako by duše byla rozdrobena a rozdrcena, ani se o to nepřičiňujíc, ba často ani nechtějíc. Nuže, co je to? Odkud to pochodí? Povím vám to.

Neslyšely jste o snoubence (již jednou jsem se tu o tom zmínila, ač nikoli za tímto účelem), že ji Bůh uvedl do sklepa vinného a uspořádal v ní lásku? Tu máme vysvětlení: Duše ta vydala se již v ruce Boží a veliká láska ji tak zajala, že nezná a nechce jinak, než aby Bůh s ní učinil, jak sám chce. Po mém soudu nedá Bůh této milosti nikdy duši než té, již vzal již úplně za svou. Chceť, aby duše ta, aniž chápe jak, vyšla ze sklepa toho poznamenaná jeho pečeti; vždyť duše nečiní tu nic jiného než

vosk, když jiný mu vtiskne pečeť: vosk zajisté si nevtiskne pečeti sám, nýbrž je k tomu pouze připraven, chci říci, je měkký, ale i k této přípravě, t. j. ke změknutí neučiní pranic, než jen že klidně svolí.

12. Ó, ty dobrý Bože, všechno se musí státi na tvůj náklad! Chceš pouze naši vůli, a aby vosk nekladl odporu. I vidíte tu, sestry, co tu činí Bůh náš: aby se duše již cítila jeho majetkem,* dává jí ze svého, totiž to, co měl Syn jeho v tomto životě. Větší milosti nám uděliti nemůže. Ano, tu je podobna jemu, neboť kdo měl míti větší touhu po tom, aby opustil tento život? Velebnost jeho to vyslovila při poslední večeři: »S toužebností jsem žádal...« Jakže, Pane, nepomyslel jsi na trapnou smrt, již jsi měl umřít, tak bolestnou, tak hroznou? Nikoliv, protože veliká láska, již mám, a touha po spáse duší převyšuje nepoměrně tyto, i největší muky, které jsem vytrpěl a trpím stále, co na světě jsem. Láska ta a touha stačí, abych všechno ty muky nepokládal za nic.

13. Často když o tom rozvažuji, vzpomínám

* Když tu dí svatá máti, že duše na tomto stupni pokládají se za majetek Boží a z touhy, již jim vštípil Bůh, rády by opustily život, aby Boha viděly a požívaly, mluví o poznání nikoliv naprosto neklamném, nýbrž jen jako o mravně jistém a velmi pravděpodobném.

na trýzeň, již trpí a již vytrpěla jedna mi známá duše, vidouc urážeti Pána našeho, trýzeň tak nesnesitelnou, že by chtěla raději umříti než déle trpěti. Pomyslím-li, že duše s tak nepatrnou láskou, již lze nazvat u srovnání s láskou Kristovou skoro nijakou láskou, cítila tak nesnesitelnou trýzeň, jaká asi byla bolest Pána našeho Ježíše Krista, a jaký asi život bolesti vedl, jemuž všechny věci byly přítomny, tak že stále viděl veliké urážky, které se dály jeho Otci? Domnívám se, že tyto bolesti byly nepochybně mnohem větší, než muky jeho přesvatého utrpení, neboť tehdy viděl již konec těch trudů. Ta okolnost, jakož i radost, že vidí naše vykoupení svou smrtí, že dokazuje svou lásku k Otci, an k jeho rozkazu tolik trpí, mírníla asi jeho bolesti, jako se přiházívá i těm, kteří v návalu lásky vykonávají veliké pokání: ani téměř bolesti necítívají, ba chtěli by vykonati ještě mnohem víc a vše se jim zdá málo.

Jak tedy asi bylo Božímu Synu, když viděl tak vzácnou příležitost, aby ukázal svému Otci naprosto dokonalou poslušnost a lásku k bližnímu! Ó rozkoši nesmírná, trpěti a zároveň plniti vůli Boží! Ale patřiti tak ustavičně na tolik urážek jeho Velebnosti, viděti tolik duší, jdoucích do pekla, to pokládám za věc tak

krutou, že myslím, jediný den té trýzně byl by stačil, aby Syna Božího, kdyby nebyl býval víc než člověk, pozbavil ať nedím jednoho, ale mnohých životů.

KAPITOLA TŘETÍ

Pokračování téhož předmětu. Vypravuje o jiném způsobu sjednocení, jehož duše s milostí Boží může dosíci, a nakolik přispívá k tomu láska k bližnímu. Kapitola velmi užitečná.

1. Vraťme se nyní k naší holubičce a vizme něco z toho, co dává Bůh v tomto stavu sjednocení. Vždy se tu rozumí, že duše se má přičiniti, aby pokročila ve službě Pána našeho a v sebepoznání. Neučinila-li víc, než-li že milost tu přijala, a nestará-li se o život svůj, jako by již byla bezpečna, odvrací-li se od cesty k nebi, t. j. zachovávání přikázání, stane se jí podobně jako motýlkovi, ve kterého se housenka proměnila: klade sice vajíčka, aby povstali jiní hedvábníci, ale sám hyne na vždy. Pravím, že klade vajíčka, neboť jsem u sebe přesvědčena, že nechce Bůh, aby tak veliká milost byla marně udělena, nýbrž chce, aby,

nevyužije-li jí duše už pro sebe, prospěla aspoň jiným. Pokud totiž duše setrvává v dobru, prospívá vždycky svou touhou po jejich spáse a jmenovanými ctnostmi jiným duším a roze-
hřívá je vlastním teplem. I kdyby již byla ochladla, zůstává jí stále chut prospívati jiným a jest jí radostí vypravovati o milostech, jakých uděluje Bůh tomu, kdo jej miluje a jemu slouží.

2. Znala jsem osobu, které se tak vedlo: sama jsouc velmi špatná, těšila se, když jiné duše měly prospěch z milostí, jichžto jí Bůh byl popřál, neboť jim bylo velmi, převelmi užitečno, když ukázala cestu modlitby těm, které jí ještě neznaly. Později Pán ji opět osvítil. Pravda ovšem, že tehdy ještě nepocítila účinků, o nichž byla řeč. Ale kolik lidí jest, které Pán volá k apoštolátu jako Jidáše, obcuje s nimi? A kolik jich volá jako Saula, aby je učinil králem, a přece potom vlastní vinou zahynou! Z toho odvodíme, sestry, tolik, že máme-li si získávati vždy víc a více zásluh a nemáme-li zahynouti jak řečené duše, zbývá nám jediné možné zabezpečení, totiž poslušnost a pevná vůle neodchylovati se od zákona Božího. To dím těm, jimž by prokázal Bůh podobných milostí, i také všem ostatním.

3. Při tom všem, co jsem pověděla, zdá se

mi tato komnata přece ještě poněkud temnou. Ježto však přináší tolik zisku dostatí se do ní, bude dobře podotknouti, že nesmějí pozbývati naděje ti, jimž Pán nepopřál milostí tak nadpřirozených. Lze totiž s milostí Pána našeho dospěti k opravdovému spojení, snažíme-li se ho dosíci tím, že nechceme míti jiné vůle než tu, jež by byla oddána vůli Boží.

4. Ó kolik z nás bude, jimž se zazdá a kteří to i vysloví, že nechtějí ničeho jiného, a že by za tu pravdu i umřeli! Tuším jsem se o tom již zmínila. Já však pravím vám a mnohokrátě vám to ještě připomenu, že kdyby tomu tak bylo, již jste dosáhly milosti té od Pána, i kdyby se vám nedostalo onoho přeblahého spojení, o němž byla řeč. Nejcennější v tomto blahém spojení jest právě to, že vychází ze spojení, o němž nyní mluvím: nemůžemeť dospěti ke spojení onomu, nemáme-li opravdového spojení, jímž jest naprostá odevzdanost naší vůle do vůle Boží.

Ó, jak žádoucí je toto spojení! Šťastná duše, které se ho dostalo, neboť bude žíti pokojně v tomto i onom životě; nic ze všelikých náhod pozemských jí nezkormoutí - kromě kdyby sa octla v nebezpečí ztratiti Boha nebo když vidí, jak jest urážen - ani nemoc, ani chudoba,

ani smrt, leč snad smrt někoho, kdo by byl postrádán v Církvi Boží. Duše ta dobře poznává, že Bůh ví lépe, co činí, než-li ona, po čem touží.

5. Tu pozorujte, že jsou trýzně a trýzně, neboť jsou některé, jakož bývá i u pocitů radostných, že vzniknou náhle z popudů přirozených nebo i z lásky, když máme soucit se svým bližním, jak učinil Pán náš, když vzkřísil Lazara. Tyto pocity neruší našeho sjednocení s vůlí Boží aniž matou ducha neklidnou a zjitřenou vášní, která hned nepomíjí. Tyto trýzně minou brzy, neboť se zdá, jak jsem pravila o úkojích při modlitbě, že nesahají až na dno duše, nýbrž se dotýkají pouze jejích citů a mohutností. Nalézají se také jen v těchto předchozích komnatách, ale nedostanou se do poslední, o níž bude řeč.

Není tedy třeba k tomuto sjednocení zrušiti činnost mohutností duše? Nikoliv, neboť mocný jest Pán, aby obohatil duše cestami různými a přivedl je do těchto komnat, nejen nadbližující stezkou, o níž bylo řečeno. Ale dejte dobrý pozor, dcery mé, že jest nutno, aby červ zahynul: i s duší se to děje, ale víc na její náklad, neboť tam odumření velmi usnadňuje nový život, jehož nabýváme, tu však

je třeba, abychom žijíce ještě starým životem, červa samy usmrtily. Přiznávám, že toto usmrčování jest mnohem obtížnější nežli ono odumření, ale má svou cenu a bude větší odměna, dobudete-li vítězství. Není také pochybnosti, že vítězství to jest možno, pakli sjednocení s vůlí Boží jest opravdové.

6. Toť ono spojení, po němž jsem celý svůj život toužila, toť ono, o které Pána našeho ustavičně prosím, které také je nejzřejmější a nejbezpečnější. Ale žel, jak málo nás k němu dospěje! Kdo se chrání uraziti Pána a vstoupil do řehole, tomu se zdá, že již všecko učinil. Kolik to zbývá červů, jichž není pozorovati, až když, jako onen červ obežral břečťan Jonášův, ohlodali nám ctnosti samoláskou, přeceňováním sebe, posuzováním bližních - byť jen u věcech nepatrných - nedostatkem lásky k nim, když jich nemilujeme jako sebe samých!

Neboť ačkoliv tak s bídou plníme svou povinnost, abychom zrovna nehřešili, přece ještě daleko nemáme, čeho třeba k naprostému sjednocení s vůlí Boží.

7. Ale co myslíte, dcery mé, která jest vůle Boží? Abychom byly zcela dokonalé, abychom byly jedno s Pánem a Otcem, jakož jeho Velebnost sama prosila. Vizte, co nám ještě chybí,

abychom dospěly tak daleko! Pravím vám, že toto píši s nemalou trýzní, vidouc, že jsem ještě tak daleko od toho cíle a to svou vlastní vinou. Nemát Pán potřebí udělovati nám k tomu velikých slastí, stačí, že nám dal Syna svého, aby nám ukázal cestu. Nemyslete však, že v tom to záleží, abych, zemře-li mi otec nebo bratr, přizpůsobila se vůli Boží do té míry, že bych bolesti necítila, abych, mám-li soužení a nemoci, snášela je s rozkoší. Dobré jest to, ale záleží někdy jen v jakési chytrosti, že nemůžeme jinak a činíme z nouze ctnost. Kolik takových, a ne-li zrovna takových, tož jiných podobných věcí snášeli mudrcové při své veliké učenosti! Tu jsou jen dvě věci, jichž po nás žádá Pán, lásku ke své Velebnosti a k bližnímu: v těch jest se nám cvičiti. Zachováváme-li obojí dokonale, činíme jeho vůli a tak budeme s ním spojeny. Ale jak již řečeno, jak daleko jsme ještě od zachovávání obou těchto povinností, jimiž jsme vázány Bohu tak velikému! Račiž nám Pán uděliti své milosti, abychom zasloužily dojíti tohoto stavu, neboť je to položeno v naše ruce, ačli jen chceme.

8. Nejjistější známkou, že zachováváme obojí tu věc, jest po mém soudu to, že si hledíme dobře lásky k bližnímu, neboť nelze věděti,

zdali máme lásku k Bohu, ačkoliv jsou silné příznaky, že ho opravdu milujeme. U lásky k bližnímu však to poznati můžeme. A buďte jisty, čím více pokračujete v lásce k bližnímu, tím více rostete i v lásce k Bohu. Jestliť láska jeho Velebnosti k nám tak nesmírná, že v odměnu za lásku, již máme k bližnímu, dává tisícový vzrůst naší lásce k sobě samému: o tom já nijak nepochybuji. Velmi na tom záleží, abychom dávaly bedlivý pozor, jak si tu vésti, neboť hledíme-li si lásky k bližnímu dokonale, všechno jsme učinily. Myslím totiž, že při naší zlé přirozenosti nikdy si neosvojíme dokonalé lásky k bližnímu, neklíčí-li jako z kořene z lásky k Bohu.

9. Protože tedy tolik na tom záleží, hledme si, milé sestry, všímati i nepatrných věcí. Nedbejme o některé veliké věci, které se nám hrnou do mysli při modlitbě, o nichž se nám zdá, že je zcela určitě vykonáme pro své bližní, nebo i pro jedinou duši, aby došla spásy, neboť neshodují-li se potom s myšlenkou činy, není co věřit, že své předsevzetí vykonáme. To tvrdím i o pokoře a všech jiných ctnostech. Úskoky ďáblovy jsou nesmírné, neboť učiní tisícové pekelné pokusy, aby nám namluvil, že máme některou ctnost, nemajíce. A právem,

neboť je to pro duši velmi škodlivé; takové domnělé ctnosti nebývají nikdy bez nějaké marnivosti, jsouce z takového kořene, kdežto Bohem dané ctnosti jsou jí a pýchy prosty.

10. Baví mne někdy, vidím-li duše, jimž se zdá, pokud dlejí na modlitbě, že by chtěly býti pohrdány a veřejně pro Boha tupeny, potom však by i nepatrnou chybičku, by možno bylo, rády utajily, nebo nedopustily-li se jí a je-li jim na vrub kladena, mrzí se, čehož nás Bůh uchovej. Kdo tím trpí, chraň se pečlivě, aby nekladl váhy na tyto domnělé úmysly, které u sebe učinil, neboť po pravdě nebylo to rozhodnutí vůle (pravé rozhodnutí vůle je něco docela jiného), nýbrž pouze nějaká představa obraznosti. Tu ďábel užívá svých úskoků a klamů, a zvláště u žen a lidí nevzdělaných může dosíci mnoho, protože nedovedou rozlišovati mohutnosti duše od obraznosti a nechápou tisícerych jiných věcí života vnitřního.

Ó sestry, jak zřetelně jest znáti, u kterých z vás je opravdová láska k bližnímu a kde není ještě tak dokonalá! Kdybyste chápaly, jak důležitá je pro nás tato láska, nehleděly byste si ničeho jiného.

11. Vidím-li duše, které jsouce pohříženy v modlitbu převelmi se snaží zvěděti, jakého

druhu jest jejich modlitba, které se při ní halí, že se zdá, jako by se neodvážily ani hnouti, ani myšlenkou uchýliti, aby neztratily ani drobet slasti a zbožnosti, již měly, tu se mi jeví, jak málo chápou, kterou cestou lze dojíti k sjednocení, a jak se domnívají, že na takovéto pobožnosti vše záleží. Ale nikoliv, sestry, ne, skutky chce Pán: protože vidíš-li nemocnou, již můžeš poskytnouti úlevy, nic si z toho nedělej, že jest se ti vzdáti této pobožnosti; polituj ji, a má-li jakou bolest, měj s ní soucit, a bylo-li by třeba, aby ses postila, by se jí tvého podílu dostalo, učiň tak ne tak jí k vůli, nýbrž protože víš, že je to vůle Páně. Toť opravdové sjednocení s jeho vůlí. Slyšíš-li o někom velikou chválu, těš se z toho mnohem víc, než kdyby tebe chválili. Je to po pravdě něco snadného, neboť kde je pokora, tam je člověku spíše trapno slyšeti vlastní chválu. Ale tato radost ze ctnosti sester, kdykoliv o nich slyšíme, je něco velikého, právě jako když vidíme na některé z nich chybu a rmoutíme se z toho, jako by to byla naše chyba a hledíme-li ji zakrýti.

12. O této lásce jsem jinde obšírně pojednala, protože vím, sestry mé, že bychom byly ztraceny, kdybychom lásky neměly. Dejž Pán,

aby se to nikdy nestalo. Potom vás ujišťuji, že dospějete s milostí Boží k sjednocení, o němž byla řeč. Pozorujete-li že vám lásky schází, věřte mi, že jste nedospěly ke spojení s Bohem, i kdybyste byly zbožny a potěšeny, až by se vám zdálo, že jste již tak daleko, i kdybyste pocítily v modlitbě klidu jakési nepatrné zastavení činnosti duševní, neboť některým duším se zdá, že tím dosaženo všeho.

Tu prostě Pána našeho, aby vám dal této dokonalé lásky k bližnímu, ale nechte jednati jeho Velebnost; on vám udělí víc, než byste dovedly žádati, když se jen přičiníte a budete hleděti dosíci všeho, seč budete. Přinutíte svou vůli, aby ve všem ustoupila vůli sester, i kdybyste pozbyly drobet svého práva, zapomeňte svého dobra pro dobro jejich, i kdyby se tomu vaše přirozenost sebe více vzpírala, hleďte na se vzíti obtíže, kde se udá, abyste jich pozbavily bližního. Nemyslete, že vás to nebude nic státi a že to najdete jako uděláno. Vizte, co stála Snoubence našeho láska, již měl k nám umíraje smrtí tak bolestnou, jako je smrt kříže, aby nás od smrti (věčné) vykoupil.

KAPITOLA ČTVRTÁ

Pokračujíc o témž předmětu, podává další výklad toho způsobu modlitby. Dí, jak mnoho na tom záleží kráčet opatrně, ježto ďábel velmi dbá, aby odvrátil od cesty nastoupené.

1. Zdá se mi, že toužíte zvěděti, co činí ona holubička a kam usedá, neboť víte, že není to duchovní kochání ani rozkoše pozemské, kam směřuje let její, nýbrž mnohem výše. Než nemohu této vaší touze vyhověti, až teprve v komnatě poslední. Dejž Bůh, abych na to vzpomněla a měla pokdy napsati to. Uplynuloť již asi pět měsíců, co jsem počala o tom psáti, a protože má hlava nedovolí, abych vše znova pročetla, bude asi vše neuspořádáno, a něco snad opakuji dvakrát; než, je to pro mé sestry, a proto málo na tom záleží. Přece však vám chci ještě vyložit, co jest po mém názoru tato modlitba sjednocení. Užiji - jak svědčí mému duchu - přirovnání, později pak si povíme více o motýlkovi, který nezahálí, nýbrž je vždy užitečný, čině dobře sobě i jiným duším, ježto v sobě pravého pokoje nenalezá.

Zajisté jste již často slyšely, že se Bůh s dušemi duchovně zasnubuje, (budiž požehnáno

jeho milosrdenství, že se ráčí tolik snižovati). Je to sice hrubé přirovnání, ale nad svátost stavu manželského, nenalezám jiného, které by lépe znázornilo, co míním. Je to arci způsobem naprosto rozdílným, neboť u věci, o níž pojednáváme, není ničeho neduchovního, vše tělesné je velmi vzdáleno, a radosti duchovní, jichž Pán popřává, a rozkoše, jichž asi požívají, kdož se zasnoubili, jsou od sebe na tisíc mil daleko. Tam je vše láska za lásku, a její působení je tak nesmírně čisto, tak něžno a příjemno, že člověk neví, jak to vše vysloviti, ale Pán dává to velmi dobře pocítiti.

2. Podle mého nedospěje tu spojení ještě k duchovnímu zasnoubení, nýbrž je to jako mezi dvěma osobami, které se teprv mají zasnoubiti: zpytují, zda se k sobě hodí, zda se vzájemně milují, a vídají se, aby se druh o druhu lépe přesvědčili. Tak i zde, jen se předpokládá, že úsudek jest již učiněn, a duše jest již velmi dobře zpravena, jak dobře jí bude, a jsouc rozhodnuta činiti ve všem vůli svého Snoubence, hledí se mu všemožnými způsoby zalíbiti. I jeho Velebnost, již je dobře známo, zda je tomu tak, má v duši zalíbení: proto chce v milosrdenství svém, aby jej duše lépe chápala, i aby se - jak se říká - vzájemně navštěvovali a on se s ní

sjednotil. Můžeme říci, že je tomu tak, třeba to trvá jen čas kratičký. Tu není již vzájemné dávání a brání, nýbrž tajuplné patření duše, která vidí, kdo jest Snoubenec, jehož má vzíti. Svými smysly a mohutnostmi nemohla by nikterak ani za tisíc let poznati, co tu poznává za kratinkou chvílku. Ale že je to takový Snoubenec, činí jí pouhým tím pohledem hodnější, aby si podali, jak se říká, ruce. Jestliť duše takovou jata láskou, že i sama činí seč jest, aby božské tyto zasnuby nebyly zmařeny. Kdyby se však duše z netečnosti přiklonila náklonností k něčemu, co není On, pozbude všeho, a to je ztráta ohromná, jako jsou přenesmírný milosti, jež jí prokazuje, ba mnohem větší, než lze velebiti.

3. Protož, duše křesťanské, které Pán povznesl tak vysoko, prosím vás pro něho, abyste se neoddávaly bezstarostnosti, ale varovaly se příležitosti. Ani v tomto stavu není duše tak silná, aby se mohla v ně pouštět, jak potom po dokonaném zasnoubení, o němž v komnatě následující. Sdílnost Páně nebyla posud než dovolením popatřiti naň, jak lidé praví, ďábel však se pustí do úporného boje s ní, aby toto zasnoubení zmařil. Potom, vida, že jest již všechna oddána Snoubenci, neodváží se tolik, pro-

tože se bojí a má zkušenost, že napadne-li ji kdy, bude to proň s velikou ztrátou, pro ni pak s velikým prospěchem.

4. Pravím vám, dcery, že jsem znala osoby, jež dospěly již velmi vysoko, ba dosáhly tohoto stavu, a přece je ďábel svou velikou poutouchlostí a lstí opět získal pro sebe, k čemuž se musí ovšem spojit celé peklo, a jak často říkávám, neztratí duši jedinou, nýbrž veliké jich množství. V té věci má on již svou zkušenost. Pozorujeme-li množství duší, které Bůh pomocí jediné k sobě táhne, nutno jej za to velebiti: jsou to tisíce duší, jež obrátili mučedníci nebo jediná panna, jako svatá Voršila. A kolik jich pozbyl ďábel svatým Dominikem, sv. Františkem a jinými zakladateli řádů, kolik jich trátí dnes otcem Ignácem, jenž založil Tovaryšstvo! Ti všichni, jak čteme, obdrželi od Boha podobné milosti, toť zřejmo. Čím jiným to bylo, nežli že se snažili neztratiti vlastní vinou takového božského zasnoubení. Ó dcery mé, Pán je dnes zrovna tak ochoten udíleti nám milostí jako tehdy, ano, částečně je mu takorůzka více třeba, abychom je ochotně přijímali, protože málo je těch, kteří by dbali jeho cti, jak tomu bývalo dříve. My příliš milujeme sebe, máme mnoho chytrosti, abychom ze svých

práv ničeho nepozbyli. Ach, jak veliký to blud! Pán popřej nám pro své milosrdenství světla, abychom neupadly v podobné temnoty.

5. Tu byste se mne mohly tázati nebo býti v pochybnostech o dvou věcech. Za prvé: Je-li duše tak odevzdána do vůle Boží, jak bylo řečeno, kterak může býti oklamána, když ve všem chce plniti vůli jeho? Za druhé: kterými cestami dostane se ďábel do vašeho nitra tak nebezpečně, že byste duši ztratily, když jste přece tak světa vzdáleny a tak blízko svatostem, a dlíte - mohlo by se říci - ve společnosti andělů? Z dobroty Páně nemá žádná jiné touhy než jemu sloužiti a ve všem se líbiti, tak že u těch, kdož jsou vydáni příležitostem světa, nebylo by divu. Pravím, že v té věci máte pravdu, neboť veliké milosrdenství učinil nám Bůh. Ale vidím-li, jak bylo již zmíněno, že i Jidáš byl ve společnosti apoštolů a stále s Bohem samým obcoval a jeho slova slýchal, tu již chápu, že není v tom všem bezpečnosti.

6. Odpovídajíc k prvnímu pravím: kdyby se ta duše vždycky držela vůle Boží, samozřejmě by nezahynula; ale tu přijde ďábel s nesmírnými šalbami a pod rouškou dobra hledí duši v maličkostech z vůle Páně vymaniti a obrátiti k jiným věcem, o nichž jí namlouvá,

že nejsou nic zlého: tak jí ponenáhlu zatemní rozum a zvlažní vůli, dává v ní vzrůstí samolásce, až ji kousek po kousku odvrátí od vůle Boží a přikloní k vůli vlastní.

7. Tím jest zodpověděno i druhé: není klauzury tak uzavřené, aby do ní nemohl vniknouti, aniž pouště tak vzdálené, aby se tam nedostal. A tu vám povím ještě něco jiného: Pán to asi dopouští, aby se ukázalo, jak se zachová duše, již chce postaviti jako světlo pro jiné, neboť lépe jest, má-li býti zlá, aby byla zlou hned od počátku, než aby byla pak mnohým k záhubě.

8. Nejjistější pravidlo, které mi tu napadá, jest hlavně prositi Boha vždycky v modlitbě, aby nás držel svou rukou, pamatovati ustavičně, že pustí-li nás, octneme se ihned v propasti, jako že je tomu tak, a nikdy se na sebe neskládati, neboť by to bylo pošetilé. Potom však je nejbezpečnější zevrubně přihlížeti a pečovati, jak pokračujeme ve ctnostech, zda se lepšíme či v něčem popouštíme, zvláště pokud se týče vzájemné lásky, touhy, abychom byly nevšímány, a věcí každodenních. Dbáme-li toho a prosíme-li Pána, aby nás osvítil, poznáme ihned zisk či ztrátu.

9. Než nemyslete, že Bůh pustí duši, již tak

vysoko povznesl, tak lehko z ruky, aby ďábel neměl mnoho práce. Boží Velebnost dojíhá ztráta duše tak, že jí rozmanitými způsoby dává tisíce vnitřních vnuknutí, tak že není možno, aby jí škoda byla utajena.

10. K závěru budiž ještě podotčeno, že jest nám dbáti, abychom pokračovaly. Není-li toho, velmi se bojme, neboť není pochybnosti, že nás chce ďábel nějak přepadnouti. Není totiž možno, aby láska dospěvši tak daleko, nevzrůstala, protože láska nikdy nezahálí. Nepokračovati bylo by tedy zlým znamením. Duše, která si umínila býti snoubenkou Boha samého a byla již ve styku s jeho Velebností, i dospěla k mezím, o nichž byla řeč, nesmí se již oddati spánku.

11. Abyste však, dcery mé, viděly, co činí Bůh s dušemi, které si již vyvolil za snoubenky, počneme mluvit o komnatách šestých. Tu poznáte, jak málo jest všecko, co jsme mohly konati a trpěti ve službě jeho, abychom se připravily na tak veliké milosti. Možná, že Pán náš proto vše zařídil, aby mi byl dán rozkaz toto napsati, abychom majíce před očima odměnu, vidouce, jak bezmezné jest jeho milosrdenství, an se ráčí tak sdíleti a projevovati ubohým červům, zapomněly na nepatrné své

radosti pozemské a upírajíce oči na jeho velikost, zažehnuty jeho láskou, chvátaly za ním.

12. Bůh dejž, aby se mi podařilo vysvětliti poněkud věci tak nesnadné, neboť nepovede-li jeho Velebnost a Duch Svatý péro, vím dobře, že to bude nemožno. Nemá-li to býti k vašemu prospěchu, prosím ho, aby se mi nic nepovedlo, neboť ví jeho Velebnost, že pokud se mohu sama poznati, netoužím po ničem jiném, než aby jeho jméno bylo velebeno i abychom se povzbuzovaly sloužiti Pánu, jenžto již tu na zemi tak odměňuje. Z toho můžeme poněkud i souditi, jaká bude odměna, již nám kdys dá v nebi, kde to bude bez přestání a bez prací a nebezpečí, jaká jsou na tomto moři rozbouřeném. Kdybychom jej tu nikdy nemohly ztratiti, nikdy jej uraziti, bylo by rozkoší, aby tento život neměl konce až do skonání světa, aby člověk mohl pracovati pro tak velikého Boha a Pána a Snoubence. Popřejž nám jeho Velebnost, abychom byly hodny nějak mu posloužiti bez tolikerých chyb, jichž máme vždy dosti i při skutcích dobrých. Amen.

K O M N A T Y Š E S T Ě

KAPITOLA PRVNÍ

Jedná o tom, že když počne Pán podávati větších milostí, jsou i větší utrpení. Uvádí některá z nich a vykládá, jak se při nich chovají, kdož jsou v těchto komnatách. Kapitola dobrá pro ty, kdož v nitru trpí.

1. Přikročmež tedy s přispěním Ducha Svatého k pojednání o šestých komnatách, kde duše jest již raněna láskou k Snoubenci a hledí nabýti více času, aby dlela o samotě i odklizovati, pokud se srovnává s jejím stavem, všechno, co by ji mohlo v této samotě rušiti. Pohled ten je v duši tak vryt, že všechno její snažení jest, aby se jí opět dostalo toho požitku. Pravila jsem již, že při této modlitbě ničeho neviděti, co by se mohlo zváti skutečným viděním, ani obrazností. Mluvím o vidění jen z toho důvodu, že jsem užila onoho přirovnání.

2. Duše jest ovšem již rozhodnuta, že nevezme jiného snoubence, ale Snoubenec nehledí na její velikou touhu, aby se již vykonalo

zasnoubení, neboť si přeje, aby toužila ještě víc, i aby ji něco stálo dobro, jež je ze všech dober největší. A ačkoliv je vše málo u srovnání se ziskem tak neskonalým, pravím vám, dcery, že jest nezbytně třeba ukázky a jakési známky slasti, kterou částečně již má, aby mohla snést všecko utrpení.

3. Ó Bože, a jaké jsou vnitřní i zevnitřní trýzně, které snáší, než vejde do komnaty sedmé! Zajisté, když o tom někdy rozjímám, obávám se, že kdyby strasti ty byly předem známy, velmi těžko by se přirozená slabost lidská odhodlala trpěti něco takového a vzíti na se tolik trudu, ať by se jí příští slast vyličovala sebe krásněji, ačli se duše již neoctlá v komnatě sedmé. Tam totiž není již obavy, tak že duše se vrhá v utrpení pro Boha. Příčinou toho jest, že je téměř ustavičně tak spojena s jeho Velebností, že jí odtud síla přichází.

4. Bude, tuším, dobře, uvéstí vám některé z těchto strastí, o nichž vím, že se jistě vyskytují. Snad nebudou všechny duše vedeny touto cestou, ačkoli velmi pochybuji, že by žily prosty těch či oněch strastí pozemských duše, které časem tak opravdově zakoušejí věcí nebeských. Neměla jsem sice v úmyslu o tom jednati, ale domnívám se, že nejedné duši, která se octne

v takovém postavení, bude velikou útěchou, zví-li, co se děje v duších, jimž Bůh podobných milostí uštědřuje, neboť tu se zdá opravdu, jako by vše bylo ztraceno.

5. Než neuvedu jich pořadem, jak po sobě následují, nýbrž jak mi právě napadnou. Počnu s nejmenšími, a to bývá povídání osob, s nimiž člověk bývá, i osob, s nimiž nebýváme a o nichž by se ani nezdálo, že si jaktěživy na člověka vzpomenou. Tu se řekne: ta se dělá svatou, ta žije přepjatě, aby oklamala svět a udělala samé špatné lidi z jiných, kteří jsou lepšími křesťany než ona bez takových ceremonií. A přece dlužno poznamenati, že není tu ničeho, nežli že ta osoba bedlivě zachovává povinnosti svého stavu. Koho měla za přátele, ti se od ní odlučují, a právě ti jí podávají nejlepší sousta, (a právě od nich nejvíc to bolí). Jejich řeč bývá: Ta duše spěje ke zkáze a je patrně podvedena; to jsou věci od ďábla, jak tomu bylo u té a oné osoby, která zahynula; ona je příčinou, že ctnost upadá, neboť klame zpovědníky. Lidé ti jdou i k zpovědníkům a povědí jim to, uvádějíce příklady, jak se podělo s těmi, kteří již takovým způsobem zahynuli. Z toho je úštěpků a povídaček tisícerych.

6. Vím o jedné osobě, která se nesmírně bála,

že již nenajde ani zpovědníka, jak se věci vyvíjely; ale že toho bylo příliš mnoho, nechci se tím zdržovati. Nejhorší při tom jest, že to tak hned nepomine, ale vleče se po celý život, a že jedni druhých varují, aby se chránili styků s takovými osobami.

Řeknete mi, že jsou také jiní, kteří o nich budou mluvit dobře. Ach, dcery mé, jak málo je těch, kteří to dobré uvěří, u srovnání s těmi přemnohými, kteří jím povrhnou!

7. A právě, že se o té duši mluví dobře, je to pro ni trudem větším než trudy zmíněné, protože jasně zří, že má-li co dobrého, jest jí dáno Bohem, a že to není žádným směrem její zásluha, neboť před chvilkou ještě se viděla velmi chudou a u velikých hříších. To jest jí mukou nesnesitelnou, aspoň s počátku. Později ne již tolik, a to z několika příčin.

8. Za prvé: zkušenost jí zřejmě ukazuje, že se zrovna tak lehce mluvívá dobře jako zle, a proto si nevšímá jednoho víc než druhého.

9. Za druhé: Pán jí dal již více světla, tak že vidí, že nic dobrého není jejím, nýbrž že dáno jest jeho Velebností; vědouc tedy, že nemá v tom žádného podílu, chválí za každý skutek dobrý Boha, jako by jej viděla na jiné neznámé osobě.

10. Za třetí: viděla-li u některých duší, že získávají z milostí, kterých jí Bůh prokazuje, myslí, že jeho Velebnost použila toho prostředku, že ji totiž pokládají za dobrou, třeba by nebyla, aby jim samým to prospělo.

11. Za čtvrté: duše má více zření ke cti a slávě Boží než ke své vlastní; proto nemá již pokušení strachu jako dříve, aby ji takové chvály nebyly ke zkáze, jakož viděla u jiných, a málo si dělá z potupy, když jen aspoň jednou Bůh jest veleben jejím přispěním: potom at se děje cokoliv.

12. Tyto a jiné důvody mírní velikou trýzeň, již takové chvály působí, ačkoliv duše téměř vždycky nějakou pocituje, vyjma když nikdo chvály té nepozoruje. Ale nepoměrně více ji bolí, pozoruje-li, že ji veřejnost pokládá za dobrou, než slyší-li zmíněné povídačky. Avšak dospěje-li již tam, aby si z chvály příliš nedělala, mnohem ještě méně bude dbáti zlých řečí o sobě; spíše ji to potěší a bude jí jako hudba velmi příjemná.

13. Toť úplná pravda, a úštěpky duši spíše posilňují než zmalomyslňují, neboť již zkušenost ji naučila, jak velikého zisku se jí touto cestou dostává, ba zdá se jí, že neurážejí Boha, kdož ji pronásledují, nýbrž spíše, že to jeho

Velebnost na její veliký prospěch dopouští. A protože to zřejmě cítí, přilne k nim zvláštní, nejněžnější láskou: pomluvači zdají se jí většími přáteli, kteří jí poskytují většího užitku než ti, kdož o ní mluví dobře.

14. Pán sesílává také velmi těžké nemoci. To je žalost mnohem větší, zvlášť když nemoc je spojena s prudkými bolestmi, neboť jsou-li tyto bolesti velmi silny, zdá se mi to ze všeho zevnějšího trápení na zemi, ať jest jakékoliv, trudem největším. Tvrdím to proto, že takové bolesti rozvrátí nitro i zevnějšek člověka do té míry, že zmučená duše neví, co se sebou začítí. S chutí by vzala na se ihned jakékoliv mučení, než tyto bolesti, ačkoli ve vrcholné prudkosti netrvávají tak dlouho, protože Bůh neukládá víc, než lze snést, a jeho Velebnost popřává k tomu nejprve trpělivosti.

15. Jsou ještě jiné veliké, ale obyčejné bolesti a rozmanité nemoci. Tak znám osobu, která od chvíle, kdy jí Pán počal popřávat tuto řečené milosti (v modlitbě sjednocení), což jest let čtyřicet, po pravdě může říci, že nebylo dne, aby byla bez bolesti a všeho druhu utrpení. Tu míním nedostatek zdraví tělesného, ne pak jiné veliké strasti. Ovšem byla to osoba velmi zlá, a všechno to se jí zdá málem u srovnání s peklem,

kterého zasluhovala. Jiné duše, které Pána našeho snad tak neurazily, vede k sobě asi jinou cestou, já však jsem si vybrala vždy cestu utrpení, abych aspoň následovala Pána našeho Ježíše Krista, i kdybych neměla jiného prospěchu, který je ostatně vždy veliký. Ó, jak nepatrnými pozdají se nám tyto trudy, dáme-li se do pozorování vnitřních, ačli se podaří je vysloviti. Jestli nemožno vylíčiti způsob, jakým se dějí.

16. Počněme s trýzní, když duše připadne na zpovědníka tak rozumného, ale málo zkušeného, že není věci, kterou by pokládal za bezpečnou: všeho se bojí, všechno se mu zdá pochybným, jakmile vidí věci ne právě obyčejné, zvláště když postřehne nějakou nedokonalost na duši, které se dostalo něčeho mimořádného. Tu se mu hned zdá, že duše, jimž by Bůh takových milostí udělil, měly by býti anděly, což je nemožno, pokud tu v těle bytují. Rázem je všechno zavrženo, jako by pocházelo od ďábla nebo z trudnomyslnosti. Té je ovšem svět tak pln, že se ani nedivím. Dnes je jí na světě tolik, že zpovědníci zcela důvodně se velmi obávají a jsou nesmírně opatrní.

17. Ale ubohá duše, která tone v podobném strachu a jde ke zpovědníkovi jako k soudci, kterou on odsoudí, musí upadnouti v takovou

muku, v takový zmatek, že jen ten, kdo sám zažil takové trýzně, dovede ji chápati. Druhý z velikých žalů, jimiž takové duše trpí, zvláště byly-li kdysi zlé, ten jest, že se domnívají, jako by Bůh dopouštěl, aby pro své hříchy byly šáleny duchem zlým. Když jim Boží Velebnost popřává té milosti, jsou sice jisty a nemohou mysliti, že by pocházela od jiného ducha než od Ducha Božího, ale protože milost ta je něco, co brzy míjí, kdežto vzpomínka na hříchy trvá ustavičně, vidí duše stále na sobě chyby, vždyť pak těch nechybí nikdy, a již dostaví se zmíněné trápení.

18. Když jí zpovědník dodá myslí, uklidní se, ačkoliv hoře se vracívá. Ale přidá-li jí strachu, bývá to téměř nesnesitelné, hlavně dostaví-li se krom toho ještě suchopárnost, kdy se duši zdá, že nikdy na Boha nemyslila a myslit nemůže, a slyší-li mluvíti o jeho velebnosti, jest jí, jako by slyšela hovor jen z dálky.

19. Ale to vše je jako nic proti utrpení, které duši nastane při pomýšlení, že se nedovede zpovědníkům projevíti nebo že je klame. Ačkoliv myslí jinak a ví, že není ani prvního hnutí pokušení, o němž by jim nepověděla, přece nic nepomáhá, neboť rozum je tak zatemněn, že není s to, aby pravdu rozpoznal, nýbrž věří

tomu, co mu obraznost představuje. Tenkrát jest ona paní a vládnou pošetilosti, které do ní ďábel vpravuje. Pán náš dává mu asi povolení, aby duši zkusil, ba aby jí dokonce namluvil, že je od Boha zavržena. Jestliť tolik věcí, které ji vnitřním soužením napadají, tak mučivě a nesnesitelně, že věru nevím, čemu to přirovnati, ne-li těm, kteří trpí v pekle, neboť jako tam, není ani v této bouři nižádné útěchy.

20. Hodlá-li se duše ta uchýliti ke zpovědníkovi, tu se zdá, jako by mu sami ďábli byli přispěchali na pomoc, aby ji trápil ještě víc. Jeden zpovědník rozmlouval kdysi s duší, když bylo právě toto její soužení minulo. Jemu zdála se taková nesnáz, při níž se nakupí tolik věcí, nebezpečnou, i řekl jí, aby se mu svěřila, jakmile se jí to opět přihodí; ale bylo s ní ještě hůř, takže posléze vyrozuměl, že ani již nemůže jinak. Vzala-li tato osoba, která uměla dobře čísti, knihu psanou mateřským jazykem, tu se jí přihodilo, že z ní nechápala ničeho, jako by ani písmene neznala, neboť její rozum nebyl ničeho schopen.

21. Zkrátka, v této bouři není jiné pomoci, než vyčkati Božího milosrdenství, který náhle jediným slovem nebo nějakou nahodilou událostí všecko tak rychle utiší, že se zdá, jako by

v duši té nebylo bývalo ani mráčku: tak jest plna slunce a mnohem větší útěchy. A jako kdo vyvázl z nebezpečné bitvy dobyv si vítězství, tak velebí duše Pána našeho, neboť on to byl, jenž zápasil k vítězství. Duše velmi dobře poznává, že sama nebojovala, vždyť se jí zdá, že všecky zbraně, jimiž se mohla hájiti, vidí v rukou sokových. A tak poznává jasně svou bídu, vidí, jak maličko zmůžeme sami, kdyby nás Pán opustil.

22. Zdá se, že duši není potřebí dalších úvah, aby toto pochopila, neboť když toho sama zakusila, když viděla svou naprostou neschopnost, poznala naši nicotu a veškeru naši ubohost. Při tom není ovšem duše bez milosti, neboť při celé té bouři Boha neuráží, ani by ho za celý svět neurazila, ale milost ta je tak utajena, že se jí zdá, jako by neměla ani nejmenší jiskřičky lásky k Bohu nyní, ani kdy jindy. Učinila-li kdy co dobrého, popřála-li jí Boží Velebnost nějaké milosti, to vše jí připadá jako sen a mámení; jenom o hříších ví, že je jistě spáchala.

23. O Ježíši, jaký to pohled na duši tak opuštěnou, a jak málo jí prospívá, jak již řečeno, všeliká útěcha pozemská! Protož, sestry, nemyslete, zakusíte-li kdy něčeho podobného,

že bohatí a lidé svobodně žijící měli by v takové době nějakou pomoc. Ne, ne; mně to připadá, jako kdyby předložili zavržencům všechny rozkoše, jaké jenom na světě jsou; jistě by nestačily, aby jim poskytly úlevy, ba spíše by tím jejich muka rostla. Tak i zde pochází všechna útěcha shora a nic tu nezmohou věci pozemské. Chceť veliký Bůh, abychom v něm viděli krále, v sobě pak bědy, kteréž poznání jest velmi důležité i pro budoucnost.

24. Co si má však ubohá duše počítí, potrvá-li to tak mnoho dní? Modlí-li se, jest to, jako by se nemodlila, totiž není jí to k útěše, protože modlitba neproniká k nitru, ba ani nerozumí tomu, co říká, jde-li o modlitbu ústní. Vnitřní pak modlitby není tou dobrou vůbec schopna, protože se jí k tomu nedostává sil. Samota jí spíše škodí, ačkoliv je to zrovna takovou trýzní pro ni, když s někým je a ten k ní mluví: a tak, ať se sebe víc přemáhá, chodí mrzuta a v nedobré míře, což na ní také velmi znáti.

25. Bude-li tu moci po pravdě říci, co jí jest? Je to nevypravitelné, neboť jsou to nesnáze a trýzně duševní, pro něž nelze naléztí jména. Nejlepším prostředkem - nedím, aby se trýzně pozbavila, neboť takového nenalézám, nýbrž

aby trýzeň byla snesitelnější, - jest věnovati se skutkům lásky a doufati v milosrdenství Boží, jež nikdy nepochybí těm, kdož doufají v něho. On budiž na věky veleben, amen.

26. Jiné strasti zevní, které způsobují ďáblové, nejsou asi tak časté, a proto není třeba o nich se zmiňovati. Nebývají většinou ani tak trapné. Neboť ať činí sebe víc, nepodaří se jim po mém zdání ochromiti v té míře schopnosti duše a zmásti ji tak, aby posléze svým rozumem nepoznala, že nemohou víc, než k čemu jim Pán dá povolení. Pokud pak duše neztratila rozum a tolik postřehne, jsou všechny ty trýzně nepatrné u srovnání s těmi, o nichž byla řeč.

27. V této komnatě povíme si ještě o jiných vnitřních trudech, až bude jednáno o různých druzích modlitby a milostech Páně. Ačkoliv jsou některé ještě mnohem silnější co do prudkosti nežli již zmíněné, jak vidno z toho, jak působí na tělo, tož přece nezasluhují jména trýzní a není důvodu, abychom je tak nazývali. Jsou to spíše veliké milosti od Pána, a duše uprostřed nich také poznává, že jsou milostmi a že daleko převyšují její zásluhy.

28. Tato veliká muka se dostavuje, když se má vkročiti do sedmé komnaty, s mnohými

jinými. Uvedu jenom některé, neboť je nemožno promluvit o všech a vyložit, jaké vlastně jsou. Jsouť zajisté jiného, a to mnohem vyššího původu než řečené. A nedovedla-li jsem ani tyto trampoty druhu mnohem nižšího vyložit lépe než se stalo, tím méně budu moci vysvětliti ony. Pán popřej ke všemu své milosti pro zásluhy Syna svého. Amen.

KAPITOLA DRUHÁ

Jedná o několika způsobech, jak Pán náš duši budívá, při čemž není se, jak se zdá, čeho báti, ačkoliv je to něco velmi vznešeného a milosti veliké.

1. Zdá se, že jsme nechali holubičku dlouho nepovšimnutu, ale není tomu tak, neboť právě tyto trýzně jsou to, které jí dodávají vyššího vzletu. Počneme tedy nyní uvažovati o způsobu, jak jedná s duší-holubičkou Snoubenec a jak dříve, než se jí stane vším, dává jí velikou touhu po tom, a to prostředky tak jemnými, že jich duše sama ani nechápe. Proto ani nemyslím, že by se mi podařilo vysloviti vše tak, aby bylo pochopeno od jiných kromě od těch, které to samy prožily. Jsoutě to popudy tak jemné a útlé, vycházející z nejhlubšího nitra

duše, že neznám přirovnání, které by tu přiléhalo.

2. Je to vše velmi rozdílné od toho, co v sobě sami můžeme vzbuditi, i od slastí, o nichž bylo již jednáno, takže často, když člověk sám je lhostejný a na Boha ani nemyslí, Velebnost jeho duši probudí, jako když vlasatice šlehne prudce nebo hrom zaburácí, ačkoliv tu neslyšeti zvuku. Duše však velmi dobře rozumí, že byla Bohem volána, a to někdy tak zřetelně, zvláště s počátku, že se až roztřepe a zanaříká, ačkoliv ji nic nebolí. Cítí, že jest přelahodně raněna, ale neuhodne kterak, ani kdo ji ranil; jen dobře rozeznává, že je to něco vzácného, a nikdy by nechtěla býti vyhojena z té rány.

3. Žaluje svému Snoubenci slovy lásky, i zevně, nemohouc jinak: cítí, že je přítomen, ale nechce se jí projevit tak, aby se dal požívat, a to je bolest nesmírná, třeba lahodná a sladká. I kdyby chtěla zbaviti se jí, nemůže, ale také by si toho nikdy ani nepřála. Stav ten jest pro ni vábnější než slastné zahloubání v modlitbě úkoje, kde není trýzně.

4. Hořím touhou, sestry mé, abych vám vysvětlila toto působení lásky, ale nevím jak, neboť zdá se v tom jakýsi rozpor: Milý jasně dává na srozuměnou, že je s duší, a přece se

zdá, jako by ji teprve volal znamením tak určitým, že není pochybnosti, a pískáním tak pronikavým, že ho duše nemůže neslyšeti. Hovoří-li Snoubenec, jenž dlí v sedmé komnatě, tímto způsobem, že to není vlastně členitou mluvou, tu se zdá, že všechno obyvatelstvo jiných komnat se neodváží ani pohnouti, ani smysly, ani obraznost, ani mohutnosti duševní.

5. Ó, můj Bože všemohoucí, jak veliká jsou tvá tajemství a jak rozdílny jsou věci duchovní ode všeho, co tu na světě lze viděti a slyšeti! Vždyť nelze jinak vysvětliti tuto milost, tak malou u srovnání s jinými mnohem většími milostmi, které v duších tvoříš. Tato milost působí v duši tak mocně, že hyne touhou a neví, oč prositi, protože tak jasně zří, že Bůh její dlí s ní.

Tu mi namítnete, ví-li to duše, po čem ještě touží? Co ji truí? Jakého dobra ještě většího si přeje? Toho nevím. Víím jen, že se jí zdá, jako by tato muka pronikala až k útrobám, a když vytáhl z nich šíp ten, jenž ji ranil, zdá se jí vpravdě, že jí běře celé nitro s sebou: tak veliký je stesk lásky, který cítí.

6. Nyní jsem o tom přemýšlela, zda není tomu takto: z plamene zažehnutého uhelníku, jímž jest můj Bůh, skočí nějaká jiskřička a pad-

ne v duši tak, že cítí žár onoho plamene, který však ještě nestačí, aby ji sežehl, a že plamen ten je tak rozkošný, odtud v duši ona trýzeň a odtud při doteku ony účinky. Zdá se mi, že toto je nejlepší přirovnání, které se tu hodí. Tato lahodná bolest, která vlastně není bolestí, netrvá ustavičně: někdy trvá dlouhou dobu, jindy záhy mizí, dle toho, jak Pán se duši sděluje, a to je věc, jíž nelze dosíci ni žádným prostředkem lidským. Než i tenkrát, když bolest ta nějaký čas trvá, je to tak, že chvilkami pomine a opět se vrátí.

7. Zkrátka, bolest ta není trvalá, a proto také duše nadobro nestráví: jakmile by totiž duše jižjiž vzplanula, pohasne jiskérka, a duši zbývá jen touha, aby mohla opět snášeti lásky bol, který jiskra vzněcuje.

Tu netřeba přemýšlet, zda je to vyvoláno přirozeností samou, či způsobeno těžkomyslností, nebo zda je to mámení ďábelské či přelud, protože se dá velmi dobře poznati, že hnutí to pochází odtamtud, kde jest Pán, který je nezměnitelný. Také účinky jsou jiné než u jiných pobožností, kde hluboké pohřížení ve slast může v nás vzbuditi pochybnosti.

8. Tu ani úžas nejímá všecky pocity a mohutnosti; ony jen patří, co by to asi bylo, ale

jinak duše nevyrušují, nemohouce ani po mém zdání přispěti k rozhojnění nebo zmírnění oné rozkošné muky. Komu by Pán náš uštedřil této milosti, - komu se jí už dostalo, ten čta to pochopí, - vzdejž mu vroucí díky, že se nemusí báti, není-li to snad klam, boj se však velmi, aby nebyl nevďečným za tak velikou milost a snaž se usilovně, aby Bohu sloužil a život svůj zcela polepšil. I uvidí, kam dospěje a shledá, že se mu dostává vždy víc a víc.

9. Jedna osoba, již se té milosti dostalo, žila tak několik let a byla tak nesmírně spokojena, že kdyby byla mnoho let Pánu sloužila za velikých muk, byla by se cítila velmi bohatě odměněna. On budiž požehnán na věky věkův, amen.

Možná, že tu zapochybujete, kterak může býti v tom více bezpečnosti než v jiných věcech. Po mém názoru je to z důvodů těchto:

10. Za prvé: ďábel nemůže nikdy podati muky tak lahodné, jako je tato. Může sice dáti slast a rozkoš, která by se zdála duchovní, ale spojití muku, a takovou muku s klidem a útěchou duše, to jest nad jeho síly. Všecka jeho moc týká se jenom zevnějšíku, a působí-li muku, není taková trýzeň po mém zdání ani lahodná, ani pokojná, nýbrž neklidná a plná rozbroje.

11. Za druhé: tato líbezná bouře přichází z jinakých končin než z těch, kde on může vládnouti.

12. Za třetí: v duši zůstávají veliké užitky, z nichž nejobyčejnější jest odhodlanost trpěti pro Boha, touha po mnoha svízeli a mnohem rozhodnější úminek straniti se rozkoší a zábav pozemských, a jiné věci podobné.

13. Je zcela zřejmo, že není tu přeludu, neboť třeba by se člověk jindy snažil, nemůže napodobiti nic takového. Muka ta je také tak zřejmá, že nelze se nijak klamati, to jest nelze mysliti, že jest, když jí není, aniž pochybovati o její skutečnosti. Kdyby pak byla nějaká pochybnost, zda cítíš tu trýzeň čili nic, věziž, že není tu opravdového vznícení, protože se zrovna tak ohlásí citu, jako silný hlas sluchu.

Ani pro trudnomyslnost nezbyvá místa žádného, protože trudná mysl koná a vyrábí své mátohy jen v obraznosti, kdežto tato věc vychází z nitra duše.

14. Dost možno, že se mýlím, ale pokud neslyším jiných důkazů od někoho, kdo věci rozumí, zůstanu vždy při svém mínění. A tak vím i o jedné osobě, která byla stále plna samých klamů, ale co se této modlitby týče, nikdy se takového mínění nebála.

15. Pán náš budívá duši ještě jinými způsoby: nenadále, když se člověk modlí ústy a o věci vnitřní se ani nestará, zdá se mu, že přišlo rozkošné vzplanutí, jako by se náhle rozšířila vůně tak mocná, že se sdílí všem smyslům. Nedím, že je to skutečná vůně, ale užívám jen tohoto přirovnání. Touto vůní nebo čímśi podobným vůní míní Snoubenec duši jen oznámiti, že je přítomen, duše pak jest jata slastiplnou touhou, aby ho směla požívat, a tak bývá naladěna k velikým výkonům a chválám Pána našeho.

16. Původ této milosti je týž jako již zmíněné, ale není tu ničeho, co by působilo muku, ba ani touha požívat Boha není mučivá. Toto roznícení bývá nejobvyklejší, jež duše cítívá. I tu se mi zdá, se není čeho se báti, a to z některých již uvedených důvodů. Duše jen pečuje, aby tu milost s díkem uvítala.

KAPITOLA TŘETÍ

Jedná o témž předmětu a vykládá, kterak Bůh, když se mu zalíbí, mluvívá k duši. Radí, jak se tu chovati, praví, že nedobře jest držeti se svého mínění. Uvádí několik známek, aby se poznalo, kdy věc klame a kdy neklame. Kapitola velmi prospěšná.

1. Bůh má ještě jiný způsob, kterak duši probuditi, kterýž se sice zdá v jistém smyslu větší milostí než způsoby zmíněné, ale může býti nebezpečnějším. Proto se u něho poněkud pozdržím. Jsou to jakés rozmluvy s duší druhu rozličného: jedny přicházejí po zdání zvenčí, jiné z nejhlubšího nitra duše, opět jiné jako shora duše, a zase jiné takřka v nitru zaznívají, že je ušima slyšeti, neboť se zdají skutečným hlasem.

2. Někdy, ba mnohdy může to býti jen přelud, zvláště u osob chabé obraznosti nebo utězkomyslných, když je totiž jejich trudnomyslnost značná. Po mém soudu nesmí se dbáti na osoby této třídy, třeba by tvrdily, že něco vidí, slyší nebo pozorují, ale také se nemají znepokojovati, aby se jim řeklo, že v tom vězí ďábel; nutno je vyslechnouti jako osoby churavé a převorka nebo zpovědník, jemuž by se svěřily,

poradí jim, aby toho nedbaly, že v takových věcech služba Boží nezáleží a že ďábel tak již mnohé zavedl, třeba by toho snad u nich nebylo. To potom proto, abychom takovou osobu nezarmoutili ještě víc, než beztak trpí svou chorobou. Kdyby se jí řeklo, že je to trudnomyslnost, nikdy by nebylo konce, neboť by přísahala, že to vidí a slyší, protože se jí to opravdu tak zdá.

3. Jest opravdu nutno přiměti ji k tomu, aby nechala vnitřní modlitby, a pokud jen může těch věcí nedbala. Ďábel totiž využívá duší takto chorých, třeba ne k jejich vlastní škodě, ale ke škodě jiných. Ostatně jest se těch věcí obávati u churavých i zdravých, pokud se nerozpozná duch, jenž je vnuká. A tu pravím, že jest vždycky nejlépe zprvu si věci nevšímati, neboť je-li od Boha, tím více pomůže k pokroku, ba spíše roste, je-li zkušována. Je tomu tak, ale duše nebudiž příliš sužována a zneklidňována, protože opravdu nemůže jinak.

4. Vraťme se nyní k tomu, co jsem řekla o rozmluvách s duší, a tu mohou pocházeti ve všech zmíněných druzích od Boha, ale i od ďábla a z vlastní obraznosti. Uvedu, povede-li se mi, s milostí Páně známky, dle nichž lze poznati tyto rozdíly, i také kdy jsou takové rozmluvy

nebezpečny. Jsouť mnohé duše mezi těmi, kdo pěstují modlitbu vnitřní, které slyší takové rozmluvy, a tu bych, sestry, chtěla, abyste ani nemyslily, že činíte zle nepopřávající jim víry, ani nehledaly zlo, pakli byste jim věřily, kdyžť jsou pouze pro vás samy, buďto k útěše nebo k upozornění na vaše chyby, ať již mluví kdo mluví, nebo ať je to jen přelud obraznosti, na tom málo záleží.

5. Na jedno vás upozorňuji, abyste si nemyslily, třeba s vámi Bůh sám rozmlouval, že jste proto lepší, vždyť Bůh mnoho mluvíval k fariseům a vše dobré v tom vězí, jak lidé těch slov používají k svému prospěchu. Nesrovnává-li se takový hovor naprosto s Písmem, nedbejte ho víc, než jako byste jej slyšely od samého ďábla. A kdyby pocházel z chabé vaší obraznosti, třeba jej bráti jako pokušení u věcech víry a tak mu vždy odpírati, aby ustal, což se také stane, ježto má sílu pramalou.

6. Abych se vrátila k prvnímu předmětu: ať již hovořit vychází z nitra, ať je vnější, vždycky může býti od Boha. Nejjistější známky v této příčině jsou po mém zdání tyto: První a nejbezpečnější je moc a svrchovanost rozmluv, kde mluvit a působit jedno jest.

7. Vyjádřím se lépe. Nějaká duše je všecka

ponořena v trud a vnitřní zmatek, o němž byla řeč, v zatemnění rozumu a suchopárnost. Jediným slovem, které příkladně dí: »Nermuť se!« pojednou se upokojí, je bez trudu a plna jasného světla. Veta je po všem hoři, o němž se jí zdálo, že kdyby se byl spojil celý svět a všichni učenci, nebyli by všelijakými svody dovedli zla toho ji pozbaviti, ať by se byli sebe víc namáhali.

8. Duše je zkormoucena, protože jí zpovědník a jiní řekli, že duch, jenž jí velí, je duch ďábelský. Je všecka ustrašena, a hle, jediným slovem, které se jí poví: »Já jsem, neboj se!« strach ji úplně opustí, je plna útěchy a zdá se jí, že by nikdo nestačil, aby ji přiměl věřiti něco jiného.

9. Duše má mnoho starostí v nějakých důležitých záležitostech, o nichž se neví, jak skončí. Tu slyší, aby se upokojila, že všechno skončí dobře. I je ubezpečena a bez trampoty. Tak vede se jí i při mnohých jiných věcech.

10. Druhá známka jest veliký klid, který v duši zůstane, zbožná a pokojná usebranost a chuť ke chválám Božím. Ó Pane, když jediné slovo vzkázané po služebníku tvém (neboť jak se praví, aspoň v této komnatě nehovoří Pán sám, nýbrž některý anděl), má takovou moc,

jak teprv zahovoříš k duši, která je láskou s tebou spojena a ty s ní?

11. Třetím znamením je, že slova ta nevymizí z paměti za velmi dlouhou dobu, některá pak nikdy, což nebývá u slov, která na zemi slyšíme, míním, která slýcháme od lidí. I kdyby to byli mužové velmi vážení a učení, nevryjí se nám jejich slova tak trvale v paměť, a jde-li o věci budoucí, nikdy jim tak nevěříme jako slovům Božím, která pro nás mají nesmírnou jistotu. I kdyby někdy při věcech po zdání zhola nemožných dostavila se pochybnost, stane-li se to či nestane, a rozum nějak zakolísal, přece v duši samé jest jistota, které nelze vyvrátiti. I kdyby se zdálo, že všechno se obrací v pravý opak toho, co slyšela, kdyby i léta míjela, přece duši neopustí přesvědčení, že Bůh si najde jiných prostředků, jichž lidé netuší, a že se to konečně musí státi, jako že se i stane.

12. Přece však, jak pravím, nenedostává se duši utrpení, když vidí tolik úchylek: v tom okamžiku nemá sice nejmenší pochybnosti, takže by za pravdivost Božího působení i umřela, ale když minul čas hovoru Božího, když přestalo jeho působení a již zmizela jistota, že to byl jistě Bůh, tu dostavují se pochybnosti a duši napadá, zda to nebyl ďábel nebo snad jen obraz-

nost. Všecky takové představy vzněcuje jistě, jak již řečeno, ďábel, aby duši potráznil a zstrašil, zvláště když jde o takovou věc. Neboť co neučiní, když z toho, co se tu děje, vyrůstá duším mnoho dobrého a jsou to skutky k veliké cti a službě Boží? Aspoň bude hleděti, aby oslabil víru, ježto je s valnou škodou nevěřit, že Bůh je tak mocný, aby vykonal, čeho rozum náš nechápe.

13. Při všech těchto zápasech, i kdyby se někdo našel, jenž by takové osobě řekl, že to všecko jsou nesmysly, - míním tu zpovědníky, s nimiž duše to sděluje, - i kdyby nevím kolik událostí zlých věstilo, že se nesplní, co Bůh duši vnukl, zůstává přece, nevím, kde se běře, jakási jiskřička tak živá, že stále splnění slibuje. A kdyby všecky jiné naděje pomřely, této jiskry duše udusiti nemůže, i kdyby chtěla. Konečně, jak zmíněno, splní se slovo Páně, a duše je tak spokojena, tak vesela, že by nechtěla nic jiného, než velebiti ustavičně jeho Velebnost, a to mnohem více proto, že vidí splněno, co jí bylo řečeno, než pro věc samu, i kdyby jí na ní sebe více záleželo.

14. Nevím, proč duše tolik dbá, aby se slova Boží zpravdila, že by ji, tuším, ani tolik nebolelo, kdyby ji samu z nějaké lži obvinili, jako

by si totiž v této věci vedla jinak a mohla říci něco jiného, než co jí bylo pověděno. Jedna osoba vzpomínala v této věci bezpočtukrát na Jonáše* proroka, když se bál, že Ninive nebude vyvráceno.

15. Slovem, když tu jde o Ducha Božího, dlužno mu tuto věrnost zachovati i touhou, aby nebyla jeho řeč pokládána za podvod, kdyžťe on jest pravda svrchovaná. A tak jest i radost duše veliká, když vidí po tisícerych oklikách a v nejkrajnějších nesnázích splnění slova Páně. I kdyby z toho měly pro tu osobu povstati veliké útrapy, chce je raději snést, nežli aby se nesplnilo, o čem je přesvědčena, že jí řekl Pán. Snad nebudou všichni podléhati takovéto slabosti, ačli je to slabost: já aspoň to nemohu odsouditi jako něco zlého.

16. Mají-li tyto hovory původ v obraznosti, není v nich žádné z uvedených známek, ani jistoty, ani klidu a vnitřní slasti. Může se arcistátí, (a také vím o několika osobách, jimž se to přihodilo) že když se příliš zahloubaly v modlitbu klidu a duchovního snění, ať již ze slabé

* V době pronásledování, když sv. Terezie viděla celou řeholi Bosých karmelitánů roztrženu, napsala sama v jednom svém listu, aby ji hodili do moře, aby se bouře utišila. (Pozn. z vydání madridského 1881.)

povahy tělesné, z chabé obraznosti, či jiné příčiny neznámé, jsou v této veliké usebranosti tak bez sebe, že ani necítí, co se děje kolem nich: všecky jejich smysly jsou tak uspány jako u člověka, jenž spí. Snad je tomu skutečně tak, že usnuly; a tu se jim jako ve snách zdá, jako by k nim někdo mluvil, nebo jako by něco viděly, a domnívají se, že od Boha jest. Ale účinky jsou konečně jen jako po snu.

17. Mohlo by se také státi, jako že se někdy skutečně stává, když takové osoby od Pána o něco vroucně prosí, zazdá se jim, jako by se jim slibovalo splnění toho, oč prosí. Kdo však již mnohokrát zakusil, kterak hovoří Bůh, nedá se v té věci po mém zdání oklamati obrazností.

18. Více jest se obávati ďábla; ale vyskytnou-li se řečené známky, možno úplně důvěřovati, že mluvil Bůh. Jde-li však o věc důležitou a má-li se něco počítati ve vlastní nebo v záležitostech osob jiných, nikdy nečiňme nebo si v mysli nestanovme ničeho bez posudku zpovědníka učeného, opatrného, který je pravým sluhou Božím, třeba bychom sebe víc poznávali a bylo zcela zřejmo, že věc je od Boha. Tak chce jeho Velebnost a tomu, co káže On, nesmíme se vyhýbati. Sám nám pravil, abychom

ve zpovědníku viděli jeho zástupce, proto nelze pochybovati, že jsou to slova Boží. Ona pomohou povzbuzením, jde-li o něco nesnadného, a Pán je vnukne zpovědníkovi a bude-li chtíti, učiní, aby věřil, že to byl duch jeho; ne-li, nemáme dalších závazků. Jednati jinak a jíti v těchto věcech za svým náhledem, pokládám za velmi nebezpečno. Proto vás, sestry, napomínám ve jménu Páně, aby se vám to nikdy nestalo.

19. Jest ještě jiný způsob, kterak Pán k duši mluví, který já pokládám za velmi určitou známku jeho působení, totiž tak zvané vidění rozumové, o němž níže promluví. Děje se tak zcela v nitru duše, které se zdá, jako by tak zřetelně sluchem svým slyšela slova samého Pána, a tak utajeně, že již způsob postřehu a účinky vidění samého jí podávají bezpečnou jistotu, že ďábel v tom nemá podílu. K této víře vedou ji vzácné výsledky, jež vidění zanechává, při nejmenším pak je naprosto jisto, že nepochodí od obraznosti. Také lze to vždycy při troše pozornosti zjistiti z důvodů těchto:

20. Za prvé: Zřetelnost mluvy musí býti tak znamenitá, že by duše zpozorovala, kdyby z toho, co slyší, scházela jen jediná slabika. Ví také, zda bylo hovořeno tím či oním slohem, i kdyby

byl smysl všeho týž. Zahovoří-li obraznost, nebude mluva nikdy tak jasná, slova tak zřetelná, nýbrž vše jako v polosnu.

21. Za druhé: Mnohdy duše ani nemyslila na to, o čem Pán k ní promluvil, t. j. věc přijde neočekávaně, ba i tehdy, když člověk s někým rozmlouvá. Tu slyšeti mnohdy ovšem odpověď na to, co právě šlehlo myslí, nebo před chvílí ji zaměstnávalo, ale přechasto týká se věcí, naněž nebylo v duši ani pomyšlení, že by mohly býti nebo skutečně byly. Proto jich také nemohla vyvolati obrazotvornost, aby se duše klamala představami toho, po čem nezatoužila, čeho nechtěla a vůbec neznala.

22. Za třetí: Při hovoru Božím je to tak, jako bychom někoho poslouchali; promluví-li obraznost, vede se nám jako tomu, kdo sám pomalu sestavuje, co by rád slyšel od jiného.

23. Za čtvrté: Slova Boží velmi se liší od slov lidských a jediné obsáhne víc, než by rozum náš dovedl tak rychle postihnouti.

24. Za páté: Často se duši zároveň se slovy naznačí beze slov mnohem víc, než ona obsáhnou; děje se to způsobem, jehož vyložiti neumím. O tomto způsobu velmi jemném, jenž pozývá k chválám Pána našeho, promluví více jinde. V této věci jakož i v rozdílech pro-

mluv mnoho již osob octlo se v pochybnostech, zvláště znám jednu, jíž se to přihodilo, a tak budou ještě jiné, které se v tom dokonce neznají. A tak vím, že ona osoba si všímala toho velmi bedlivě, neboť bývalo velmi často, že jí Pán tu milost prokázal. Největší pochybnost, již s počátku mívala, v tom záležela, zda to nejsou jen klamné představy, neboť mámení ďábelské lze rychleji poznati, ačkoliv jeho šalbly jsou takové, že umí napodobiti i ducha světla. Ale to se stane po mém úsudku jen slovy, jež vyslovuje tak zřetelně, že nelze míti pochybnosti, že jsme je slyšeli jako od ducha pravdy. Avšak zmíněných účinků nebude moci nikdy napodobiti, aniž zanechá v duši pokoj a světlo, nýbrž spíše neklid a zmatek. Dábel může natropiti málo škody, nebo vůbec neuškodí, pakli duše je pokorná a činí, co jsem pravila, totiž nedá-li se pohnouti, aby vykonala samovolně, co byla slyšela.

25. Jsou-li to slova přízně a laskavosti Páně, hlediž duše bedlivě, zda se pro ně nepokládá za lepší; a kdyby necítila tím většího zahanbení, čím hojnější jest slovo rozkošné, věřiž, že nepochází od Ducha Božího. Je totiž jisto, mluví-li Bůh, že čím větší milost jí prokazuje, duše sama tím méně o sobě myslí: tu si více

vzpomíná na své hříchy a více zapomíná na své dobyté zásluhy, tu jest její vůle a paměť více zaměstnána jedině hledáním cti Boží, tu nedbá svého vlastního prospěchu a tím více se strachuje, aby se nějak neuchýlila její vůle, a tím větší jest její přesvědčení, že těch milostí nikdy nezasloužila, nýbrž pekla.

26. Při těchto účincích nepoddávej se duše strachu ze všelikých darů a milostí, jichž se jí v modlitbě dostává, nýbrž důvěřuj v milosrdenství Páně, jenž jest věrný a nedovolí, aby ji ďábel oklamal, ačkoliv je vždycky dobře choditi v bázni.

27. Těm, které Pán nevede touto cestou, mohlo by se snad zdáti, že zmíněné duše by mohly i neposlouchati slov, která k nim mluví Bůh, a jsou-li to hovory vnitřní, že by se mohly duše tak rozptýliti, aby neslyšely ničeho, a tak by se nevydávaly nebezpečím klamu. Na to odpovídám, že je to nemožno. Nemluvím tu o těch, jimž obraznost něco předstírá, protože mají odpomoc tím, že po takových věcech tolik nedychtí a nehodlají dbáti podobných představ. Ale tu - když mluví sám Bůh - není pomoci nijaké, neboť mluvící Duch Boží zarazí všecko ostatní myšlení v té míře a přinutí k poslouchání, že se mi téměř zdá (a také věřím,

že tomu tak), že by bylo možnější, aby někdo, kdo velmi dobře slyší, nerozuměl osobě velmi hlasitě mluvící, protože by nemusil dávat pozor a věnovat myšlenku i rozum věci jiné.

28. U věci, již pojednáváme, nelze učiniti nic takového: tu nelze si zacpat uši, tu není nijaké možnosti myslit na něco jiného, nežli na to, co hlas praví. Ten, jenž mohl slunce zastaviti, jak se, tuším, na žádost Josuovu stalo, může zastavit i činnost všech mohutností a celého nitra, tak že duše dobře vidí, že hradu velí jiný, větší Pán než ona, což ji povzbuzuje k veliké zbožnosti a pokoře. Není tedy prostředku, který by pomohl neslyšet.

Dejž nám Boží Velebnost, abychom jen k tomu přihlíželi, jak se jí zalíbíti, na sebe pak, jak jsem řekla, zapomínali, amen. Popřejž Pán, aby se mi bylo povedlo vyložiti, co jsem si umínila, i aby bylo k nějakému poučení tomu, kdo čte.

KAPITOLA ČTVRTÁ

Jedná o tom, kterak Bůh duši v modlitbě povznáší zanáčením neb extasí neb vytržením, což po mém soudu jedno jest, a jak je třeba mysli odhodlané a ducha velikého k přijetí tak velikých milostí jeho Velebnosti.

1. Jakého klidu může dojíti ubohý motýlek při těchto řečených a ještě jiných útrapách? Vše je k tomu, aby duše více zatoužila po požitku Snoubence. A protože jeho Velebnost zná naši slabotu, zvyká nás těmito a mnohými jinými věcmi, aby duše nabyla odvahy spojití se s Pánem tak velikým a přijmouti jej za Snoubence. Zasmějete se, že to pravím, a pozdá se vám to pošetilostí, vždyť každá z vás usoudí, že není třeba odvahy, a že nebude ženy postavení tak nízkého, aby neměla odvahy zasnoubiti se s Králem. I já jsem toho názoru, pokud jde o krále pozemského, ale jde-li o nebeského, tu vám pravím, že je třeba odvahy víc, než byste myslely, protože naše přirozenost je velmi bojácná a nízká pro něco tak velikého. Ba mám za věc jistou, že kdyby Bůh nedal odvahy, bylo by něco takového nemožno, i kdybyste sebevíc poznávaly, že jest nám prospěšno.

2. A tak - s touto odvahou - uvidíte, co činí jeho Velebnost, aby uzavřela tu smlouvu zásnubnou. Míním, že se to zajisté stává, když uchvacuje duši tak, že ji sprostí smyslů, neboť kdyby byla při smyslech a viděla se tak blízko tak veliké Velebnosti, snad by ani živa neobstála. Rozumí se, že tu míním skutečné uchvácení, ne pak ženské mdloby, jaké míváme, a vše se nám zdá hned uchvácením a extasí. Neboť, jak jsem již, tuším, řekla, jsou lidé tak slabého složení, že již při modlitbě úkoje téměř umírají.

Chci tu uvést některé druhy takových zánícení, o nichž jsem slyšela, ježto jsem se stýkala s tolika osobami znalými života duchovního, ačkoliv nevím, zda se mi to podaří, jako jinde, kde jsem to popsala. Zdálo se mi totiž, že nebude nevhodno z několika důvodů opakovati toto a některé jiné tu položené věci, i kdyby to bylo jen proto, aby tu byly všechny komnaty souvisle vyličený.

3. Jeden způsob je tento: Duše, třeba by to ani nebylo v modlitbě, je tak dojata některým slovem, které slyšela od Boha nebo na které si vzpomněla, že se zdá, jako by jeho Velebnost, pohnuta lítostí, že ji viděla tak dlouho trpěti touhou po sobě, zažehla z nitra její duše

jiskru, o níž byla již řeč. Duše je ohněm všecka strávena jako pták fénix, a vyjde obnovena. Tu možno zbožně věřit, že jí byly její proviny odpuštěny, ovšem, byla-li připravena a použila-li prostředků, jak tomu učí Církev. Když je tak očištěna, spojí se s ní Pán, o čemž nikdo nemá tušení kromě nich samých dvou, ba ani duše toho nechápe tak, aby to mohla potom vypovědět, ačkoliv není bez vnitřního cítění. Není to tak, jako když někoho zachvátí mdloba nebo třesnutí, kdy vůbec neví, co se děje v něm ani kolem něho.

4. Pokud tomu rozumím v tomto případě, není duše nikdy tak bystrá pro věci Boží a obdařena tak velikým světlem a poznáním Boží Velebnosti. Bude se to zdát nemožným, neboť jsou-li mohutnosti duše tak zrušeny, že možno říci, jako by odumřely, a podobně smysly, které možno mít za to, že duše chápe toto tajemství? Nevím, a neví snad žádný tvor, než jen sám Stvořitel. Totéž lze říci i o mnohých jiných věcech, které se dějí v tomto stavu, t. j. v těchto dvou komnatách. Tato komnata a poslední mohla by se dobře spojit, neboť mezi nimi není dveří zavřených. Ježto jsou však v poslední komnatě věci, které se zjevují jen těm, kdož v ní vešli, zdálo se mi, abych je rozdělila.

5. Když se duše octne v takovémto uchvácení a Pánu se vidí zjevití jí nějaké tajemství, jako některé věci nebeské a vidění obraznosti, může o nich potom vykládati a vše je v její paměť vtisknuto tak, že se již nikdy nezapomene. Jsou-li to však vidění rozumová, o těch nedovede říci ničeho. Jsouť zajisté některá z těchto vidění tak vznešená, že jich nesmějí vystihnouti, kdož na zemi žijí, aby je mohli potom vyjádřiti. Je-li však duše při smyslech, možno vypověděti potom mnohé z těchto vidění rozumových. Možná, že některá z vás nechápe, co jest více čili vidění, zvláště pak vidění rozumové.

6. Svým časem o tom promluví, protože mi to poručil, kdo je k tomu oprávněn, a ačkoliv se zdá, že to sem nenáleží, bude to snad některé duši s prospěchem.

Tu mi však řeknete: nemá-li se duše potom rozpomenouti na tyto tak vznešené milosti, které jí Pán prokazuje, jaký užitek jí přinášejí? Ó dcery, ten je tak veliký, že ho nelze ani dost vychváliti. Třeba nelze těch milostí vysloviti, jsou přece dobře zapsány v nejhlubším nitru duše a nikdy jich nelze zapomenouti. - A opět namítnete: Jak možno jich vzpomínati, nejsou-li obrazné ani jich mohutnosti duše nepostihnou?

7. Tomu také já nerozumím, ale vím, že některé pravdy o velikosti Boží jsou v duši tak vryty, že kdyby ani neměla víry, která jí dří, kdo Bůh jest, a že je povinna věřit v něho jako Boha, od té chvíle by se mu jako Bohu klaněla, jak učinil Jakub, když spatřil žebřík. Zajisté poznal s ním i jiná tajemství, kterých vysloviti neuměl, neboť z pouhého pohledu na žebřík, po němž vystupovali a sestupovali andělé, nebyl by chápal tak velikých tajemství, kdyby se mu nebylo dostalo více světla vnitřního. Nevím, zda je správně, co tu dím, neboť ačkoliv jsem to slyšela, nevím, zda na to dobře vzpomínám. Také Mojžíš nedovedl říci vše, co viděl v keři, nýbrž pouze to, co chtěl Bůh, aby bylo řečeno. Kdyby Bůh nebyl zjevil jeho duši bezpečná tajemství, aby věděl a věřil, že Bůh jest, jenž mluvil s ním, nebyl by podstoupil tolik a tak velikých útrap: jistě však viděl v trní onoho keře věci tak veliké, že mu dodaly odvahy, aby vykonal vše to, co vykonal pro lid israelský.

8. Tak nám, sestry, u skrytých věcech Božích nepřísluší pátrati po důvodech, abychom chápaly, nýbrž jakož věříme, že on je všemohoucí, samozřejmě musíme i věřiti, že červ chápavosti tak omezené, jako jsme my, ne-

může pochopiti velikých skutků jeho. Velmi jej chvalme za to, že se mu zalíbilo dáti nám poznání aspoň některých. Ráda bych, aby se mi podařilo najíti nějaké podobenství, zda bych aspoň poněkud znázornila, co chci říci, ale myslím, že není případného. Řekněte si tedy toto: Myslete si, že byste vešly do komnaty krále nebo některého velmože, již zovou, tuším camarin, kde je bezpočet různých sklenic a hrnčířského zboží a jiných věcí přemnohých, rozestavených tak, že kdo vkročí, vidí téměř všecky.

9. Jednou mne zavedli do podobného pokoje v domě vévodkyně z Alby. Zastavila jsem se tam z poslušnosti na své cestě, ježto paní ta o to představené naléhavě prosila. Užasla jsem při vkročení do komnaty a uvažovala jsem, k jakému užitku by byla taková spousta věcí. I poznala jsem, že taková rozmanitost výrobků lidských může pohnouti k velebení Pána, a dnes jsem tomu povděčna, že se mi to v této věci tak shodilo. Ačkoliv jsem tam chvíli prodlela, bylo toho tolik na podívanou, že jsem rázem všechno zapomněla, tak že mi ani jeden z těch kusů neutkvěl v paměti, jako bych jich nikdy nebyla viděla, ba nemohla bych ani říci, jaké byly práce. Jen celkově si vzpomínám, že jsem to viděla.

10. Tak je tomu i zde, když duše splynula v jedno s Bohem, jsouc povznešena v onu komnatu nejvyšší oblasti nebeské, již musíme míti v nitru svých duší. Jestliť přece zřejmo, že dlí-li v nich Bůh, jistě je v některém z jejich příbytků. Kdykoliv octne se duše v takovém vytržení, nechce asi vždycky Pán, aby duše viděla taje té komnaty, neboť je tak opojena jeho požíváním, že jí stačí dobro tak veliké; někdy však se mu líbí, aby duše vystřízlivěla a chvatně spatřila, co je v oné komnatě. A tak může potom, když přišla k sobě, představit si všecky velkolepé věci, které viděla, ale vysloviti nemůže ani jediné. Také nemůže přirozenými schopnostmi postřehnouti víc, než se Bohu zalíbilo jí způsobem nadpřirozeným ukázati.

11. Tu tedy již přiznávám, že duše něco viděla a že je to vise obrazná? - Nic takového nechci říci, neboť o tom tu nepojednávám, nýbrž o vidění rozumovém, ale jakož nemám vzdělání, nedovedu při své neumělosti říci ničeho (správně). Co jsem doposud o této modlitbě pověděla, bylo-li správně, nebyla jsem já, to vidím jasně, jež to pověděla.

Nezví-li někdy duše u vytržení ničeho o těchto tajemstvích, třeba se domnívá, že jí Bůh dal

té milosti, jest mým soukromým míněním, že to nebylo vytržení, nýbrž nějaká přirozená mdloba. U osob slabého složení, jako jsme my ženy, může se totiž státi, že překonají jakýmsi úsilím ducha přírodu a zůstanou jako v opojení, jak jsem se, tuším, již zmínila u modlitby úkoje.

12. Tento stav nemá s vytržením pranic společného. Při skutečném vytržení má duše pocit, že ji celou Bůh uloupil pro sebe, a jakož jest jeho vlastnictvím a snoubenkou, ukazuje jí nějakou částčku říše, již získala, stavši se snoubenkou. A kdyby to bylo sebe míň, co jí ukazuje, vše je mnoho, co tkví ve velkém tom Bohu. On nechce býti ničím vyrušován, ani schopnostmi duše, ani pocity a smysly, nýbrž velí hned uzavřítí dveře všech těch komnat; jen dveře komnaty, v níž sám dlí, zůstávají otevřeny, abychom mohli vejíti. Budiž požehnáno tak veliké milosrdenství! Právem pak budou prokleti, kdož nechtějí ho využíti a ztrácejí tak Pána.

13. Ó sestry mé, vše není ničím, co opouštíme, ničím není, co konáme a co bychom mohly vykonati pro Boha, jenž tak ráčí se sdíleti červu. A máme-li naději požívati tohoto blaha již v tomto životě, co činíme? Čím se zdržu-

jeme? Co nás může i jen okamžik pozdržeti, abychom tohoto Pána hledaly, jak to činila Snoubenka po městských čtvrtích a ulicích? Ó, jakým klamáním je vše na světě, nepomůže a nepřiblíží-li nás tomu cíli, i kdyby na věky trvaly rozkoše a bohatství a slasti, jakých si jen lze pomyslit! Jak je to vše hnusno a špinavo u srovnání s poklady, jichž máme požívat na věky! Ba ani ty poklady nejsou ničím u srovnání se štěstím, že smíme nazývati svým Pána všech pokladů jak na nebi, tak na zemi.

14. Ó, zaslepenosti lidské! Kdy, kdy bude jen sňata pozemská ta rouška s očí našich? Ačkoliv u nás (řeholnic) není po zdání tolik prachu pozemského, aby nás nadobro oslepil, přece vidím dosti prášku a drti, což stačí, aby nám velmi uškodilo, necháme-li to zmohutněti. My však, sestry, pro lásku Boží obraťme tyto chyby k svému prospěchu, abychom poznaly svou bídu, i abychom jimi lépe prohlédly, jako bláto dalo prohlédnouti slepci, kterého Snoubenec náš uzdravil. A tak ať při pohledu na tolik našich nedokonalostí rozhojní se naše prosby, aby nás pozbavil našich béd, bychom se ve všem líbily jeho Velebnosti.

15. Velmi jsem se ani nepozorujíc uchýlila. Odpuště mi to, sestry, a věřte, že když jsem

dospěla k těmto velikým skutkům Božím, totiž k výkladu o nich, nemohu než velmi želeť, vidouc, jak mnoho vlastní vinou ztrácíme. Pravda ovšem, jsou to věci, jež Pán uděluje komu chce, ale kdybychom jeho Velebnost milovali, jak on nás miluje, podělil by nás všecky : netoužit po ničem jiném, než aby někoho měl, komu by dával, neboť bohatství jeho se tím nikterak nezmenšuje.

16. Abych se vrátila k tomu, o čem jsem počala: Snoubenec velí zavřítí brány komnat i hradu i ohrady. Chce-li Pán duši uchvátiti, zarazí se jí dech v té míře, že nemůže nijak mluvit, třeba někdy ostatní smysly ještě malíčko zůstávají v činnosti. Jindy je užívání všech náhle zrušeno, ruce a celé tělo chladne, tak že se zdá, jako by bylo bezduchou hmotou, ba někdy ani nepozorovati, zda vůbec zaražení všech sil poněkud povolí, zdá se, že tělo přichází drobet k sobě a vydechne, aby opět umřelo a dalo duši vyššího života. Dlouho však tato veliká extase nikdy nepotrvá.

17. Ale stává se, i když extase pominula, že vůle zůstává tak opojena a rozum tak bez sebe, (a stav ten trvá den i víc), že se zdá, jako by nechápal nic než to, co směřuje k probuzení vůle k lásce: k tomu se vůle ihned probouzí,

kdežto pokud jde o to, aby ochotně přilnula k nějakému stvoření, je spánkem zmožena.

18. Když však duše nadobro přijde k sobě, ach, jak je tu zahanbena, jak mocně zatouží, aby se směla stále zaměstnávat Bohem, ať by chtěl jakýmkoli způsobem použití jejích služeb! Mají-li dříve zmíněné způsoby modlitby takové účinky, jak bylo řečeno, jak zapůsobí milost tak veliká, jako je tato? Duše by chtěla míti tisíc životů, aby je všechny věnovala Bohu, touží, aby kde co na světě bylo jazykem a jej za ni velebilo. Má nesmírnou touhu činit pokání a nic jí není mnoho v této příčině, neboť v síle své lásky cítí, že málo jest vše, co činí, a vidí jasně, že mučedníci netrpěli mnoho v mukách svých, protože snadné jest to vše s takovou pomocí Pána našeho. A tak si ty duše stěžují u jeho Velebnosti, neudá-li se jim ničeho trpěti.

19. Dostane-li se duším této milosti tajně, považují si ji nesmírně, kdežto poděje-li se to před některými lidmi, uchvátí je tak veliký stud a zahanbení, že duše je jaksi v požitku svém zkrácena trýzní a starostí, co si asi pomyslí ti, kdož to všecko viděli. Znajít duše ty zlobu světa a vědí, že lidé nebudou věc pokládati snad za to, čím skutečně jest, nýbrž

místo aby Pána chválili, bude jim to snad příležitostí k posuzování. Tato trýzeň a to zahánění zdá se mi v jistém smyslu nedostatkem pokory; ale to již není v její moci, neboť má-li ta osoba touhu, aby byla tupena, což jí to udělá?

20. Tak slyšela jedna osoba, již potkalo takové soužení, od Pána slova: »Netrud se, neboť oni buď mne budou chváliti, nebo tebe zle posuzovati, ale v obojím případě získáváš ty.« Potom jsem zvéděla, že slovy těmi ona velmi se povzbudila a potěšila; proto je tu kladu, kdyby snad některá z vás se octla v podobném trudu. Zdá se, jako by Pán chtěl, aby všichni vyrozuměli, že ona duše jest již jeho a nikdo se jí nesmí dotknouti: na těle, na cti, na jmění jejím ať se tak děje, neboť ze všeho toho plyne pocta Boží Velebnosti, ale na duši se tak státi nesmí. Neodloučí-li se sama zcela zločinným proviněním od svého Snoubence, On jí ochrání proti celému světu i proti celému peklu.

21. Nevím, zda bylo poněkud vysvětleno, co jest vytržení, úplně to vyložiti jest, jak řečeno, nemožno, myslím však, že nebylo na škodu promluvit o tom, aby se vědělo, v čem záleží pravé vytržení, ježto při zdánlivých vy-

trženích jsou účinky naprosto jinaké. Nedím »zdánlivé« proto, jako by chtěla duše, která je má, klamati, nýbrž proto, že sama jest klamána. Protože jejich známky a účinky neshodují se s milostí tak velikou, jakou jest pravé vytržení, bývá pohlíženo i na toto s nedůvěrou, že se potom důvodně nevěří ani duši, již by Pán tak obdařil. On budiž na věky požehnán a veleben, amen, amen.

KAPITOLA PÁTÁ

Pokračování téhož předmětu. Jak Bůh duši povznáší vzletem ducha, jenž se různí od způsobu předešlého. Uvádí několik důvodů, proč je tu třeba odvahy. Vysvětluje poněkud tuto milost, již Pán popřává způsobem líbezným. Kapitola velmi užitečná.

1. Jiný způsob vytržení ten jest, který já nazývám vzletem ducha. Je to stav sice v podstatě stejný s předchozím, ale pocity v nitru jsou tu velmi odlišny. Někdy totiž pocítí člověk zcela náhle tak prudké pohnutí duše, jako by duch byl uchvácen tak rychle, že zvláště na počátku působí to velký strach. Proto jsem vám pravila, že komu Bůh popřává těchto milostí, tomu je třeba ducha velikého, i víry a

důvěry a veliké odevzdanosti, aby Pán činil s duší, co se mu líbí.

2. Myslíte, že je to malé zděšení, když je někdo úplně při smyslech a vidí, jak duše jeho je uchválena, ba jak jsme o některých četli s duší i tělo, a při tom neví, kam jde, nebo kdo a jak ji unáší? Na počátku tohoto okamžitého pohybu není totiž tak jisto, že pochází od Boha. Ale je tu nějaký prostředek, aby mohl člověk odporovati? Žádným způsobem, ba je to ještě horší, jak vím od jedné osoby. Bůh chce, jak se zdá, naznačiti duši, když se tolikrát a tak opravdově odevzdala v ruce jeho, když se mu s vůlí tak naprostou celá obětovala, že již nemá nad sebou práva, a tak bývá uchválena se znatelně prudším letem. I umínila si nečinit jinak než kousek slámy, když ji jantar přitahuje, jak jste snad viděly, a odevzdat se zcela v ruce toho, jenž je tak mocen, neboť viděla, že je nejmoudřejší učinit tu z nouze ctnost. A když jsem se zmínila o slámě, jisto jest, že jak lehounce může veliký silák pozvednouti plevu, tak povznáší ducha tento náš veliký a mocný obr.

3. Tuším ve čtvrté komnatě, neboť si dobře nevzpomínám, vypravovala jsem o nádržce vody, která se plní pozvolna a nehlučně, totiž

bez jakéhokoli vzruchu. Tu však se zdá nejinak, nežli že veliký Bůh, jenž drží prameny vod a nedá moři přestupovati mezi jeho, pustil zřídla, z nichž proudila voda do nádrže. I vzkypí tu prudkou silou mocná vlna, že lodička duše naší se vyhoupne do výšky. A jako nemůže ničeho loď, jako není dost silný lodník a všichni, kteří ji řídí, aby ji zdrželi tam, kde sami chtějí proti vlnám, když se bouřně přivenou, tím méně může se udržeti nitro duše, kde by si přála, a způsobiti, aby její smysly a mohutnosti činily jinak než jak jim přikázáno. Na zevnější odpor se tu vůbec nedá ničeho.

4. Děsím se zajisté, sestry mé, majíc o tom jen psáti, jak se tu projevuje veliká moc velikého toho krále a mocnáře. Co teprve učiní, kdo moci té zakouší? Soudím u sebe, že i ti, kteří jdou životem zcela pohřížení u věci světa, kdyby se jim Boží Velebnost tak projevila jako těmto duším, neodvážili by se ji urážeti, ne-li z lásky, tož jistě ze strachu. O, jak budou teprv zavázány Pánu duše, které byly upozorněny na cestu tak vznešenou, aby se ze všech svých sil snažily jeho nehněvati! Pro něho vás, sestry, prosím, kdyby vám byla jeho Velebnost prokázala tyto nebo jiné podobné milosti, abyste netečně nepřestávaly na tom, že

byste jen přijímaly, co se vám podává. Považte, že kdo mnoho dluží, mnoho musí splácet.

5. I tu je třeba veliké odhodlanosti, neboť takový dluh uvádí duši v nesmírnou malomyslnost, a kdyby jí Pán náš nedal statečnosti, žila by ustavičně v nemalém zármutku. Vidouc totiž, co Velebnost Boží s ní činí, a pozorujíc potom sebe, jak málo mu slouží u srovnání s tím, čím jest povinna, a jak to maličko je plno chyb a nedostatků a křehkostí, pokládá za lepší zapomenout na to všechno, aby ani neměla na mysli, jak nedokonale si počíná při skutcích dobrých, které koná. Raději patří na své hříchy a odevzdává se Božímu milosrdenství, aby, nemá-li čím zaplatiti, toto slitování a milosrdenství, které Bůh měl vždycky s hříšníky, doplnilo, čeho se nedostává.

6. Snad se jí dostane podobné odpovědi jako osobě, která stála velmi zkormoucena před křížem, rozjímajíc si, že nikdy neměla, co by Bohu dala, co by pro něho opustila. Tu ji potěšil Ukřižovaný sám, řka, že jí odevzdává všechny své bolesti a muky, které vytrpěl při svém umučení, aby je přijala jako své vlastnictví, aby je Otci nebeskému obětovala. Ona duše byla tak potěšena a bohata - jak jsem sama od ní slyšela, - že toho nikdy nemůže za-

pomenouti a kdykoliv se octne v nějaké nesnázi, vzpomínkou na to nabývá opět myslí a útěchy. Mohla bych tu uvést ještě jiné podobné případy, neboť jsem se stýkala s tolika svatými osobami a znám mnoho mužů modlitby, ale abyste nemyslily, že já jsem to, upustím od toho.

7. Co tu bylo řečeno, zdá se mi s velikým prospěchem, abyste totiž vyrozuměly, jak líbí se Pánu našemu, když se poznáváme a když patříme na svou ubohost a bídu, pamatující, že ničeho nemáme, čeho bychom nebyly přijaly. Ale, sestry mé, k tomu a mnohým jiným věcem, které se naskytují duši, již Pán povznesl již tak vysoko, je třeba srdnatosti, a po mém soudu k tomu, o čem bylo posledně jednáno, více statečnosti než k čemu jinému, pak-li je také spojena s pokorou, již nám všem popřeje Pán.

8. Než vraťme se k onomu prudkému unesení ducha. Děje se tak, že se opravdu zdá, jako by se duch loučil s tělem; jinak je však zřejmo, že osoba ta není nikterak mrtva. Aspoň však sama neumí po několik vteřin říci, zda je duch v těle čili nic. Zdá se jí však, že všechna všudy dlela v oblasti jiné, zhola rozdílné od této, v nížto žijeme, kde se jí ukázalo jiné

světlo, tak různé od pozemského, že kdyby se po celý život namáhala, aby je i s jinými věcmi vytvořila, bylo by nemožno toho dosíci. Stává se také, že se naučí v jediném okamžiku tolikerym věcem zároveň, že kdyby mnohá léta pracovala, aby je uspořádala ve své obrazotvornosti a rozumu, nedovedla by z toho ani tisící díl.

9. Toto není vise rozumová, nýbrž vidění obraznosti, jež zříti očima duše mnohem lépe, než zde vidíme očima tělesnýma. Také se jí dají na srozuměnou některé věci beze slov, jako na příklad, když vidí některého světce a poznává jej, jako by se s ním byla často stýkala. Jindy se stává, že zároveň s věcmi, které zří u vidění rozumovém očima duše, objeví se ještě jiné úkazy, zvláště množství andělů a Pán jejich s nimi. Ačkoliv očima těla nevidí ničeho, zjeví se jí toto, co pravím, i jiné přemnohé věci, jichž ani nelze vysloviti, úžasným poznáním. Komu by se toho dostalo a má větší zručnost, snad by to dovedl znázorniti, ačkoliv se mi to vidí přenesnadným. Zda se to vše děje, kdy duše je v těle či mimo tělo, toho říci nedovedu: aspoň bych nepřisahala, že v těle jest, ale rovněž bych netvrdila, že tělo jest bez duše.

10. Mnohdy jsem přemýšlela, zda to není jako u slunce : zůstává na nebi a nehne se, paprsky jeho mají však takovou sílu, že ihned dorazí k zemi : tak i duše a duch, což jedno jest, jak tomu i u slunce a jeho paprsků. I duše může, zůstávajíc jinak na svém místě, povznést se nad sebe samu co do vyšší části své, a to silou tepla, jež jí přichází od pravého Slunce spravedlnosti. Nevím však, zda je tomu tak, jak pravím, ale pravda jest, že zrovna s takovou prudkostí, s jakou letí koule z hákovnice když je vypálena, povstává v nitru duše vzlet (jiného jména tomu dáti neumím), jenž působí sice nehučným, ale přece znatelný pohyb, že to nemůže býti na žádný způsob přeludem. A když je nadobro bez sebe, zjevují se jí, pokud může chápati, věci veliké. Když pak se jí dostalo zisku tak nesmírného, že pokládá u srovnání s tím, co zřela, všecko na tomto světě za tak malicherné, že se jí to zdá pouhým smetím. A od té chvíle žije na světě jen jako v soužení a nenalézá z toho, co se jí dřív líbilo, ničeho, na čem by jí jen dost málo záleželo.

11. Zdá se, jako by jí Pán byl chtěl ukázati něco z oné země, kam má doputovati, jako donesli ze Země zaslíbené důkazy (její úrod-

nosti) mužové poslaní od národa israelského. Chceť Pán, aby duše přetrpěla útrapy této tak obtížné cesty, vědouc, kam dospěje, aby si odpočinula. Ačkoliv se vám bude zdáti, že co tak rychle uplyne, snad valného užitku nepřinese, tož přece jest prospěch, který v duši zůstane, tak nesmírný, že jej dovede oceniti jen ten, kdo něco podobného zakusil.

12. Z toho jasně zřítí, že není tu působení ďábelského. Klamání vlastní obraznosti je tu nemožno, ale ani ďábel by nemohl vykouzlití věcí, které zanechávají takové účinky, mír a pokoj a zdokonalení. Najmě však dostává se duši trojího v míře vrchovaté: nejprve poznání velikosti Boží, neboť čím více z ní vidíme, tím lépe ji poznáváme. Druhým darem je sebepoznání a pokora, když uvažujeme, že něco tak nízkého u srovnání se Stvořitelem tak velikých věcí opovážilo se ho urážeti a odvažuje se k němu oči pozvednouti. Třetí jest opovrhování všemi věcmi na tom světě, nemožno-li jich použití ke službě Boha tak velikého.

13. Takové jsou šperky, jež Snoubenec počíná dávatí své snoubence; jsou ceny tak veliké, že jich neuloží ve špatné schránce. Tato vidění zůstanou v duši tak vryta, že je po mém

soudu nemožno na ně zapomenouti až do chvíle, kdy jich bude požívatí na věky. Kdyby však na ně zapomněla, bylo by to jen s její škodou nesmírnou. Než Snoubenec, který je daroval, je na tolik mocný, aby jí popřál milosti, aby jich neztratila.

14. Abychom se vrátili k statečnosti, již je tu třeba, myslíte, že je to něco nepatrného? Vždyť se zdá skutečně, jako by se duše oddělovala od těla, vidouc, jak ji smysly opouštějí, a nechápajíc proč. Nutno tedy, aby jí dal i srdnatosti ten, který dává i vše ostatní. Řeknete, že ten strach je dobře odměněn, a to pravím i já. Budiž na věky veleben ten, jenž tolik může dáti. Rač nám Boží Velebnost popřáti milosti, abychom byli hodni mu sloužiti, amen.

KAPITOLA ŠESTÁ

Jedná o účinku modlitby v předchozí kapitole zmíněné, z něhož lze usouditi, že jde o pravdu a ne o klam. Dále mluví o jiné milosti, již Pán duši popřává, aby ji pohnul ke své chvále.

1. Těmito tak velikými milostmi roztouží se duše do té míry, aby mohla cele požívatí toho, jenž je dává, že jest živa u velikém, tře-

ba líbezném soužení: zadychtí převelmi po smrti a tak se slzami, tu zcela obvyklými, prosí Boha, aby ji vzal z tohoto vyhnanství. Vše, co tu vidí, působí jí ošklivost; octne-li se o samotě, je jí to velikou úlevou, ale v zápětí vrací se muka a není chvilky, kdy by byla bez ní. Zkrátka, tento motýlek nenalézá nijak pokoje trvalého, ba, jakož je duše láskou tak rozněžněná, dává se za každé příležitosti, jež dovede tento lásky žár více roznítiti, ihned v let. A tak bývají v této komnatě vytržení velmi častá a není prostředku vyhnouti se jim, ani kdyby se dala veřejně. A již dostaví se i pronásledování a řeči utrhačné, takže duše, i kdyby chtěla býti beze strachu, není bez něho, neboť jest mnoho lidí, kteří jí ho nahánějí, zvláště pak jsou to zpovědníci.

2. Ačkoliv se jednak zdá, že duše cítí se velmi bezpečna v nitru - zvláště když je se svým Bohem sama - přece zase je velmi sklíčena, protože se bojí, aby jí nezaváděl ďábel k urážce toho, jehož tolik miluje. Z klevet málo si dělá, nenaléhá-li zpovědník sám, jako by mohla činiti jinak. Tu prosívá jen každého o modlitbu, ždá k Boží Velebnosti, aby ji vedla cestou jinou, - neboť se jí domlouvá, aby tak činila, - jakože tato cesta velmi jest nebezpečna.

Ona však, nalezši právě na ní tolik prospěchu, nemůže po tom, co čte a slyší a ví, jinak, než usouditi, že to jest cesta přikázání Božích, která vede k nebi. Proto zase nemůže si přát, aby ji Bůh, i kdyby chtěla, vedl cestou jinou, nýbrž odevzdává se jen v ruce jeho.

3. A právě tato nemožnost přát si cesty jiné ji trápí, neboť se jí zdá, že je neposlušna zpovědníka; vždyť v poslušnosti a ve snaze neurážeti Pána našeho vidí jediný prostředek, aby nebyla klamána. A tak nedopustila by se úmyslně ani hříchu všedního, i kdyby ji na kusy rozsekali, jak u sebe myslí. Také se velmi kormoutí vidouc, že se bezděky dopouští ještě mnohých nedobrovolných chyb. Duším těm dává Bůh tak neskonalou touhu, aby se mu v ničem, ani sebe menším neznelíbily, aby se nedopustily ani žádné nedokonalosti, že ne-li pro nic vyššího, již proto by chtěly, kdyby možno bylo, před lidmi prchnouti, a velmi závidí těm, kdož na pouštích žijí nebo žili. Jinak však by se zase chtěly pustiti do světa, aby viděly, zda by se jim nepodařilo nějak přispěti, aby některá duše byla pohnuta k větší chvále Boží. Pak-li je to žena, truchlí, že pro překážku své přirozenosti nemůže tak činiti a velmi závidí těm, kdož mohou svobodně ší-

řiti a hlásati, kdo jest veliký ten Bůh zástupů.

4. Ó, ty ubohý motýlku, tolikerymi řetězy připoutaný, které ti nedají vzlétnouti, jak bys chtěl! Měj slitování, Bože můj, poruč již, aby ta duše aspoň poněkud mohla splnit svá přání ke tvé cti a slávě. Nevzpomínej jejích nepatrných zásluh a nízké přirozenosti. Tys, Pane, všemohoucí, aby ustoupilo mocné moře a veliký Jordán a přešli synové israelští. Nešetř duše té, neboť za přispění tvé moci může projíti soužením přemnohým. Je k tomu odhodlána a touží trpěti: vztáhni, Hospodine, rámě své mocné, aby jí neplynul život ve věcech tak nízkých!

5. Ukažiž se velikost tvá v této úsobě ženské a tak nízké, aby svět vida, že ona ze sebe nic není, tebe velebil. Jen toho žádá stůj co stůj a chtěla by dáti životů tisíc, kdyby je měla, aby aspoň jediná duše tě chválila maličko víc jejím přičiněním. Ano, utěšila by se nad ztrátou jejich, ačkoliv zcela po pravdě uznává, že není ani hodna trpěti pro tebe nejmenší muky, neřku-li umřítí.

6. Nevím, sestry, za jakým úmyslem jsem toto řekla, ani proč, neboť jsem sama sobě nerozuměla. Vězme však, že to jsou účinky, které zbývají po takových vytrženích či extasích,

o tom není pochybnosti. Nejsou to pomíjející touhy, nýbrž trvale utkvívající, a nahodí-li se příležitost, aby se projevíly, lze poznati, že nebylo tu nic strojeného. Proč je však nazývám »trvale utkvívajícími«? Vždyť někdy se cítí duše tak malomyslnou i při věcech nejnicotnějších a tak ustrašenou, že se jí zdá nemožno nabýti k něčemu odhodlání.

7. Mám za to, že ji tu Pán nechává v přirozené chabosti k jejímu dobru mnohem většímu, neboť je tu patrné, že měla-li k čemu ducha, bylo jí to dáno od Pána. Vidí to tak zřetelně, že jest jako zničena a mnohem lépe poznává milosrdenství a velebnost Boží, jenž ji ráčil ve stvoření tak nízkém ukázati. Ale mnohem obyčejnější jest, co svrchu bylo řečeno. Na jednu věc vás, sestry, upozorňuji při těchto mocných touhách viděti Pána, které někdy člověka tolik trýzní, že je nutno nijak jich nepodporovati, nýbrž se od nich, ovšem možno-li, odvrátiti. U touhy totiž, o níž dále promluvíme, není to naprosto možno, jak uvidíte.

8. Při těchto prvních touhách lze tak přece někdy učiniti, neboť rozum jest ještě dosti mocný, aby se srovnal s vůlí Boží a řekl se sv. Martinem: »Pane, jsem-li ještě potřeben lidu tvému, nezříkám se práce, staň se vůle

tvá.« Pak-li touha ta příliš doráží, možno změ-
niti rozjímání, neboť jako že je to po zdání
touha, jež se objevuje u osob již velmi pokro-
čilých, mohl by ji vzbuditi i ďábel, abychom
se totiž domnívali, že jsme tak dokonalými.
Vždycky dobře jest putovati životem s bázní.
Já však se o sebe domnívám, že ďábel nemůže
způsobiti klidu a pokoje, již tato muka v duši
zanechává, ale že by mohl vznítiti nějakou
vášeň, jakou člověk mívá, když pro věci světské
se nějak trápí. Kdo však obého nezakusil, ne-
porozumí, a v domnění, že je to něco velikého,
bude muky své pokud jen možno stupňovati
a tím, že trýzeň stane se trvalou nebo aspoň
velmi obvyklou, velmi mu uškodí na zdraví.

9. Všimněte si také, že příčinou těchto muk
bývá také slabé složení, zvláště u osob měk-
kých, které pro každou maličkost se rozplácí.
Těm ďábel tisíckrát namluví, že plácí pro Boha,
třeba by tomu tak nebylo. Ba může se i státi,
že když se dostaví příval slz, po nějaký čas
se mu ani neubrání při každém slovíčku o Bohu,
při každé myšlence naň, ježto se kolem srdce
nasbíralo vlhka, které je nutí k pláči víc než
láska, již k Bohu mají, že se až zdá, jako by
se nemohly dosti naplakati. A protože již zvě-
děly, že slzy jsou dobré, tu přestupují míru a

nechtěly by činiti nic jiného, pokud jen možno je vyluzující. Tu ďábel usiluje, aby jen ochably a nemohly se potom ani oddávati modlitbě ani řehole zachovávat.

10. Tu se mi zdá, jako bych vás slyšela, cože potom máte činiti, když ve všem vidím nebezpečí? Když v něčem tak dobrém, jako jsou slzy, pokládám možnost šalby, pak že jsem sama ošálena. I to je možno, ale věřte, že bych tak nemluvila, kdybych se o tom nebyla u jiných osob přesvědčila. Nemíním sebe, protože nejsem citlivá, ba spíše mám srdce tak tvrdé, že mne to někdy až bolí. Než buďsi srdce sebe tvrdší, když v nitru plápolá mocný oheň, objeví se krůpěje jako u přístroje překapovacího. A přicházejí-li slzy odtamtud, poznáte ihned, že jsou posilující a více uklidní než rozjitří, a zřídka uškodí. I kdyby tu byl nějaký klam, má do sebe to dobré, že uškodí pouze tělu, ne pak duši, je-li totiž pokorná; není-li, bylo by se i toho, t. j. škody duše právem obávati.

11. Nemysleme však, že mnohými slzami vše je učiněno, nýbrž nutno přiložiti ruku k horlivému dílu a konání ctností; na těch má nám tu záležeti, slzy pak ať přijdou, pošle-li je Bůh, bez našeho snažení, aby se dostavily. Takové slzy ovlaží suchou půdu a velmi přispějí, aby

vydala ovoce, a to tím více ovoce, čím méně se o slzy budeme snažiti: potom je to vláha, která kane s nebe. Pak-li do únavy kopeme, abychom dostali vodu, nedá se tato ani srovnati s vláhou nebeskou, protože přčasto budeme rýti a se trmáceti a nenajdeme ani ka-luže, ať nedím vody pramenité.

12. Proto, sestry, pokládám za nejlepší vmys-liti se v přítomnost Boží, pozorovati jeho mi-losrdenství a velikost i svou nízkost: on pak dejž nám, co se mu zalíbí, ať již vodu slz nebo sucho v očích; víť on lépe, co nám prospívá. Tak budeme klidny a démon nebude míti to-lik příležitosti mámiti nás svými přízraky.

13. Mezi těmito věcmi mučivými a lahod-nými zároveň uštědřuje Pán duši někdy jakýs já-sot a modlitbu tak zvláštní, že není možno pochopiti, co by to bylo. Zmiňuji se tu o tom proto, kdyby vám této milosti popřál, abyste věděly, co se děje, a za to jej s velikým díkem velebily. Po mém zdání jest to veliké splynutí mohutností duševních s Bohem, kdy jim však ponechává volnost požívati této slasti, i také smyslům, aniž chápou, čeho a jak požívají. Zdá se to sice protimyslné a přece je tomu jistě tak: duše cítí rozkoš tak nesmírnou, že by ani nechtěla požívati jí sama, nýbrž pově-

děti o ní všem, aby jí pomáhali chváliti Pána našeho, k čemuž každé její hnutí směřuje.

14. Ó, jak slavně, jak okázale by si vedla, kdyby mohla, aby všichni zvěděli o její slasti! Jest jí, jako by se byla sama našla a jako by po příkladu syna marnotratného chtěla pozvati všech a učiniti slavnost velikou, protože se vidí v postavení, v němž nelze pochybovati, aspoň pro tu chvíli, že jest v bezpečnosti.* A já se aspoň domnívám, že právem, neboť není možno, aby ďábel poskytl takové vnitřní rozkoše v nejhlubších duše hlubinách, takového míru, že všecko její utěšení jen v tom záleží, aby mohla pozývati ke chválám Božím. Při tak mocném návalu radosti jest jí těžko a nemálo trudno mlčeti a utajovati. To cítil asi sv. František, když jej potkali lupiči, kdyžtě hlasitě volal jda polem a jim pravil, že jest hlasatelem velikého krále. Podobně jiní svatí, kteří se odebrali do pustin, aby mohli hlásati jako sv. František tyto chvály svého Boha.

15. Znal jsem jednoho světce jménem bratra

* Ve vydáních belgických je tu poznámka: »T. j. duše v tomto jásetu nepocituje nijaké pochybnosti, nýbrž je pro tu chvíli jista, že co cítí, není mámení ďábelské, nýbrž dílo a milost Boží. Že je tomu tak rozuměti, je patrné z toho, co hned dodává.« Tato poznámka byla potom uváděna ve všech vydáních pozdějších.

Petra z Alkantary, neboť mám jej za světce, soudíc dle jeho života. Ten činil podobně, ale kdož jej někdy slyšeli, pokládali ho za blázna. Ó, jak dobré to, sestry, bláznovství, kdyby nám ho Bůh všem popřál! A jakou to milost vám prokázal, že vás uvedl na místo, kde by vás v pošetilosti té ještě podporovali, kdyby vám ji Bůh dal a vy ji prokázaly, a to bez jakéhokoli zlého posuzování, jakého by se vám ve světě dostalo! Neboť tam se dbá tak málo chvály Boží, že by nebylo divu, kdyby se ozvaly hlasy pomluvačné.

16. Ó, časů neblahých a života bídného, v němž nyní žijeme, a šťastny duše, jimž připadl tak dobrý úděl, že jsou světa daleko! Lecd kdy pociťuji neobyčejnou radost, když jsme pospolu a já vidím sestry, any oplývají vnitřním blahem, že se každá snaží co nejvíce velebiti Pána našeho, že dlí v klášteře. Viděti na nich velmi zřejmě, že ony chvály vycházejí z hloubi jejich duší. Chtěla bych, sestry, abyste tak činily často, neboť začne-li jedna, povzbudí ostatní. Jak lépe mohly byste zaměstnávatí svůj jazyk, když jste pospolu, než chválami Božími, když máme tolik důvodů vzdávati mu je?

17. Račiž nám Boží Velebnost často popřáti

takové modlitby, když je tak bezpečná i prospěšná. Samy k ní dospěti nemůžeme, ježto je to něco zcela nadpřirozeného. Stane se, že to trvá celý den, a tu je duši jako člověku, který mnoho pil, ale ne tolik, aby pozbyl užívání smyslů, nebo jako trdnomyslnému, který nepozbyl nadobro rozumu, ale nevymaní se z věci, která mu utkvěla v obraznosti, a také není nikoho, kdo by jej vytrhl. Jsou to sice velmi hrubá přirovnání, jde-li o věc tak vzácnou, ale duch můj nepřipadá na jiná. Je tomu skutečně tak, že tato rozkoš dává duši tak zapomenouti na sebe samu a na vše ostatní, že si ničeho nevšímá, o ničem neumí mluvit než o tom, co pochodí z její radosti, totiž o chválách Božích. Pomáhejme, dcery mé, všechny takové duši. Nač bychom chtěly býti moudřejší nežli ona? Co nám může poskytnouti většího potěšení než chvála Boží? A nechť nám v tom pomáhají všichni tvorové po všechny věky věkův! Amen, amen, amen.

KAPITOLA SEDMÁ

Jedná o lítosti, již pocítují nad hříchy duše, jimž Bůh popřává řečených milostí. Dí, jak velmi chybují i sebe pokročilejší v duchovním životě, když se necvičí v rozjímání o člověčenství Pána našeho a Spasitele Ježíše Krista, jeho přesvatém životě a utrpení, i o jeho slavné Matce a svatých. Kapitola velmi užitečná.

1. Pozdá se vám asi, sestry, že duše, jimž se Pán tak výhradně sdílí, mohly by se zvláště domnívati, o čem nyní povím. Míním duše, kterým se nedostalo těchto milostí, neboť pak-li okusily, a bylo od Boha, uznají, co povím. Duše ty - pomyslíte si - jsou již tak bezpečny, že budou slasti té užívatí navždy, tak že se jim není již čeho báti a že nemusejí oplakávati již svých hříchů. To by byl převeliký omyl, neboť čím více dostáváme od Boha, tím více roste i bolest nad hříchy, a myslím si u sebe, že tato bolest nepřestane ani tam, kde již nic nemůže působiti trýzně. Pravda ovšem, že sužuje někdy víc než jindy a také je odlišného druhu, protože duše nevzpomíná na trest, kterého za ně zasloužila, nýbrž toho želí, že byla tak nevděčna vůči tomu, jemuž je tolik po-

vinna a jenž tolik zasluhuje, aby se mu sloužilo. Z velikých darů, které jí uděluje Bůh, poznává také lépe jeho velikost.

2. Děsí se své opovážlivosti, želí, že měla tak malou úctu, její nerozum zdá se jí něčím tak nesmyslným, že nikdy nepřestává naříkati, vzpomene-li, pro jak nízké věci opustila Velebnost tak velikou. Mnohem více vzpomíná na to než na milosti přijaté, třeba byly tak veliké, jak bylo a ještě bude zmíněno. Zdá se jí, že je přináší mohutná řeka a svým časem je opět odnese, kdežto hříchy jí připadají jako kalužina, protože po zdání vždycky v paměti ožívují, což jest kříž veliký.

3. Znáám osobu, která toužila umřítí proto, aby Boha viděla, ale kromě toho si přála smrti, aby necítila ustavičně trýzně, že byla tak nevděčna proti tomu, jemuž byla vždy a měla býti tolik povinna. A tak jí připadalo, že ničí nepravosti nemohou býti rovny jejím hříchům, neboť mínila, že není člověka, kterého by Bůh snášel tak shovívavě a kterému by byl prokázal tolik milostí.

4. Pokud jde o strach před peklem, toho nemají; někdy, ale to bývá zřídka, zachvátí je nesmírný strach, aby neztratily Boha. Všecka jejich bázeň týká se toho, aby Bůh neodtáhl

ruku svou od nich, že by jej opět urážely, že by se znova octly ve stavu tak ubohém jako kdysi. Ale o vlastní svou muku či slávu jsou bez starosti: touží-li nezůstat dlouho v očistci, je to spíše proto, aby nebyly po čas pobytu vzdáleny Boha, než pro muky, jež by měly trpěti. Já bych nepokládala za bezpečné, kdyby duše Bohem sebe víc omilostněná zapomněla na ubohost, v níž kdysi tonula, neboť taková vzpomínka, jakkoliv trapná, je přece ve mnohé příčině prospěšná.

5. Snad se to zdá jenom mně, jež jsem bývala tak zlá, a to jest příčinou, že stále v paměti nosím své hříchy. Duše od počátku dobré toho asi nepocítí, ačkoliv najdeme všudy propasti, pokud ve smrtelném tom těle žijeme. V takovémto soužení nepodá duši úlevy ani vzpomínka, že Pán náš již hříchy odpustil a na ně zapomněl, ba trýzeň se ještě zvětšuje, ana duše vidí tolik dobroty a milosti, kdežto by zasluhovala jen pekla.

Soudím, že právě to bylo velikou mukou svatému Petru a Magdaleně, neboť jim bylo jistě velmi trudno trpěti a s pocity převroucími, ježto měli lásku tak vyspělou, přijali tolik milostí a chápali lásku a velebnost Boží.

6. Pozdá se vám také, že kdo požívá slastí

tak vznešených, nebude již rozjímati o tajemstvích přesvatého člověčenství Pána našeho Ježíše Krista, protože se již všecek pocvičuje v lásce. Je to věc, o níž jsem psala obšírně již jinde. Odporovali mi sice v tom a řekli, že tomu nerozumím - jako že jsou různé cesty, po kterých vodí Pán náš, a když prý duše překonala již začátky, lépe jest obírat se věcmi božskými a stříci se tělesných, - ale nijak mne nepřivedou, abych uznala, že cesta ta je dobrou cestou.

7. Jest arci možno, že se mýlím a že vlastně všichni tvrdíme jedno, ale přece jsem zakusila, že mne ďábel chtěl v té věci oklamati a proto jsem tak ostražita. Z toho důvodu míním vám tu o tom promluvit, ačkoli se tak již několikrát stalo, abyste si tu vedly s velikou opatrností. Kdyby vám někdo mluvil jinak, hleďte, a to směle pravím, abyste mu nevěřily. Já pak se přičiním, abych se vyjádřila srozumitelněji, než jsem jinde učinila. Kdyby byl někdo, jenž, jak pravil, o té věci psal, podal vysvětlení obšírnější, dobře by byl učinil, ale podati něco jen tak úhrnkem nám, které tolik nechápeme, může způsobiti mnoho zlého.

Některým duším se také pozdává, že nemožnou mysliti na utrpení Páně, a tím méně bu-

dou moci mysliti na přesvatou Pannu a na životy svatých, kdežto přece vzpomínka na ně podává nám tak velikého užitku a povzbuzení.

8. Nelze mi ani pomyslit, nač takové duše myslí, kdyžtě se odvrátily ode všeho tělesného: jen duchům andělským přísluší hořeti povždy láskou, nikoli nám, kteří žijeme v těle smrtelném. Nám je třeba mysliti, obírat se, přidružovati se k těm, kteří v lidském těle vykonali tak velké skutky pro Boha. Což teprv by bylo odvracet se úmyslně od přesvatého člověčenství Pána našeho Ježíše Krista, v němžto založeno jest všeliké naše blaho a spása! Ani nemohu věriti, že tak činí v skutku, nýbrž snad jen proto, že sobě nerozumějí, ale tak působí škodu sobě i jiným. Já alespoň je ujišťuji, že se do těchto dvou posledních komnat nedostanou, neboť ztratí-li vůdce, jímž je dobrý Ježíš, nenajdou cesty, a bude mnoho, setrvají-li bezpečně v ostatních komnatách. Vždyť pak Pán sám dí, že je cestou, a také praví, že je světlem, a že nikdo nemůže přijíti k Otci, leč jen skrze něho, a »Kdo mne vidí, vidí i Otce mého«.

9. Někdo řekne, že těmto slovům přikládá se jiný smysl; já však neznám jiných výkladů, a s tímto, v němž duše má vždy tuší pravdu, pochodila jsem vždy velmi dobře.

Jsou duše, a mnoho jich o tom se mnou ho-vořilo, že popřeje-li jim náš Pán dokonalého patření, chtěly by ve stavu tom trvati ustavičně, což býti nemůže. Přece však se jim stane s touto milostí Páně, že již nemohou mysliti na ta-jemství utrpení a života Kristova jako dříve. Nevím, co toho příčinou, ale je to něco zcela obyčejného, že rozum bývá méně způsobilý k rozjímání. Myslím, že příčina je tato: v roz-jímání směřuje všecko k hledání Boha; jakmile ho tedy duše jednou našla, navykla si hledati jej nadále jen vůlí a proto se nechce unavovati již prací rozumu.

10. Také se mi zdá, že když vůle jest jednou roznícena, nerada by tato ušlechtilá mohutnost, by možno bylo, používala oné, a ne neprávem. A není to možno, zvláště nežli dospěje k těmto posledním komnatám, a bude to jen mařením času, protože vůle má přecasto potřebí podpory rozumu, aby chápala. Všimněme si, sestry, této věci, která je důležitá. Proto ji chci ještě lépe vyložit.

Duše touží věnovati se všecka lásce a ráda by si jiného ani nevšímalá; ale nebude jí to možno, i kdyby chtěla. Ačkoliv totiž vůle není mrtva, tož přece oheň, který ji obyčejně rozpa-luje, jest na zhasnutí, takže je nutno jej roz-

dmýchat, aby vydal teplo. Bylo by tu dobře, aby duše trvala v takové vyprahlosti, očekávající oheň s nebe, aby strávil oběť, v níž se sama Bohu podává, jak učinil otec náš Eliáš? Zajisté nikoliv, a není dobře čekatí divů. Ty učiní Pán, když se mu zalíbí, pro onu duši, jak bylo již a bude dále řečeno. Ale Velebnost jeho chce, abychom se pokládali tak špatnými, že nejsme hodni takových divů, a raději si pomáhali náležitými prostředky, seč jsme.

11. A po mém soudu je toho třeba až do naší smrti, ať se nám dostalo sebe vznešenější modlitby. Pravda ovšem, koho uvedl Pán již do sedmé komnaty, tomu je velmi zřídka nebo téměř nikdy potřebí pilně toho dbáti, a to z důvodu, o němž povím, pakli si vzpomenu. Ale tam (v sedmé komnatě) putuje duše ustavičně s Kristem, naším Pánem, způsobem podivuhodným, tam jest jí on, Bůh a spolu člověk, stálým průvodcem. Když tedy oheň nevzplál, jak bylo řečeno, ve vůli a my přítomnosti Boží necítíme, třeba nám ji hledati, jak tomu chce jeho Velebnost, hledati, jak to činila snoubenka v Písni Šalomounově, ptáti se tvorů, kdo je učinil, jak dí sv. Augustin, tuším ve svých Rozjímáních nebo Vyznáních. Nemařme však pošetile času očekávající to, čeho nám bylo jednou

popřáno, neboť s počátku se může přihoditi, že nám toho nedá Pán až třeba za rok, ba i za mnoho let. Proč, toho věděti nechtějme, ba není ani příčiny, pro niž bychom to měli věděti.

12. Známe přece cestu, jak se Bohu líbiti, zachováváním přikázání a rad: tou se beřme velmi pilně, myslíme na život i smrt Páně i na veliký dluh, který u něho máme; ostatní ať přijde, kdy On bude chtíti. Tu přichází námitka, že se nelze při těchto věcech zdržovati, a dle toho, co bylo řečeno, je to snad námitka v jistém smyslu oprávněná.

Víte již, že jest jiná věc rozumem přemýšleti, a opět jiná, předkládá-li paměť pravdy rozumu. Řeknete snad, že mi nerozumíte, a možná že ani já tomu tak nerozumím, abych to dovedla vyložití. Ale povím to, jak nejlépe dovedu. Já nazývám rozjímáním usilovné přemýšlení rozumem a to tímto způsobem:

13. Počneme na příklad přemýšleti o milosti, již nám prokázal Bůh tím, že nám dal svého jediného Syna, ale na tom nepřestaneme, nýbrž pokročíme dále k tajemstvím celého jeho slavného života, nebo počneme modlitbou v zahradě, kde však rozum se nezastaví, nýbrž pokračuje až k ukřižování. Nebo vezmeme část utrpení, řekněme zajetí Páně, a probereme to

tajemství, pozorující dopodrobna vše, co se nám tu namane k rozjímání i procítění, jako je zrada Jidášova, útěk apoštolů a vše ostatní. Je to modlitba podivuhodná a velmi záslužná.

14. Toť ona modlitba, o níž díím, že mohou míti pravdu duše, které Bůh pozvedl k věcem nadpřirozeným a k dokonalému patření. Proč tomu tak, toho, jak řečeno, nevím, ale zpravidla této modlitby vskutku konati nemohou. Ale tvrdím, že nebude míti pravdu ona duše, která dí, že se u těchto tajemství pozdržeti nemůže ani si je často představit, zvláště když je oslavuje katolická církev. Není totiž možno, aby duše, která tolik od Boha přijala, ztratila vzpomínku na tak vzácné důkazy lásky, protože jsou to živé jiskry, aby její lásku, již hoří k Pánu našemu, ještě více roznítily. Děje-li se to, pak jen proto, že duše sama si nerozumí, protože chápe tato tajemství způsobem mnohem dokonalejším. Rozum totiž si je zpřítomní a již se vryjí v paměť tak, že pouhý pohled na Pána, an padá v zahradě k zemi, pokryt jsa strašlivým potem, stačí jí nejen na jeden den, nýbrž na mnoho dní. Prostým pohledem postřehne, kdo jest ten Pán a jak nevděčnými jsme mu byli za tak nesmírnou muku. Tu již přispěchá

vůle, třeba by to nebylo s překypěním citu, toužíc Pánu v něčem posloužit za tak velikou milost, toužíc i něco vytrpěti pro toho, jenž tolik trpěl, a podobně i jinak, čímž zaměstnává paměť i také rozum.

15. A myslím, že z tohoto důvodu nemůže již duše rozjímati o utrpení, a tak se jí zdá, že nemůže na ně ani mysliti. Nečiní-li tak, dobře jest, aby se snažila o to, neboť vím, že tím se neklade překážka ani nejvznešenější modlitbě. Také nepokládám za dobré, necvičí-li se v tom častokráte. Povznese-li ji Pán k sobě z tohoto rozjímání, velmi dobře tak, neboť on učiní, aby nechala toho, v čem právě jest, i kdyby nechtěla. A pokládám za velmi jisto, že takové jednání není duši nijakou překážkou, nýbrž velikou pomocí ke všemu dobru. Překážkou by bylo, kdyby se přemýšlením velmi namáhala, jak jsem zprvu pravila, a soudím u sebe, že ani nebude s to, kdo dospěl již výše, ačkoliv by i to bylo možno, poněvadž Bůh vede duše cestami mnohými. Nebuďtež však odsuzovány ony duše, které tou cestou jíti nemohou, ani nebuďtež pokládány za neschopny požívat tak velikých dober, jaká se zavírají v tajemstvích (člověčenství) Ježíše Krista, dobra našeho nejvyššího. Mne však nikdo nepře-

svědčí, buďsi v duchovním životě sebe zběhlejší, že je dobře jíti cestou, kde se o Pánu nerozjímá.

Jsou duše na počátku i také již v prostředku duchovního života, jimžto se zdá, jakmile poněkud dospějí k modlitbě úkoje a okusí rozkoší a slastí, kterých udílí Pán, že jest něco velikého utkvěti navždy v takových požitcích.

16. Ale věřtež mi a nehružtež se tolik v ty slasti, jak jsem už jinde pravila, neboť život je dlouhý a mnoho jest bídy v něm. Proto jest nám patřiti na Krista, náš vzor, jak si v mukách vedl, a rovněž na jeho apoštoly a svaté, jak nésti trudy náležitě. Dobrý Ježíš a jeho přesvatá Matka je velmi dobrá společnost, abychom se od ní neoddělovali, a jest jim velmi milo, máme-li soucit s jejich mukami, i kdybychom někdy se měli vzdáti vlastní radosti a rozkoše.

Ostatně, dcery mé, lahoda v modlitbě není tak pravidelná, aby nezbylo času pro vše jiné. Kdyby mi některá řekla, že to u ní bývá trvale, pokládala bych to za věc podezřelou, kdyby totiž se nikdy nemohla obíratí tím, co bylo řečeno (rozjímáním). Tak na to hledím já, a proto se snažte vymaniti z tohoto bludu, dostati se vší mocí z takového ohlušení. Kdyby

to nepomohlo, rcete převorce, aby vám určila zaměstnání spojené s takovou starostí, aby nebezpečí to minulo. Kdyby mělo potrvati dlouhou dobu, stalo by se aspoň pro rozum a hlavu přílišným.

Myslím, že jsem patřičně vyložila, že i člověk v duchovním životě se nepokročilejší nemá se štítiti do té míry představ tělesných, že by se mu zdálo se škodou rozjímati i o přesvatém člověčenství Páně. Tu se uvádí jako na doklad, co Pán pravil svým učeníkům: »Dobře jest pro vás, abych já odešel.« Ale takového výkladu já snést nemohu.

17. Ke své nejsvětější Matce tak nemluvil, protože byla pevná u víře, vědouc, že jest Bohem i člověkem. A ačkoli jej milovala víc než učedníci, byla její láska tak dokonalá, že jeho přítomnost jí spíše ještě pomáhala. Apoštolové nebyli tehdy asi ještě tak pevní u víře jako později a jako my právem teď býti máme. Pravím vám, dcery, že pokládám cestu, kde se nepamatuje na člověčenství Páně, za nebezpečnou cestu, na níž by se ďábel i toho domohl, že bychom mohli pozbyti i úcty k Nejsvětější Svátosti.

18. Blud, který mne po mém zdání uchvátil, nezavedl mne sice tak daleko, ale přece jsem

nemyslívala již tak ráda na Pána našeho Ježíše Krista, nýbrž utkvívala jsem v zádumách, očekávajíc oné slasti. A tu jsem viděla jasně, že není se mnou dobře, neboť abych ustavičně tonula v rozkoši duchovní, to býti nemohlo, a tak těkala myšlenka semo tamo, duše mi připadala jako křížem křážem poletující pták, jenž nenalézá místečka, kde by usedl: tak jsem zmařila mnoho času, nepokročila ve ctnostech ani neměla zdaru v modlitbě.

19. Příčiny toho jsem neznala a nebyla bych jí ani, tuším, poznala, poněvadž se mi zdálo, že je to cesta velmi správná. Teprv jedna osoba, služebnice Boží, s níž jsem o svém způsobu modlitby hovořila, přivedla mne na pravou cestu. Tehdy jsem zřetelně poznala, jak jsem bloudila, a nikdy jsem nepřestala želeť, že byla kdy doba, v níž jsem nechápala, že s tak nesmírnou ztrátou se praničeho nezíská. Ai kdyby se získalo, nechci míti žádného dobra, není-li poskytnuto tím, od něhož nám všeliké dobro přichází. On budiž na věky veleben, amen.

KAPITOLA OSMÁ

Jedná o tom, kterak se Bůh sděluje duši viděním rozumovým, a podává některá naučení. Udává účinky tohoto vidění, pakli je pravé. Doporučuje takové milosti utajovati.

1. Abyste, sestry, jasněji poznaly, že je tomu tak, jak jsem pravila, a že čím dále duše pokračuje, tím více je provázena dobrým Ježíšem, bude dobře pojednati o tom, že chce-li on, ani nemůžeme jinak, než stále choditi s jeho Velebností. To viděti zřejmě z řádu a způsobu, jak se nám Pán sdílí, jak nám ukazuje lásku, již k nám chová, totiž zjevením a viděním. Jsou to věci úžasné. Abyste se pak neděsily, kdyby vám Pán podobnou milost prokázal, chci o tom zkrátka pověděti, zalíbí-li se Pánu, aby se mi podařilo. To proto, abychom jej velmi velebily (třeba by nám samým nedal té milosti) za to, že on, Pán takové moci a Velebnosti, ráčí se tak sdíleti svému tvorů.

2. Stává se, když ani duše netuší, že by se jí mělo dostati takové milosti, kdy ani nemyslí, že by jí zasloužila, že cítí vedle sebe Ježíše Krista, Pána našeho, ač ho nevidí ani očima tělesnými ani očima duše. To se nazývá vidě-

ním rozumovým, proč - nevím. Znáám osobu, již Bůh popřál této milosti krom jiných, o nichž povím dále. Zprvu byla z toho velmi znepokojena, neboť nikoho nevidouc, nemohla si vysvětliti, co by to bylo, a přece poznávala tak jistě, že Pán náš Ježíš Kristus jest, jenž se jí tím způsobem zjevuje, že o tom, totiž o skutečnosti toho vidění, nemohla nijak pochybovati. Ale poněvadž nikdy o rozumovém vidění neslyšela, ani netušila, že by takové bylo, byla přece plna strachu, zda je to od Boha či ne, ačkoliv účinky vise byly tak veliké, že bylo lze rozpoznati původ od Boha. Ale to velmi zřetelně poznávala, že týž Pán to jest, jenž jí mluvíval mnohdykrát způsobem již uvedeným, neboť až do chvíle, kdy jí prokázal milost, o níž mluvím, nikdy nevěděla, kdo k ní hovoří, ačkoli slovům rozuměla.

3. Víím, že byla pro tuto visi velmi ustrašena, neboť není to vidění, jako jsou vidění představová, která rychle pominou, kdežto vidění toto trvá mnoho dní, ba někdy i přes rok. I zašla velmi sklíčena k svému zpovědníkovi. Ten jí pravil, kterak může věděti, že je to náš Pán, když nikoho nevidí? Aby mu pověděla, jakou má tvář. Ona řekla, že neví, že ani tváře neviděla, aniž může pověděti víc než pověděla. Vše,

co ví, jest, že to byl On, jenž mluvil s ní, a že to nebyl přelud. A ačkoliv jí proto naháněli velikého strachu, mnohdy pochybovati nemohla, zvláště když jí Pán pravil: »*Neboj se, já jsem.*«

4. Tato slova měla takovou sílu, že o tom pak již pochybovati nemohla, a byla velmi posilněna a potěšena z tak dobré společnosti. Vždyť viděla jasně, že jest jí to velikou pomocí, aby ustavičně pamatovala na Boha, aby se bedlivě střežila všeho, co by se mu nelíbilo, poněvadž se jí zdálo, že na ni stále patří. A kdykoli chtěla s jeho Velebností promluvit v modlitbě i jinak, zdálo se jí, že je tak blízko, že ji nemůže neslyšeti; jeho slov však neslyšela, kdy sama chtěla, nýbrž nenadále, kdy jí bylo třeba. Cítla, že jí dlí po pravém boku, než nikoli smysly, jimiž pozorujeme, že stojí někdo vedle nás, neboť postřeh děje se tu jiným, jemnějším způsobem, kterého jistě nelze vysvětliti. Ale postřeh ten je zrovna tak jistý jako při pozorování smyslovém, zrovna tak určitý, ba ještě mnohem určitější, neboť tu by se mohl člověk ještě klamati, kdežto tam nikoliv. Bývá to spojeno s velikým ziskem a vnitřním působením, což by bylo nemožno, kdyby to byla pouhá trudnomyslnost. Také ďábel by nemohl

přivoditi tolik dobra a duše by nepožívala takového klidu, neměla by ustavičně tak mocnou touhu líbiti se Bohu, nepohrdala by tolik vším, co k němu nevede. Později ta osoba pochopila jasně, že to není od ďábla, protože Pán se jí dával vždy víc a víc poznati.

5. Víím však, že při tom všem byla někdy u velikém strachu, jindy zase v nesmírném zahanbení, protože nevěděla, odkud se jí dostalo dobra tak velikého. Byly jsme tak za jedno, ona i já, že se v její duši nedělo ničeho, o čem bych já nebyla věděla. Tak mohu vydati dobré svědectví a můžete mi věřiti, že pravdou je vše, co o tom povím.

Je to milost od Pána, jež přináší s sebou převelike zahanbení a pokoru. Kdyby to bylo od ďábla, všecko by se dělo opačně. A protože je to věc tak patrně Bohem daná, (ježto by přičinění lidské nestačilo, aby setakové city vzбудily,) není možno, aby se kdo domníval, že takové dobro pochodí od něho samého, nýbrž je přesvědčen, že je to dar z ruky Boží.

6. Ačkoliv jsou po mém zdání některé z řečených milostí větší, tato přináší zvláštní poznání Boha, a z tohoto tak ustavičného společenství vzniká nejněžnější láska k jeho Velebnosti a touhy mnohem větší než svrchu zmíněné,

oddati se cele jeho službě, jakož i veliká čistota svědomí, neboť přítomnost toho, kdo dlí vedle duše, upozorní na všechno. Víme sice, že Bůh je přítomen všemu našemu konání, ale naše přirozenost je již taková, že na to z netečnosti ani nemyslí; tu však je taková nedbalost nemožná, poněvadž Pán, který je vedle duše, stále budí její pozornost. K tomu jsou tyto milosti něčím velmi obyčejným, kdyžť duše téměř ustavičně trvá v účinné lásce k tomu, jehož vidí nebo spíše cítí vedle sebe. Zkrátka, ze zisku duše znáti, že je to milost přenesmírná a nedocenitelná. Proto duše děkuje Pánu, že jí byla přána bez nejmenší její zásluhy, a nezaměnila by ji za ni žádný poklad, za žádnou rozkoš pozemskou.

7. A proto když se Pánu zalíbilo vzíti onu milost, cítí duše velikou opuštěnost, a ať se snaží, aby dosáhla opět oné společnosti, pramálo jí prospívá, neboť Pán jest, jenž dává onu milost a člověku nelze jí získati.

Někdy je to i některý světec, jenž se duši tak zjeví, a i to je s velikým užitkem. Namítnete: neviděti-li tu ničeho, jak možno poznati, že je to Kristus, nebo jindy světec, nebo přeslavná Boží Máti? Toho duše říci nedovede, ani neporozumí, kterak to poznává, může však říci,

že to ví s naprostou jistotou. Ještě když je to Pán a mluví, lze jej po zdání snáze poznati, kdežto světce staví tu Pán jako pomocníka a společníka duše, což jest ještě podivnější.

8. Tak jsou i jiné věci duchovní, kterých nelze vysloviti; lze z nich však poznati, jak chabá jest naše přirozenost, aby pochopila veliké divy Boží, když ani těchto chápati nedovedeme. Komu se takových milostí dostalo, žasni jen a chval jeho Velebnost a vzdávej zvláštní díky za ni. Není to milost, které by se dostalo všem, proto ji třeba velmi ceniti a hleděti si tím více služby Boží, když Bůh sám duši k tomu způsobí tak rozmanitými pomáhá.

Odtud také pochází, že se duše proto nemá za lepší a zdá se jí, že ze všech, co jich na světě jest, nejméně slouží Bohu. Vidí se jí, že jest víc než kdo povinna jemu sloužiti, a každé pochybení, jehož se dopustí, probodává jí, a to zcela po právu, útroby.

9. Tyto zmíněné účinky, jichž se duši dostane, může každá z vás, již by Pán vedl touto cestou, sama pozorovati, aby pochopila, že to není mámení ani přelud. Soudím, jak již řečeno, že není možno, aby to byl ďábel, když milost tak dlouho trvá, tak znamenitě duši prospívá, tak veliký vnitřní pokoj zjednává. Není to jeho

obyčejem, a bytost tak zlá nemůže, ani kdyby chtěla, způsobiti takového dobra, neboť by se ihned objevil jakýsi dým sebepřeceňování a taková duše by myslila, že jest lepší než jiní. A nadto, když duše lpí tak stále na Bohu, v mysli jenom jím se obírá, vzbudilo by to v ďáblu takový vztek, že i kdyby se pokoušel o klam, často by se nevrátil. Věrný pak jest Bůh, aby mu nedal takové moci nad duší, která nepečuje o nic jiného, než jak by se jeho Velebnosti líbila, která chce život položit za jeho čest a slávu. Naopak zařídí ihned, aby byla z bludu vyvedena.

10. Jest a bude mým pevným přesvědčením, že když duše půjde řečeným směrem podle těchto milostí Božích, jeho Velebnost jí dá jen získati, pakli někdy dopustí, aby se na ni ďábel odvážil, a že on bude zahanben. Protož, dcery mé, nestrachujte se, kdybyste se někdy octly na cestě, o níž tuto řeč; bázeň jest sice dobrá, abychom chodily s tím větší opatrností, ale nesmíme si ani troufati, jako že byste mohly býti pro tak veliké milosti tím bezstarostnější živý. Bylo by jen známkou, že věci ty nejsou od Boha, kdybyste nepozorovaly zmíněných účinků.

Dobře jest svěřiti se hned s počátku pod pe-

čtí z povědní některému velmi učenému muži, neboť oni jsou to, kteří nám mají poskytnouti světla; nebo znáte-li osobu v životě duchovním velmi zběhlou, rcete jí o tom; není-li jí, lepší jest nad jiné člověk důkladné vzdělanosti. Možno-li míti oba, poraďte se i s tím i s oním. A kdyby se vám řeklo, že je to jen přelud, nic si z toho nedělejte, neboť přelud vaší duši nemůže ani ublížiti ani prospěti: odevzdejte se v ochranu Boží Velebnosti, aby nedopustila, byste byly oklamány.

11. Větší trud by byl, kdyby vám řekli, že je to ďábel, ačkoliv dobrý vědec něco takového tvrditi nebude při zmíněných již účincích. A kdyby tvrdil, vím, že Pán sám, který jest u vás, také vás potěší a utvrdí, onoho pak osvítí, aby vám také dal světla. Bude-li to někdo, jenž je sice mužem modlitby, jehož však Pán nevedl touto cestou, zhrozí se ihned a odsoudí to. Proto vám radím, abyste volily muže velmi učeného a možno-li také v duchovním životě honěného. Převorka dejž k tomu svolení, neboť i když je duše v bezpečí vzhledem k svému životu dobrému, přece je převorka povinna dovoliti jí takovou sdílnost, aby obě byly bezpečny. Když bylo stěmi osobami promluveno, nechť se duše upokojí a nepouští se do dalšího,

neboť se někdy stává, že i tam, kde není se čeho báti, nahání démon strachu tak přílišného, že duši zrovna nutí, aby se nespokojila s jednou rozmluvou. To bývá zejména tehdy, když zpovědník má malou zkušenost, když duše vidí jeho obavy, a když jí sám radí, aby se svěřila i jiným.

12. Tak se rozhlásí, co mělo býti po právu zcela tajno a duše je pronásledována a trápena. Domnívá se totiž, že je to tajemstvím, zatím pak vidí, že je to veřejně známo a z toho jí povstává mnoho trapných věcí, které by se mohly rozšířiti, jak už dnešní doby jsou, i na celý řád. Proto je tu třeba veliké obezřetnosti, již převorkám velmi doporučuji. Také se nedomnívejte, dostalo-li se některé sestře něčeho podobného, že je už lepší než ostatní. Pán vede každou tak, jak vidí, že jest jí třeba. To vše je prostředkem, aby duše ve službě Boží pokročila, pakli ho používá, ale někdy uvádí Bůh na tuto cestu i duše nejslabší a proto nelze duši dle toho chváliti či odsuzovati, nýbrž nutno hleděti na její ctnosti: která slouží Pánu našemu s větším sebezáporem a pokorou a čistotou svědomí, tať jest nad jiné svatá. Ostatně lze tu málo věděti s určitostí, dokud pravý Soudce nedá každému, jak zasluhuje. Tam užasneme,

vidouce, jak rozdílný jest jeho soud od toho, co tu můžeme poznati. On budiž veleben na věky, amen.

KAPITOLA DEVÁTÁ

Pojednává o tom, jak se Pán sděluje duši viděním představovým. Radí důtklivě, abychom se varovali toužiti po této cestě. Uvádí toho důvody. Kapitola velmi užitečná.

1. Nyní přicházíme k viděním obraznosti. Praví se, že jsou to taková vidění, v něž může ďábel více zasáhnouti než v předchozí a bude tomu tak. Jsou-li však darem Pána našeho, zdají se mi do jisté míry prospěšnější, protože jsou přiměřenější naší povaze, vyjma visc, které dává Pán poznati v poslední komnatě, nebo těm se žádné jiné nevyrovnají.

Nyní však pohledme, jakým způsobem zjevuje se Pán, jak jsem se v předešlé kapitole zmínila. Je to asi tak, jako bychom měli ve zlaté schránce drahokam, nesmírné ceny a moci. Víme jistě, že jest tam, ačkoliv jsme ho nikdy neviděli, ale ony síly drahokamu nám stále prospívají, máme-li jej u sebe. Třeba jsme ho nikdy neviděli, přece si ho vážíme, protože

již ze zkušenosti víme, že nás z leckterého ne-
duhu vyléčil, maje takovou sílu hojivou.

2. Než neodvažujeme se popatřiti naň a otevřít onu skříňku, čehož ostatně ani nemůžeme, protože způsob otvírání zná jen ten, komu klenot náleží. Půjčil nám sice ten šperk, aby nám byl ku prospěchu, klíček však si ponechal, aby skříňku jako své vlastnictví otevřel, až nám bude chtít ukázati drahokam nebo jej, kdyby se mu zlíbilo, opět vzíti. Mysleme si nyní, že někdy skříňku nakvap otevře, aby udělal radost tomu, komu ji půjčil. Je zřejmo, že tento bude mítí potom mnohem větší radost, když si vzpomene na podivuhodný lesk drahokamu, a vzpomínka naň bude také lépe vryta v jeho paměť. A to právě se děje i zde, když Pán náš ráčí duši více milostí uštědřiti: tu jí ukáže zřetelně své přesvaté člověčenství způsobem, jakým se mu líbí, buďto v podobě, jak chodil po světě, nebo potom s tělem vzkříšeným. A ačkoliv se to děje tak rychle, že bychom to mohli srovnati s prudkostí blesku, přece přeslavný ten obraz se vryje tak v obraznost, že je po mém soudu nemožno vyhladiti jej z ní, až jej uzří tam, kde ho bude moci bez konce požívat. Mluvím tu sice o obraze, ale rozumí se, že není namalován; po soudu

toho, kdo jej vidí, je to vskutku obraz životný, který někdy s duší mluví a také jí zjevuje veliká tajemství.

3. Dále třeba věděti, že ačkoli zjev ten nějakou chvíli prodlí, není možno na něm okem utkvíti, jako je nemožno patřiti do slunce, a proto mine toto vidění vždycky velmi rychle. Lesk jeho však nepůsobí vnitřnímu zraku bolesti, jako lesk slunce očím. Vše to lze tu viděti jen zrakem nitra. Jak se věc má při patření zrakem tělesným, o tom neumím pověděti ničeho, neboť zmíněná již osoba, o níž mohu tak dopodrobna mluvit, nic takového nezkusila, v čem pak není zkušenosti, o tom je těžko podati určité svědectví. Lesk obrazu jest jako vlité světlo a jako lesk slunce zahaleného něčím tak jemným jako závoj démantový, kdyby se démant mohl tak zpracovati. Šat zdá se jako z plátna holandského. Téměř po každé, když Bůh této milosti duši popřeje, ocítá se ona u vytržení, neboť její slabost nemůže snést pohledu tak strašlivého. Pravím »strašlivého«, neboť ačkoliv je to podívaná nejpůsobivnější a nejlahodnější, jakou si člověk, i kdyby žil tisíc let, může pomyslit, na jakou může při sebe větší námaze připadnouti, ježto daleko převyšuje všechno, co obraznost naše a rozum

náš může obsáhnouti, tož přece zjevuje se Pán v takové nesmírné velebnosti, že se jí duše velmi poděsí.

4. Tu se netřeba zpravidla ptáti, kterak duše ví, kdo to jest, aniž se jí povědělo, protože Pán nebes i země dá se jí dobře poznati. Tak nejednají králové pozemští, neboť by měli sami k sobě malou vážnost, kdyby s každým nešla jeho družina, nebo kdyby se neprohlásilo, kdo jsou.

Ó Pane, jak my křesťané tě zneužíváme! Co bude v onen den, když nás přijdeš soudit? Vždyť už zde, když tak přátelsky se blížíš ke své snoubence-duši, bývá jí se strachem pohled na tebe! Co teprv bude, dcery mé, když hlasem tak přísným řekne: »Odejděte, zlořečení, ode mne!« Uchovejme si toto v paměti o milosti, již Bůh duši takto prokazuje, a bude nám to k prospěchu nemalému. Vždyť svatý Jarolím, muž takové svatosti, nikdy toho z paměti neztrácel. A tak si ani my nebudeme ničeho dělati z toho, co zde trpíme v přísné řeholi, již jsme se oddaly; byt' to sebe déle trvalo, u srovnání s věčností je to jen okamžik. Po pravdě pravím vám, že jak jsem špatná, nikdy jsem neměla strachu z muk pekelných, které se mi zdály ničím u srovnání s mukou

když jsem vzpomněla, jak bude zavrženým, až uzří hněv v očích Páně tak krásných a mírných a dobrotivých. Zdá se mi, že toho pohledu by srdce mé snést nedovedlo : a tak se mi vedlo po celý můj život.

5. Čím více bude se toho báti osoba, jíž se Pán tak zjevil, když už toto vidění na ni tak působí, že až smyslů pozbývá ! To asi bude příčinou, že upadá u vytržení, jímž Pán pomáhá její slabosti, aby se mohla spojit s jeho velikostí v tomto tak vznešeném splynutí s Bohem. Kdyby duše mohla dlouhou dobu patřiti na Pána, nepokládala bych to za vidění, nýbrž za prudce působivé rozjímání, kdy obraznost sama si vytvoří nějakou postavu. Ale takový obraz by byl jako mrtvý u srovnání s předešlým.

6. Přihází se některým osobám (a vím, že je to pravda, neboť nikoli tři neb čtyři, nýbrž mnohé se mnou o tom mluvily), že jsou obraznosti tak chabé nebo ducha tak působivého nebo kdož ví, co v tom jest, že se do svých představ zahloubají do té míry, že se jim zdá, jako by všechno jasně viděly, nač si pomyslí. Kdyby jednou byly zřely pravé vidění, rozpoznaly by bez nejmenší pochybnosti každý klam v této věci, neboť samy tvoří to, co vidí svou

obrazností. Takové vidění nemá pražádného účinku: duše zůstává chladnější mnohem víc, než při pohledu na nějaký nábožný obraz. Z toho je zcela patrné, že se na takové vidění nesmí dbáti, a také se na ně mnohem dříve zapomíná než na to, o čem se snilo.

7. U viděních, o nichž jednáme, není tomu tak. Tu duše ani zdaleka nemyslí, že by měla něco uhlídati, a když ji ani nenapadne, dostaví se náhle a najednou zjev, vzbouří všechny její mohutnosti a smysly velikou bází a zmatkem, aby je rázem uvedl v onen blahý klid. Jako když byl sv. Pavel sražen k zemi, nastala ona bouře a vřava na nebi, tak i tu ve světě vnitřním děje se mocné pohnutí. Ale ve chvílce jest, jak řečeno, všechno uklidněno, a duše je tak poučena o některých velikých pravdách, že nepotřebuje jiného učitele, protože ji pravá moudrost vyprostila bez její námahy od veliké tuposti. Duše má trvale takovou jistotu, že se jí dostalo té milosti od Boha, že kdyby ji potom sebe víc ujišťovali o opaku, nenaženou jí strachu, že by ve vidění mohl býti nějaký klam.

8. Teprve potom, když ji postraší zpovědník, dopouští Bůh, aby upadla v nejistotu, zda by to přece nebylo možno pro její hříchy, aby

se klamala. Nevěří však, nýbrž (jak jsem u jiných věcí pravila) vede se jí jako při pokusech proti víře: ďábel ji může znepokojiti, ale duše zůstává u víře pevnou. Ba čím více ďábel doráží, tím větší jest její jistota, že by jí nemohl podati tolik dober, jak tomu skutečně jest, neboť v nitru duše nemá on takové moci. Může jí sice něco představit, ale nikoli tak opravdově, tak velebně a působivě.

9. Protože zpovědníci toho viděti nemohou, a protože snad i ti, jimž Bůh tu milost dává, nedovedou jí vysloviti, obávají se zcela právem. Nezbyvá jim než vésti si opatrně, vyčkati času, až by tato vidění přinesla ovoce, a pomalu zpytovat, zda v duši zanechávají pokoru a upevnění v ctnosti. Kdyby to byl totiž ďábel, prozradí se brzy a bude přistižen v tisícířích lžích. Má-li zpovědník zkušenost a zažil-li těch věcí sám, za kratičko vše rozpozná, ano již z výkladu o tom postřehne, zda je to od Boha, z obraznosti či od ďábla, zvláště udělila-li mu Boží Velebnost dar rozeznávání duchů. I kdyby neměl zkušeností, ale je-li prozíravý a učený, velmi dobře to pozná.

10. Nejvíce však je, sestry mé, třeba, abyste se chovaly ke zpovědníkovi velmi upřímně a s pravdou. Nemíním tu vyznávání hříchů,

neboť to je samozřejmo, nýbrž vydávání počtu z modliteb. Není-li toho, nemohu vás ubezpečiti, že jdete správnou cestou a že Bůh jest, jenž vás (zpovědníkem) poučuje. Máť Bůh velmi rád, abychom se k tomu, jenž zastupuje jeho místo, chovali tak opravdově a upřímně, jako k němu samému, abychom toužili, aby poznal všecky naše myšlenky, a tím více i skutky, budtež si sebe menší. Jednáte-li tak, nebudte neklidny a zmateny, neboť i kdyby vidění nebylo od Boha, máte-li pokoru a dobré svědomí, neuškodí vám. Dovedeť jeho Velebnost ze zlého způsobiti dobré, takže na cestě, kde vás ďábel hodlal zatratiti, získáte tím více. Domnívajíce se totiž, že Bůh vám prokazuje tak velikých milostí, budete usilovati, abyste se mu tím více líbily a v paměti se jeho podobou stále obíraly. Veliký jeden učenec pravil, že ďábel jest velikým malířem a že by mu proto nebylo proti mysli, kdyby mu ukázal velmi živě obraz Páně, aby tak oživil svou pobožnost a ďábla jeho vlastní zlobou porazil. I kdyby byl malíř velmi zlým člověkem, to by nebylo důvodem, aby se nevzdala úcta obrazu jím namalovanému, pakli znázorňuje toho, jenž je naším dobrem svrchovaným.

11. Muži tomu zdála se také velmi zlou rada

některých, abychom pohrdali takovýmto viděním, kdyby se nám přihodilo. Pravit, že máme vzdáti úctu obrazu svého krále, ať vidíme jeho malbu kdekoliv. Vidím, že má pravdu, neboť i tu se děje podobně: kdyby někdo zvěděl, že osoba, již miluje, dopustila se takové potupy proti jeho obrazu, jistě by to neviděl rád. Čím tedy jest oprávněnější projevit vždy úctu, když uzmáme Ukřižovaného nebo jakýkoliv obraz Krále? Ačkoliv je o tom již jinde psáno, uvedla jsem to s radostí i tu, protože znám osobu, která se velmi zkormoutila, když jí bylo poručeno chopiti se tohoto prostředku. Nevím, kdo něco takového vynalezl, neboť je to jen k trýznění duše, která nemůže jinak než poslechnouti, dá-li jí zpovědník takovou radu. Zdá se jí totiž, neuposlechneli, že jde vstříc záhubě. Má rada jest: kdyby vám něco takového bylo poručeno, uveďte pokorně tento důvod a nekonejte rozkazu.

12. Mně se hodily výborně dobré rady, které mi dal v takovém případě onen učenec.

Z této milosti Páně - patření naň - nabývá duše výhod velikých: kdykoliv naň myslí, jak si vedl v životě i utrpení, podává jí vzpomínka na jeho přelaskavou a krásnou tvář neobyčejně velikou útěchu, jako by nás i zde na zemi více

potěšilo, kdybychom viděli osobu, která nám prokazuje mnoho dobrého, než kdybychom jí nebyli nikdy znali. Pravím vám, že taková lahodná vzpomínka potěší i prospěje. Přináší i mnoho jiného dobrého, ale když bylo již tolik řečeno o účincích takových milostí a ještě bude o nich řeč, nechci sebe ani vás tím unavovati. Radím jen důtklivě, když zvíte neb uslyšíte, že Bůh některým duším popřál té milosti, abyste nikdy neprosily ani netoužily, aby také vás vedl tou stezkou, jakkoliv dobrou by se vám viděla: nesluší se to z několika důvodů, ačkoliv ji třeba míti ve veliké úctě a vážnosti.

13. Nejprve je to nedostatek pokory, žádati, aby se vám dostalo, čeho jste nikdy nezasloužily, a proto se domnívám, že nebude míti mnoho pokory, kdo po něčem takovém touží. Jako prostému rolníku ani nenapadne bažit, aby se stal králem, ježto se mu to zdá nemožným, protože toho nezasloužil, tak smýšlí i pokorný u těchto věcech duchovních. Také myslím, že se jich nedostane tomu, kdo po nich prahne, protože než Pán udělí těch milostí, nejdříve popřeje důkladného sebepoznání. Kdo však seobírá takovými myšlenkami, kterak skutečně pozná, že je proň již převelikou milostí, že se již neoctl v pekle?

14. Druhý důvod: je zcela jisto, že takový člověk bude oklamán, nebo vězí aspoň u velikém nebezpečí, neboť stačí ďáblovi, vidí-li sebemenší branku otevřenou, aby nás ošálil tisícerými přeludy.

15. Za třetí: taková prudká touha způsobí, že obraznost sama nebo člověk sám si namluví, že vidí a slyší to, po čem prahne, jako se děje lidem, že se jim objeví ve snu, po čem za dne toužili, o čem usilovně přemýšleli.

16. Za čtvrté: bylo by velmi opovážливо, kdybych si chtěla sama voliti cestu, nevědouc, která jest mi přiměřenější. Nutno ponechatí Pánu, jenž mne zná, aby mne vedl stezkou, která je pro mne výhodná, abych ve všem činila jen vůli jeho.

17. Za páté: myslíte, že jsou nepatrný trýzně, jimiž trpí duše, jimž Bůh tyto milosti prokazuje? Ne, ale jsou přenesmírný a přerozmanitý. Víte-liž pak, zda budete s to, abyste je snesly?

18. Za šesté: mohlo by se státi, že byste právě tím, čím hodláte získati - pozbyly, jak se událo Saulovi, že se stal králem.

A krom těchto důvodů jsou ještě jiné. Věřte pak mi, sestry, že nejjistější jest nechtíti jiného, než co chce Bůh, jenž nás zná lépe než se známe sami a nás miluje. Odevzdejme se proto v ruce

jeho, aby se vůle jeho stala v nás, a nemůžeme pochybiti, budeme-li se toho vždy s vůlí rozhodnou držeti.

19. Také si nutno povšimnouti, že přijetím mnohých takových milostí nezasluhuje si člověk větší slávy, nýbrž je spíše povinen Bohu tím více sloužiti, protože více přijal. Jde-li o získání větší zásluhy, neodpírá nám Pán příležitosti, neboť to je vloženo v ruku naši. A tak je mnoho svatých osob, které nikdy nezvěděly, co znamená přijmouti nějakou takovou milost, kdežto jiné, které ji přijímají, přece nejsou svatými. A také nemyslete, že je to něco ustavičného, ba spíše, když Pán jednou popřeje milostí těch, následují převeliké trudy. Proto také duše ani na to nepomýšlí, aby je nadále přijímala, nýbrž jenom na to, aby za ně Bohu sloužila.

20. Pravda ovšem, že milost taková je převelikou mocí, aby se člověk domohl ve ctnostech dokonalosti nejvyšší, ale mnohem více si zaslouží, kdo se jich domůže vlastní svou námahou.

Vím o osobě, jíž Bůh popřál některých takových milostí, ba spíše znám dvě osoby, z nichž jednu mužskou, které tak toužily sloužiti Boží Velebnosti vlastním přičiněním bez těchto velikých slastí, a tak prahly po utrpení,

že si Pánu zrovna stěžovaly, proč jim dává těch milostí, a byly by se jich zřekly, kdyby to bylo bývalo možno. Míním tu nikoli slasti při viděních, o nichž tu řeč, - protože ony osoby znaly jejich veliký užitek a věděly, jak je třeba jich si vážit, - nýbrž slasti, jichž Pán přává při rozjímání.

21. Jest arci pravda, že i taková přání jsou po mém soudu nadpřirozená a přiházejí se u duší velikou láskou hořících, které by rády, aby Pán viděl, že mu neslouží za žold. Proto také, jak jsem řekla, nikdy nepomyslí, že se jim má dostat slávy za něco, aby se proto přičinily ve službě Boží, nýbrž hledí spíše vyhověti lásce, již jest přirozeno býti vždy činnou tisícovým způsobem. Kdyby taková duše mohla, chtěla by něco vynalézt, jak by se pro Pána láskou strávila, ba kdyby bylo třeba zničit se navždy pro větší slávu Boží, velmi ráda a ochotně by to učinila. Ten, jenž se snižuje, aby svou sdílností s tak bídými tvory ukázal svoji velikost, budiž veleben na věky, amen.

Vypravuje o jiných milostech, jichž Bůh duši uděluje způsobem od řečených rozdílným, i o velikém užitku, který z nich plyne.

1. V těchto zjeveních sdílí se Pán duši způsobem mnohými: někdy je to, když je zkor-moucena, jindy, když jí nastává nějaký veliký trud, a opět jindy, když se s ní chce jeho Velebnost potěšiti nebo ji utěšiti. Není příčiny jednati o všem tom podrobněji, není to také mým úmyslem; chci vám toliko vyložití různé druhy vidění na této cestě duchovní, pokud jim sama rozumím, abyste, sestry mé, poznaly, čím v podstatě jsou a jaké zanechávají účinky. Záleží totiž na tom, abychom se neklamaly, že každá vidina je viděním, i na tom, když se udá skutečné vidění, abyste nebyly zmateny a zarmouceny, vědouce, že je to věc možná. Dábel totiž přemnoho získává a je potěšen, vidí-li duši v trudu a nepokoji, ježto ví, že jest jí to překážkou, aby se mohla cele oddati lásce a chvále Boží.

Jeho Velebnost se sdílí duším i jinými způsobem mnohem vznešenějšími a méně nebezpečnými, protože jich, jak soudím, démon napo-

dobiti nemůže. O těch je těžko mluvit, protože to jsou zjevy naprosto tajné, kdežto vidění představová možno lépe vysvětliti.

2. Někdy se Pánu zalíbí, když duše trvá na modlitbách a je úplně při smyslech, že ji náhle uvede u vytržení, v němž jí zjevuje veliká tajemství, která vidí, jak se jí zdá, v Bohu samém. Nejsou to vidění přesvatého člověčenství Páně, a třebaš díš, že duše »vidí«, přece nevidí ničeho, protože to není vidění představové, nýbrž čistě rozumové. Tu se jí odhaluje tajemství, jak všechny věci zříti v Bohu a jak on je všechny obsahuje. A je to vidění velmi prospěšné, neboť třebaš v okamžiku mizí, zůstává hluboko vtisknuto v duši a plní ji velikým zahanbením: tu viděti mnohem zřetelněji zlobu, když Boha urážíme, protože dopouštíme se velikých nepravostí v Bohu samém, to jest jsouce v něm. Chci užítí příměru, podaří-li se mi vám to znázorniti, neboť ačkoliv je tomu skutečně tak a častokrát to slyšíme, přece si toho buď nevšímáme nebo nechceme chápati: vždyť kdyby člověk věděl, jak se věc má, zdá se nemožným, aby byl takovým opovážlivcem.

3. Představme si tedy Boha jako nějaký příbytek nebo palác preveliký a překrásný. Palác ten by byl, jak pravím, Bohem samým. Může

snad hříšník odejít z tohoto paláce, aby páchal své zločiny? Věru ne, nýbrž uvnitř, v paláci samém, jímž je sám Bůh, dějí se hanebnosti a nepočetnosti a zloby, jichž se my hříšníci dopouštíme. Ó té hrůzy, hodné, abychom o ní bedlivě uvažovali, a velmi prospěšné nám, kteří víme tak málo, kteří těch pravd ani dokonale nechápeme, jinak by nebylo možno vésti si s tak pošetilou opovážlivostí!

Pozorujme, sestry, veliké milosrdenství a shovívavost Boží, že nás hned při činu neza hubí. Vzdávejme mu nejhojnější díky a stydme se za nedůtklivost, když se něco děje nebo mluví proti nám. Byla by to přece ničemnost na světě největší, viděti, jak Bůh, náš Stvořitel, trpí tolik zlob od svých tvorů v sobě samém, a projevovati hned citlivost nad každým slovem, které bylo někdy proti nám za naší nepřítomnosti promluveno, snad ani ne se zlým úmyslem.

4. Ó, jaká jest bída lidská! Kdy budeme, dcery mé, aspoň v něčem následovati tohoto velikého Boha?

Ó, kéž si již ničeho neděláme z bezpráví, které jest nám snášeti, kéž milerády všecko strpíme a milujeme ty, kdož nám činí zle! Vždyť veliký Bůh náš neustal nás milovati, třeba jsme jej

velmi urážely, a proto zcela právem chce, abychom všichni odpouštěli urážky, buďtež si jakékoli.

Ačkoliv toto vidění rychle pomine, přece vám pravím, dcery mé, že je to milost veliká, komu jí Pán náš popřál, chce-li jí jen člověk využití přechastou vzpomínkou.

5. Také se stává zrovna tak rychle a způsobem nevysvětlitelným, že Bůh ukáže v sobě samém některou pravdu, takže u srovnání s ní objeví se všechny pravdy, jaké kde ve stvoření jsou, jako temnoty. Tak Bůh zcela zřejmě naznačuje, že on je pravda sama, která klamati nemůže. Tu chápe duše dobře slova Davidova v jednom žalmu, »že každý člověk je lhář«, čehož by tak nikdy nepochopila, třeba by sebe častěji o Bohu slyšela, že on jest pravda, která klamati nemůže. Tu vzpomínám na Piláta, jak obsažná byla jeho otázka, když pravil Pánu našemu při jeho umučení: »Co jest pravda?« a neméně na to, jak málo tu na světě chápeme z této pravdy svrchované.

6. Ráda bych se lépe o této věci vyslovila, ale toho vyjádřiti nelze. Vyrozumějme z toho, sestry, že dobře jest usilovati stále, abychom v této pravdě chodily a tak se v něčem Bohu a Snoubenci svému připodobnily. Nemíním

tím pouze, abychom nelhaly, neboť, chvála Bohu, v té věci vidím, že velmi dbáte, abyste se za nic lži nedopustily, ale míním, abychom chodily životem v pravdě před Bohem i lidmi, jak je nám jen možno; především si nepřejme, aby nás lidé měli za lepší než jsme, i abychom při svých skutcích dávaly Bohu, což jeho jest, a sobě, což jest našeho, a ve všem hleděly rozpoznati pravdu. Tak budeme pohrdati světem, jenž je všecek samá lež a podvod a proto nemá trvání.

Jednou jsem uvažovala, proč náš Pán byl takovým přítelem ctnosti pokory. A tu mi napadlo (po mém zdání aniž jsem na to pomyslela, nýbrž z nenadání), že příčina je tato: Bůh jest pravda nejvyšší a pokora znamená choditi v pravdě, neboť je svatá pravda, že ze sebe ničeho dobrého nemáme, nýbrž jen ubohost a nicotu. Kdo toho nechápe, chodí ve lži. Čím více však to člověk chápe, tím více se líbí Pravdě nejvyšší, protože chodí v ní. Popřejž nám Bůh, sestry mé, té milosti, abychom se od tohoto sebepoznání nikdy neuchýlily. Amen.

7. Takových milostí prokazuje náš Pán duši, protože jí jako své pravé snoubence, která je už odhodlána činiti ve všem jeho vůli, chce vštípati nějaké poznání, v čem by ji měla plniti,

i poznání svých vznešených vlastností. Není třeba pojednávati o jiných ještě milostech; o těchto dvou jsem však promluvila, poněvadž se mi zdají velmi prospěšny. Při podobných viděních není se čeho báti, nutno jen Pána chváliti, že jich popřává. Po mém soudu má tu jak ďábel, tak vlastní obraznost význam pramalý, a proto také klidí duše veliké uspokojení.

KAPITOLA JEDENÁCTÁ

Jedná o tak velikém a prudkém roztoužení, které Bůh duši dává, že touha požívatí Boha uvádí až i život v nebezpečí. O užitku této milosti, již Pán udílí.

1. Zdaž postačily všechny tyto milosti, které Snoubenec prokázal duši, aby holubička nebo motýlek - nemyslete, že jsem jich zapomněla! - byl upokojen a odpočinul tam, kde má umříti? Zajisté nikoliv, ba vede se mu mnohem hůř. A kdyby se duši po mnohá léta dostávalo těchto důkazů lásky, přece vzdychá a chodí s pláčem, neboť po každé té milosti zbývá jí tím větší bol. Příčina je tato: poznávajíc vždy víc a víc velebnost Boha svého a vidouc, že je tak daleka, tak odloučena, aby ho směla požívatí,

cítí, že touha její tím více roste. Rovněž láska její mohutní, čím více se jí zjevuje, jak tento veliký Bůh a Pán zasluhuje býti milován. A za ta léta nabude tato touha znenáhla takového rozmachu, že dostoupí převeliké muky, o které nyní povím. Řekla jsem »léta«, ale to jsem měla na mysli jen to, co se dělo s osobou, o níž tu řeč; jinak dobře vím, že Bohu nelze klásti mezí a že v jediném okamžiku může povznést duši k nejvyššímu stupni, o němž tu míním promluvit. Mocnát jest jeho Velebnost, aby učinila vše, cokoli chce, a žádostivá učiniti pro nás mnoho.

Stává se, že tyto úzkosti a slzy a vzdechy, i mocné popudy, o nichž bylo promluveno, že toto vše vychází po zdání z naší lásky spojené s velikou mukou. Ale to vše není ničím u srovnání s ohněm a mukou lásky, o níž mluvím, ba zdá se jenom ohněm spojeným s dýmem, který je ještě snesitelný, ač působí bolest. Duši, která se obírá takovými myšlenkami lásky, sama v sobě se spalujíc, často se přihodí, že při sebe nepatrnější myšlence nebo při zmínce o tom, že smrt prodlévá, pocítí odjinud (neznámo odkud a jak) jakési bodnutí, nebo jako by ji proklál ohnivý šíp. Nepravím, že je to skutečný šíp, ale ať je to cokoliv, zřejmo

jest, že to z naší přirozenosti povstati nemohlo.

2. Podobně to není ani bodení, třeba to tak jmenuji, ale je to břitké zranění. Ale není to po mém názoru tam, kde se obyčejně bolest cítí, nýbrž v nejhlubších hlubinách nebo v nitru duše, kde tento blesk svým prudkým šlehnutím na prach spálí vše, co pozemského najde v naší přirozenosti, ale pokud to trvá, není možno, aby duše podržela v paměti jedinou věc našeho bytí. V okamžiku jsou totiž její mohutnosti tak spoutány, že jim nezbylo nejmenší svobody pro nic jiného, než pro to, co tuto její bolest jen zvyšuje. Nerada bych, aby se zdálo, že přeháním, ba vidím opravdu, že jsem příliš stručna, neboť toho vysloviti nelze.

3. Je to vytržení, při němž smysly a mohutnosti duše jsou zaraženy pro vše, co, jak řečeno, nepomáhá cítiti tuto muku. Rozum je úplně vnímavý, aby pochopil, jak právem se duše trudí, že jest Boha vzdálena. A tu napomáhá i jeho Velebnost, popřávajíc jí ve chvílce té tak živého poznání Sebe, že její trýzeň dostoupí takového stupně, až člověk hlasitě vykřikne. Třeba je to osoba trpělivá a zvyklá snášeti veliké bolesti, tu nemůže jinak, protože tu necítí muky na těle, nýbrž, jak zmíněno, v nitru duše. Z toho usoudila, oč pronikavější jsou bolesti duše než těla,

a rozbřesklo se jí, že takové budou asi bolesti, které trpí duše v očištění, neboť že jsou těla zproštěny, nikterak jim nebrání trpěti mnohem víc, než trpí všichni lidé na světě v těle svém.

4. Viděla jsem jednu osobu v tom stavu a věru jsem myslila, že umírá, a nebylo by ani tak divu, protože nebezpečí smrti je tu veliké. Ačkoliv to netrvá dlouho, přece bývá celé tělo ochromeno a té doby bije tepna tak trhaně, jako by se duše jižjiž chtěla ubírat k Bohu; není to věru jinaké. Vždyť pak přirozeného tepla se tělu nedostává, kdežto duše je spalována do té míry, že jen maličko chybí, aby splnil Bůh její touhu; na těle však necítí nijakých bolestí, ačkoliv jest, jak jsem řekla, jako ochromeno, že potom teprv po dva, tři dni cítí veliké bolesti, ba nemá ani síly ku psaní; také se mi zdá, že tělo již zůstane vždy slabší než bývalo. Že necítilo bolestí dříve, toho příčina bude asi ta, že vnitřní bolest duše je tak nesmírná, že si těla ani nevšímá; vždyť máme-li někdy příliš prudkou bolest na některém údu, málo dbáme jiných bolestí, byť jich bylo sebe víc.

5. Toho jsem i já sama zakusila. Ale ve stavu, o němž mluvím, necítí tělo nic, ba myslím, že by ani necítilo, kdyby je na kusy rozsekali.

Řeknete mi, že takové roztoužení je nedokonalostí, neboť, je-li duše Bohu tak oddána, proč se nepřizpůsobí vůli jeho? - Doposud to činiti mohla a tak i žila, ale nyní již ne, protože rozum není již jejím pánem a mysliti musí jenom na to, co je příčinou její muky. Neboť nač by si přála života, když je od svého dobra daleko? Cítí neobyčejnou osamělost, neboť tvorové vši země nestačí jí na společnost, ba ani tvorové nebeští by, tuším, nestačili; není-li s ní ten, jehož miluje, všechno ji spíše trýzní. Jest jí jako osobě visící, která nemůže ani stanouti na zemi ani se povznést k nebi. Je spalována touto žízní po Bohu a přece se nemůže dostat k vodě, a není to žízeň snesitelná, nýbrž dosáhla již stupně, kdy jí žádná voda neuhasí. Také ani netouží, aby byla uhašena, není-li vodou, o níž náš Pán mluvil k Samaritance; té však jí nikdo nepodá.

6. Ó Bože a Pane můj, jak trýzníš ty, kteří tě milují! Ale to vše je maličko proti tomu, co jim dáváš potom. Právem stojí mnoho, co jest ceny veliké: čím více tu, kde jde o očistu duše, aby vešla do komnaty sedmé, jakož se očišťují v očištcích, kdož mají vejíti do nebe. U srovnání s takovou milostí je toto utrpení tak nepatrné, jako kapka vody proti moři. Pokud já mohu

souditi, nemůže býti větší muky a trýzně, kolik jich na světě je, nad bolest tuto, neboť zmíněné osobě, která přetrpěla mnoho bolestí, jak tělesných tak duševních, zdají se všecky ničím, srovná-li je s touto. Duše však cítí, jak vzácné je hoře to a velmi dobře poznává, že by si ho nijak zasloužiti nemohla; než ačkoliv jí toto poznání neposkytuje nejmenší úlevy, trpí přece velmi ráda a trpěla by ochotně po celý život, kdyby se tak Bohu líbilo; a přece by to neznamenal^o umřítí jednou, nýbrž ustavičně umírati, neboť to skutečně není nic menšího.

7. Pozorujme nyní, sestry, ty, kdož jsou v pekle a nemají tohoto sjednocení s vůlí Boží ani této rozkoše a slasti, jichž Bůh duši popřává, ani nevidí zisku ze svého utrpení, nýbrž trpí stále víc a více, pokud se totiž týká muk nahodilých. Je-li trýzeň duše mnohem prudší než bolest tělesná a jejich muka nepoměrně větší než tyto, o nichž tu jednáno, a vědí-li, že tak bude vždy a na věky, co bude z nešťastných těch duší? A zda není ničím vše, co můžeme vykonati a vytrpěti v životě tak krátkém, abychom se uvarovali tak strašlivých a věčných muk?

8. Pravím vám, že je nemožno vyjádřiti, jak citelné je utrpení duše a jak nesmírně odlišné

od utrpení tělesného, pakli kdo sám nezkusil. Pán sám chce, abychom to poznaly a uvědomily si, jak mnohým jsme mu povinny, když nás uvedl ve stav, kde máme pro jeho milosrdenství naději, že nás muk těch uchrání a hříchy nám odpustí.

Vraťme se však již k svému předmětu. Opustili jsme duši u veliké trýzni. Tato trvá v celé strohosti jen krátký čas, po mém zdání nejvýš tři neb čtyři hodiny, neboť kdyby trvala déle, bez zázraku bylo by lidské slabosti nemožno ji snést. Stalo se jednou oné osobě, že záchvat netrval déle nežli čtvrt hodiny a přece zůstala jako shroucena ve mdlobu; ovšem nával bolesti byl tehdy tak mocný, že pozbyla smyslů nadobro. Stalo se jí to za hovoru v poslední den svátků velikonočních, když byla prožila celé svátky v takovém duševním suchopáru, že se jí ani svátky nezdály, a to jakmile uslyšela jediné slovo, pročže není již konec života. Mysleti tu na nějaký odpor bylo by právě tolik, jako kdyby někdo stál uprostřed ohně a chtěl způsobiti, aby plamen nevydával žár a jej nepálil.

9. Bolesti té nelze také nijak utajiti, aby totiž přítomní nepozorovali, v jakém nebezpečí osoba ta vězí, jakkoliv nemohou býti svědky

toho, co se děje v nitru duše. Arci tvoří jí jen takovou společnost, jako by to byly stíny, a tak připadají duši také všechny věci pozemské.

Abyste však viděly, kdybyste se někdy octly v tomto stavu, že může přichvátati i naše přirozená chabost, povím, co se může někdy státi. Když duše, jak jste viděly, samou touhou po smrti umírá, když je sužována, že se jižjiž zdá, že ničeho nechybí, aby z těla vykročila, tu se počne opravdu báti a touží, aby muka polevila, aby nadobro neumřela.

10. Tu lze dobře poznati, že strach ten pochodí jen z přirozené slabosti, poněvadž její touha jinak nemizí. Také nelze užítí nijakého prostředku, aby muka ta popustila, pokud Pán sám duši nevyprostí, což se obyčejně stane vytržením mocným nebo viděním: tu ji pravý Těšitel utěší a posilní, aby zatoužila žíti tak dlouho, pokud by bylo jeho vůlí.

Je to věc trapná, ale působí v duši nesmírně: mizí strach z trudů, které se mohou namanouti, neboť u srovnání s mukou tak strašlivou, již duše přetrpěla, zdají se jí všechny trampoty ničím. Duše pokročila tak daleko, že by ráda trpěla to všecko mnohokrát. Ovšem způsobiti to nijak nemůže a nemá ani prostředku, aby stav ten opět přivodila, leč by chtěl Pán: a tu se nijak

neubrání a když stav ten nadejde, nevyhne se.

11. Dále pohrdá duše světem mnohem víc než dříve, poněvadž vidí, že nic na světě jí v její trýzní nepomohlo. Jest mnohem odpoutanější od stvoření, vidouc, že jediný Stvořitel jest, jenž ji může potěšiti a nasytiti. Také se více bojí a pečuje, aby ho neurazila, ježto ví, že může právě tak mučiti jako ji potěšiti.

Na této stezce duchovního života jsou to po mém soudu dvě věci, jež mohou přivoditi nebezpečí smrti. První jest ona muka, která je skutečným a nemalým nebezpečím. Druhou jest přemíra rozkoše a slasti, kterými duše tak nesmírně překypuje, že se skutečně zdá, jako by umdlévala, a chybí jen maličko, aby se s tělem rozloučila, což by věru pro ni malým štěstím bylo.

Tu vidíte, sestry, že jsem měla pravdu, tvrdíc, že je potřebí odvahy, a kdybyste Pána o tyto věci prosily, že se vás mohl zeptati podobně jako synů Zebedeových, zda mohou píti kalich, který on píti má.

My všecky bychom, sestry mé, tuším, odpověděly, že můžeme. A zcela právem, neboť jeho Velebnost dává sílu těm, o nichž ví, že jí mají potřebí. Dále ve všem takové duše brání a hájí proti pomluvám a v pronásledování, jako

obhajoval i Magdalenu, a kdyby to nebylo slovy (jako ji), tož skutky. A na konec, ještě než umrou, odmění jim vše zároveň, jak nyní uvidíte. On budiž na věky požehnán, a chvalte jej všichni tvorové, amen.

K O M N A T Y S E D M Ě

KAPITOLA PRVNÍ

Jedná o milostech velikých, jež Bůh prokazuje duším vstoupivším do sedmých komnat. Dovozuje, že po jejím soudu jest jakýsi rozdíl mezi duší a duchem, ač obé jedno jest. Jsou to věci hodné paměti.

1. Snad se vám zdá, sestry, že bylo již o této stezce duchovní tolik řečeno, že není možno, aby ještě něco zbývalo. Taková myšlenka byla by velmi pošetilá, neboť velikost Boží nemá mezí, proto jich jeho skutky rovněž míti nebudou. Kdo vypraví milosrdenství a podivné skutky jeho? Je to nemožno, a proto nežasněte nad tím, co bylo a ještě bude pověděno, poněvadž je to vše jen nepatrná trest z toho, co by se o Bohu mohlo pověděti. Veliké milosrdenství učinil s námi Bůh, že oznámil ty věci oné osobě, abychom se o nich dověděly, a tak, čím více známe, jak se sdílí svým tvorům, tím více velebily jeho velikost a tím více se přičinily neznevažovati duši, v níž má Pán takové zalíbení. Vždyť každá z nás má duši, ale poněvadž si jí neceníme tak, jak zasluhuje stvoření

učiněné k obrazu Božímu, nechápeme velikých tajemství, která jsou v ní.

Račiž Boží Velebnost, pakli se jí líbí, vésti pero mé a dejž mi poznati, jak bych vám pověděla aspoň něco z mnohého, co říci zbývá, a co zjevuje Bůh tomu, koho uvádí v tuto komnatu. Velmi jsem o to prosila jeho Velebnost, která ví, že jest mou snahou působiti, aby nezůstala skryta jeho milosrdenství, ba aby jeho jméno bylo tím více chváleno a oslavováno. Mám doufání, že mi té milosti udělí, nikoli pro mne, nýbrž pro vás, sestry mé, abyste vyrozuměly, jak důležité jest pro vás samy, aby Snoubenec váš neotálel slaviti s dušemi vašimi duchovní zasnoubení, když přináší tolik dober, jak uhlídáte.

2. Ó Bože veliký! Cítím, jak se chvím, já bíd-né stvoření, majíc mluvit o věci tak neznámé, již chápati jsem nehodna. Byla jsem vpravdě u velikých rozpacích, myslíc, zda by nebylo lepší odbaviti tuto komnatu několika slovy. Zdálo se mi, že lidé se budou domnívati, že to vím ze zkušenosti; působí mi to nesmírné zahánbení, neb jak se sama znám, je to věc strašlivá. Po druhé stránce zdálo se mi to pokušením a slabostí, a proto promluví, ať mne již sebe víc posoudíte. Ať si na mne pokřikuje

celý svět, jen když Bůh bude aspoň drobátko víc poznán a veleben. Nestrachuji se toho tím více, ježto budu snad již mrtva, než kdo spatří tento spis. Budiž požehnán ten, jenžto žije a žíti bude na věky, amen.

3. Když se zalíbilo našemu Pánu slitovati se nad duší, jež trpí a trpěla touhou po něm (a již duchovně také si vybral za snoubenku), uvede ji, než se dokonají duševní zasnuby, v komnatu svou, totiž sedmou. Jako má totiž příbytek v nebi, tak jest jistě i v duši sídlo, ba řekněme druhé nebe, kde dlí jeho Velebnost sama. Je pro nás, sestry, velmi důležité, abychom nepokládaly duši za něco temného; protože ji nevidíme, bude to nejobyčejnější názor, že krom světla, které vidíme, není jiného vnitřního světla a že tedy v nitru naší duše je jakási temnota. O duší, která není v milosti Boží, to přiznávám, nikoli však v tom smyslu, jako by v ní nebylo Slunce spravedlnosti, které v ní stále jest a dává jí bytí, nýbrž tak, že duše není již schopna toto světlo vnímati, jak jsem, tuším, v první komnatě podotkla.

Jedna osoba totiž vyrozuměla, že je to tak, jako by tyto nešťastné duše byly v nějakém tmavém žaláři, spoutány na nohou i na rukou, aby nemohly konati nic dobrého, jež by jim

bylo přičítáno k zásluze, a slepy a němý. S takovými máme mítí vším právem soucit. Považme, že i my jsme byly nějakou dobu ve stavu podobném a že i nad nimi může se Pán smilovati.

4. Prosme o to, sestry, zvlášť bedlivě a nebudme liknavými, neboť je převelikou almužnou modliti se za ty, kteří jsou ve hříchu smrtelném, almužnou mnohem větší než bychom daly křesťanu, kterého bychom viděly s rukama vzadu silným řetězem spoutanýma: tak by byl přivázán ke sloupu a zmíral hladem, nikoli z nedostatku potravy, neboť by měl před sebou nejvybranější jídla, nýbrž proto, že po nich nemůže sáhnouti, aby je dal do úst, i proto, že se mu pokrm velmi oškliví, a vidí, že již již vydechne naposled a že ho nečeká jen smrt časná, nýbrž věčná.

5. Nebylo by velikou ukrutností dívati se naň a nepodati mu ničeho k ústům, aby pojedl? A což, kdyby vaší modlitbou řetězy se uvolnily? Zajisté by to bylo stejně kruté, nepomoci. Prosím vás pro lásku Boží, abyste vždycky pamatovaly ve svých modlitbách na takové duše.

6. Však o takových duších nyní nemluvíme, nýbrž o těch, které z milosrdenství Božího již učinily pokání za své hříchy a jsou v milosti.

Na duši se nesmíme dívat jako na něco zatlačeného do kouta nebo uzavřeného, nýbrž jako na vnitřní svět, který obsahuje tolik a tak skvostných komnat, jak jste viděly: jest pak to odůvodněno, poněvadž v nitru duše jest komnata i pro Boha.

7. Když se tedy Boží Velebnosti zalíbí uděliti duši řečenou milost duchovního zasnoubení, uvede ji nejprve do své komnaty, ale tu chce Pán, aby to nebylo jako jindy, když ji postavil u vytržení. Domnívám se ovšem, že i tenkrát, jakož i v modlitbě, jež sluje modlitbou spojení, Pán se spojí s duší, třeba se jí nezdá, že by byla tak volána, jako tu v této komnatě, ke vstupu do středu, nýbrž jen v hořejší část.

8. Než na tom málo záleží; Pán ji spojuje se sebou, ať tak, či onak. Ale učiní ji slepou a němou, jak se událo svatému Pavlovi při jeho obrácení, a běře jí poznání, jak a kterak se jí dostává milostí, jíž požívá. Veliká rozkoš, jaké tam duše zakouší, pochází z toho, že vidí se blízko Boha. Když pak ji spojí se sebou, nepoznává již ničeho, poněvadž mizí všecky její mohutnosti.

9. Zde je tomu jinak. Tu již dobrý náš Bůh snímá šupiny s očí, aby duše viděla a poněkud chápala milost, jíž se jí dostává, ačkoliv se to

děje způsobem kromobyčejným. Duše je totiž uvedena do této komnaty viděním rozumovým: jakýmsi zobrazením pravdy zjeví se jí všecky tři Osoby Nejsvětější Trojice ve vzplátnutí, které nejprve ducha zaujme jako oblak nesmírné jasnosti, a tu již jsou také Božské Osoby rozdílny. A podivuhodným poznáním, kterého se duši dostává, spatřuje potom s největší určitostí, že všecky tři Osoby jsou jedné bytnosti a moci, jednoho vědění, že jsou jeden Bůh. Děje se to tak, že možno říci, co my máme za pravdu věrou, to zde duše poznává patřením, ačkoliv nevidí ničeho ani očima tělesnými, ani zrakem duše, protože to není vidění obraznosti.

10. Tu se jí sdílejí všecky tři Osoby, mluví s ní a dávají pochopiti slova evangelia, když Pán děl, že On a Otec a Duch Svatý přijdou a učiní si příbytek v duši, která jej miluje a přikázání jeho zachovává.

11. Ó Bože můj, jaký to rozdíl, slyšeti slova ta a věřiti jim, tu pak chápati naznačeným způsobem, jak jsou pravdiva! Duše ta žasne den ze dne víc, poněvadž se jí zdá, že se od ní nevzдалují, ba vidí zřejmě, a to způsobem již řečeným, že jsou v nitru jejím, v nejzazším nitru, jako v nějaké hlubině. Neumí říci, kterak to

jest, protože je neučená, ale cítí v sobě tuto božskou společnost.

12. Snad se vám zdá, že podle toho nebude duše ani při sobě, nýbrž bude tak zahloubána, že nebude moci dbáti ničeho. Ba naopak, víc než kdy dříve dbá všeho, co se týká služby Boží, a jen když se jí nedostává zaměstnání, dlí v příjemné té společnosti. A neopomine-li duše ničeho vůči Bohu, ani on po mém soudu neopomine zjeviti jí tak patrně svou přítomnost. Má také velikou důvěru, že když jí Bůh popřál té milosti, nedopustí, aby ji ztratila, jak se možno domysleti. Přesto však duše dbá s bedlivostí větší než kdy jindy, aby se mu v ničem neznelíbila.

13. Rozumí se, že tato přítomnost není trvale tak úplná, chci říci tak jasná, jak se objevuje po prvé a někdy potom, když Bůh jí té radosti poprává. Kdyby tomu bylo tak, bylo by ovšem nemožno chopiti se něčeho jiného, ba nemožno žíti mezi lidmi. Přece však dlí duše ustavičně, jakmile si to uvědomí, v této společnosti, třeba na ni nepatří ve světle tak jasném. Je to asi tak, jako kdyby, řekněme, nějaká osoba dlela s jinými v pokoji velmi osvětleném. Tu by se zavřela okna a nastala by tma: ačkoliv není světla, aby přítomné viděla, a také jich nevidí,

dokud se pokoj opět neosvětlí, přece je si stále vědoma, že jsou tam.

14. Tu se namane otázka, zda duše může učiniti, aby se světlo vrátilo, aby je opět spatřila? To jí není dáno, nýbrž je v moci Pána našeho, kdy se mu zalíbí otevřítí okno rozumu. Prokazuje jí však milosrdenství nezměrné, že nikdy jí neopouští a chce, aby o jeho přítomnosti tak bezpečně věděla. Tu se zdá, že Boží Velebnost chce touto podivuhodnou společností připravit duši na věci ještě větší, neboť je patrné, že se jí dostane mocného přispění, aby v dokonalosti stále pokračovala a bázeň odkládala, kterou někdy, jak bylo řečeno, mívala pro ostatní milosti, jichž jí Pán popřával.

15. A tak bylo i u jiné osoby; ocitala se každým směrem výše a zdálo se jí, ať měla jakékoliv utrpení, jakékoli zaměstnání, že podstata její duše nikdy se ani nehnula z onoho pokoje, takže jí připadalo, jako by její duše byla v jistém smyslu rozdělena. A když ji po přijetí této milosti stihlo zakrátko veliké utrpení, stěžovala si na svou duši jako Marta, když si stěžovala na Marii, a leckdy jí řekla, že požívajíc vždycky po své libosti onoho klidu, jí ponechává tolik trampot a prací, že se k ní přidružit nemůže.

16. Toto se vám, dcery mé, bude zdáti bláhovým, ale je tomu skutečně tak. Rozumí se ovšem, že duše je sama v sobě celek, a přece není preludem, co jsem řekla, nýbrž něčím velmi obyčejným. Proto jsem pravila, že věci nitra objevují se tak, že lze s jistotou rozpoznati jakýsi zcela patrný rozdíl mezi duší a duchem, ačkoliv obé jest jedno. Lze tu postřehnouti tak jemný rozdíl, že se někdy zdá, jako by obé působilo odlišně podle slasti, již Pán jim uděluje.

17. Také se mi zdá, že duše je něco různého od mohutností jejích, a že není to vše jedno. V nitru je tolik a tak jemných rozdílů, že by bylo opovázlivostí, kdybych se pouštěla do jejích vysvětlování. Tam, v onom životě, to uhlídáme, popřeje-li nám Pán ve svém milosrdenství té milosti, aby nás vzal tam, kde tato tajemství pochopíme.

KAPITOLA DRUHÁ

Pokračuje o též předmětu, vymezuje rozdíl mezi duchovním spojením a duchovním sňatkem a vysvětluje to pěknými příměry.

1. Promluvme nyní o božském a duchovním sňatku. Veliká tato milost neuskutečňuje

se asi úplně pokud žijeme, protože veliké toto dobro lze vždy ještě ztratiti, kdybychom se od Boha odloučili. Když Bůh dává tu milost po prvé, ukáže se jeho Velebnost duši u vidění představovém v přesvatém člověčenství, aby dobře poznala a nebyla v nejistotě, že přijímá dar tak vznešený. Jiným osobám se snad zjevuje v jiné podobě, ale osobě, o níž tu mluvíme, ukázal se Pán po svatém přijímání v podobě neobyčejně zářivé a krásné a velebné, jak byl po zmrtvýchvstání, a pravil jí, že již nadešel čas, aby jeho věci pokládala za své, on pak že bude pečovati o její. I jiná ještě slova mluvil k ní, která lze lépe cítiti než vyjádřiti.

2. Zdálo by se, že to nebylo nic nového, protože se Pán i jindy tak duši zjevil. Ale bylo to tak rozdílné, že zůstala všecka zmatena a ustrašena, nejprve proto, že toto vidění událo se s velikou mocí, za druhé pro slova, která k ní promluvil, a také proto, že v nitru duše, kde se jí tenkrát zjevil, kromě toho vidění jinaká se ještě neudála. Neboť vězte, že je ohromný rozdíl mezi viděním v předchozích a mezi viděním v této komnatě, a zasnuby duchovní se liší od sňatku duchovního právě tak, jako zasnoubení a sňatek dvou osob, které se již nemohou odloučiti.

3. Pravila jsem již, že ačkoli se užívá těchto příměrů, protože není jiných případnějších, vždy dlužno pamatovati, že tu vůbec nejde o tělo, právě jako by duše nebyla v něm, nýbrž duch sám o sobě bytoval. Ještě mnohem méně lze mysliti na tělo při duchovním sňatku, poněvadž tajuplné to spojení se děje v nejhlubším nitru duše, kteréž je jistě tam, kde je sám Bůh. Po mém soudu není tu ani třeba dveří, jimiž by se vcházelo. Dím, že není třeba dveří, neboť při všem tom, co bylo doposud řečeno, přichází Pán smysly a mohutnostmi duše, a tak se děje zajisté i zjevení člověčenství Páně. Co se však děje ve spojení sňatku duchovního, je nadobro jiné. Tu se Pán ukáže ve středu duše bez vidění představového, nýbrž u vidění rozumovém, které je mnohem jemnější než uvedená již vidění, tak jako se ukázal apoštolům, aniž vešel dveřmi, když jim pravil: *Pax vobis* - Pokoj vám!

4. Je to tajemství tak veliké, milost tak vzácná, co tu Bůh v jediném okamžiku duši sdílí, rozkoš, již duše pociťuje, je tak nesmírná, že nevím k čemu ji přirovnati, jedině snad ke slávě nebeské, již Pán té chvíle chce ukázati, a to způsobem tak velkolepým, jako v žádném jiném vidění ani ve slasti duchovní.

5. Nelze o tom říci víc, nežli že - pokud lze chápati - duše, nebo lépe duch té duše splynul s Bohem v jedno, jenž jsa rovněž duchem, chtěl dokázati lásku svou k nám tím, že zjevil některým osobám, kam až láska jeho sahá, aby-
chom velebili jeho svrchovanost. Chtěť se za-
jisté spojití s tvorem v té míře, že se již ani neodlučuje od něho, jako ti se již odloučiti ne-
mohou, kdo se sňatkem spojili.

6. Duchovní zasnoubení je něco jiného, ne-
boť tu se lidé mnohdy rozejdou. Podobně se
různí i duchovní spojení: je to sice sepětí dvou
věcí v jednu, ale obě se mohou nakonec od-
loučiti, takže zůstane každá o sobě. Tak oby-
čejně vidíme, že tato milost Páně záhy míjí a
potom duše zůstává bez řečené společnosti,
pokud jí totiž už nepozoruje.

7. Tomu není tak při milosti, o níž tu řeč,
neboť duše zůstává vždycky s Bohem svým
v onom středu. Ono spojení je řekněme ta-
kové, jako kdyby se dvě voskovice na vrcholku
tak spojily, že obojí světlo by splynulo v jedno,
nebo že knot, světlo a svíce tvoří jediný celek.
Potom se arci může svíce od svíce oddělití, tak-
že máme dvě svíce, a podobně i knot od vosku.
Tu však - při sňatku duchovním - je tomu tak,
jako když padá dešť s nebe do řeky nebo zřídla,

kde vše splyne ve vodu jednu, že nelze již vod těch od sebe oddělití a rozpojiti, aby se poznalo, která je voda z řeky a voda spadlá s nebe. Také když nepatrný potůček vtéká do moře, nelze již vody jeho oddělití. Nebo je to jako kdyby měla dvě okna, jimiž proudí mocné světlo: vejde sice rozděleně, ale stává se světlem jediným.

8. Snad je tento vznešený sňatek, který předpokládá, že Boží Velebnost se s duší spojila, vyjádřen slovy sv. Pavla, když dí, že »kdo se přidržuje Pána, jest s ním jedním duchem«. A také dí: »*Mihi vivere Christus est, mori lucrum* - Žítí jest mi Kristus, umřítí zisk.« Tak může tu, zdá se mi, mluvit i duše, neboť tu jest, kde onen motýlek, jak bylo řečeno, umírá, a to s velikou radostí umírá, poněvadž jeho životem jest již Kristus.

9. A to se pochopí lépe časem z účinku té milosti, kdy lze jasně z jakýchsi tajemných vznětů poznati, že Bůh jest, jenž dává život duši naší. Tyto vzněty bývají druhdy tak živé a duše je pociťuje velmi mocně, takže nepřipouštějí nižádné pochybnosti. Nelze se o nich sice vysloviti, ale pocit ten je tak silný, že vyvoludí někdy i slova něžná, jichž, jak se zdá, utlumiti nemožno, jako na příklad: »Ó živote žití mého, pokrme, jenž mne zachováváš!« a

slova podobná. Z onoho božského prsu, z něhož Bůh ustavičně duši po zdání živí, tryskají proudy mléka, které všechno obyvatelstvo hradu posiluje. Zdá se mi, že Pán chce, aby jaksí také užilo z hojnosti, již požívá duše, i aby z oné mohutné řeky, v níž malý ten potůček vproudil, vytryskly někdy přeje vody k osvěžení těch, již jsou určeni vzhledem k tělu sloužiti oběma sňatkem spojeným.

10. Jako osoba, již by krom nadání a náhle ponořili, cítí kolem sebe vodu a nemůže se tomu pocitu ubrániti, rovněž tak a s ještě větší určitostí pocítuje se působení, o němž mluvím. Jako by nás nemohla zasáhnouti veliká vlna, která by, jak řečeno, neměla počátku, základu v prameni, tak je zřejmo, že i v nitru je někdo, jenž tyto šípy vysílá a dává života tomuto žití, že jest slunce, z něhož vyvěrá světlo veliké, jež se sdílí z nitra duše jejím mohutnostem.

11. Duše se nehne, jak jsem pravila, z onoho středu, aniž pozbývá míru, neboť ten, jenž udělil pokoj apoštolům, když byli pospolu, může ho uděliti i jí. Tu jsem si vzpomněla, že tento pozdrav Páně: Pokoj vám! obsahoval jistě mnohem víc, než slovně praví, a podobně i rčení k přeslavné Magdaleně: Jdi v pokoji! U Pána jsou zajisté slova již úkony jako u nás skutky,

a proto jistě v oněch duších, které byly již připraveny, zapůsobila tak, že všechno, co v duši tělesného, bylo rázem vymyceno a zbyl čirý duch, aby se mohl spojit v nebeském tom splynutí s duchem nestvořeným. Je naprosto jisto, že když se vyprázdníme ze všeho, co stvořeno, když se od toho z lásky k Bohu odpoutáme, Pán sám naplní Sebou naši duši.

12. I Ježíš Kristus, Pán náš (nevím, kde je to psáno), když se jednou modlil za své apostoły, pravil, aby byli jedno s Otcem a s ním, jako Ježíš Kristus, Pán náš, jest v Otci a Otec v něm. Nevím, zda může býti větší lásky než tato! A přece můžeme se tu přiúčastniti všichni, neboť tak řekla jeho Velebnost: »Neprosím jen za vás, nýbrž i za všechny, kteří uvěří ve mne,« a dále: »Já jsem v nich.«

13. Ó Bože můj, jak pravdivá jsou slova ta a jak je chápe duše, která jich zakouší v této modlitbě (duchovního sňatku) na sobě! A jak bychom je chápaly všechny, kdybychom tomu vlastní vinou nebránily! Vždyť slova Ježíše Krista, krále a Pána našeho, klamati nemohou; ale protože samy nejsme připraveny a neodvracíme se ode všeho, co může tomuto světlu býti překážkou, nevidíme se v zrcadle, které pozorujeme, kde obraz náš jest vyryt.

14. Vraťme se nyní k tomu, o čem bylo hovořeno. Když Pán uvede duši do této své komnaty, která je středem duše samé, děje se to, co se dí o nejvyšším nebi: toto nebe, kde dlí náš Pán, nepohybuje se jako ostatní. Tak se také zdá, že jakmile duše vstoupila sem, není v ní již hnutí, jaká mívá ve svých mohutnostech a v obraznosti, aby jí uškodila nebo ji pokoje pozbavila.

15. Tu se pozdává, jako bych chtěla tvrditi, že duše, již se od Boha dostalo této milosti, jest jista své spásy a nemůže již padnouti. Ale nepravím nic takového, a kdekoli mluvím o tom, že duše jest po zdání bezpečna, nutno vždy pomyslití, že tato bezpečnost trvá jen potud, pokud Boží Velebnost duši tak drží v ruce a duše jí neurazila. Vím aspoň bezpečně, že ačkoliv zmíněná osoba již po léta v tomto stavu se nachází, přece se nepokládá jistou, nýbrž putuje životem v bázni mnohem větší než dříve, varujíc se sebemenší urážky Boží a toužíc mu tím více sloužiti, jak dále bude zmíněno; při tom se stále trápí a hanbí vidouc, jak málo může konati a jak mnoho je toho, čím je povinna. To je kříž nemalý, ba pokání nesmírně veliké, neboť činiti pokání je duši té slastí, a to tím větší, čím větší jest pokání.

16. Pravou však pokutou jest jí doba, kdy jí Bůh vezme zdraví a síly, takže nemůže pokání činiti. Promluvila jsem už jinde o tom, jak velice ji to hněte; zde, v této komnatě, je její žal mnohem větší. To vše pochodí jistě z kořene, v němž je vštípena. Jako strom zasazený vedle proudů vod je svěžejší a vydá víc ovoce, ký div, že duše ta jest plna takové touhy, kdyžtě pravý její duch splynul nadobro s vodou nebeskou, o níž jsme mluvili?

17. Abych se vrátila k předmětu zmíněnému: nesmíme tomu rozuměti tak, že i mohutnosti a smysly a vášně jsou stále v takovém klidu. Duše ovšem, ale jen v této komnatě, neboť v jiných komnatách bývají doby zápasů a trampot a bolů, ale tak, že duše svého pokoje nepozbývá. Tak tomu bývá obyčejně. Jest však tak nesnadno vyložit i také uvěřiti, co by byl tento střed naší duše nebo tento duch, že si, sestry, myslím, abyste naposled nepřišly v pokušení nevěřiti tomu, co pravím, proto, že se nedovedu o tom náležitě vyjádřiti. Je věru těžko chápati, mluvím-li o trudech a mukách, a dím-li zároveň, že duše jest v pokoji.

18. Chci vám proto uvést jedno nebo dvě přirovnání: Bůh dej, abych jimi aspoň poně-

kud věc vysvětlila. Ne-li, přece vím, že co dím, jest pravda.

Jest král ve svém paláci, v říši pak jeho jest mnoho válek a mnoho věcí plných strastí, on však proto nepřestává setrvávat ve svém sídle. Tak je tomu i zde: ačkoliv je v jiných komnatách mnoho zmatků, vplíží se i jedovatá zvěř, slyšeti hluk, v tuto komnatu nepronikne nic z toho, co by duši z jejího středu vyhnalo. Co slyší, jest jí poněkud trapno, ale nikoli tak, aby ji vyrušilo a připravilo o klid, neboť vášně jsou již zdolány, takže se strachují vedrati se až tam, poněvadž by byly podmaněny ještě víc.

Bolí nás někdy celé tělo; je-li však při tom hlava zdravá, nepocítí bolesti hlava, třeba by tělo bolelo.

Směji se sama těmto příměřům, protože mne neuspokojují, ale nevím jiných. Myslete si, co chcete; co jsem řekla, jest pravda.

KAPITOLA TŘETÍ

Pojednává o velikých účincích, jaké přináší zmíněná modlitba. Nutno je pozorně a bedlivě sledovati, neboť jest podivuhodný rozdíl, jímžto se liší od účinků předchozích.

1. Nyní lze říci, že náš motýlek již umřel, a to u veliké radosti, že našel odpočinek a že v něm žije Kristus. Pohledme, jaký nyní vede život a jaký jest to rozdíl u srovnání se životem, jímžto žil dříve, neboť z účinků užijeme, zda je pravda, co bylo řečeno. Pokud mohu chápati, jsou to účinky tyto:

První je takové sebezapomenutí, že se duši vskutku zdá, jako by nebyla, což bylo již řečeno. Všecka je tak změněna, že se ani nepoznává, aniž pamatuje, že by mělo býti pro ni nebe, život, čest, protože je všecka zaměstnána pečováním o čest Boží. Zdá se jí, že slova jeho Velebnosti, aby dbala o věci Boží, on pak že bude dbáti o věci její, stala se nyní skutkem.

2. A tak nedbá o nic, co by se mohlo státi, nýbrž je živa v nesmírném sebezapomnění, tak že se, jak pravím, zdá, že jí už není, ba že ani nechce, aby něčím byla. Toto přání mizí jen tehdy, když pozoruje, že by mohla něčím při-

spěti, aby se aspoň maličko sláva a čest Boží rozšířila, neboť tu by mileráda i život položila.

3. Z toho však, dcery, nesudte, že snad člověk přestane pečovati o pokrm a spánek - což je mu nemalou trýzní - nebo že zanedbává všecko, k čemu je podle svého stavu zavázán. Mluvíme tu jen o věcech vnitřních, neboť o zevnějších lze málo povědět, ba spíše jest duši trapno, vidí-li, že síly její už zrovna ničeho nemohou. Z toho však, co může a co po jejím soudu patří ke službě Pána našeho, neopustila by ničeho za nic na světě.

4. Druhým účinkem je touha po velikém utrpení, nikoli však v tom způsobu, aby ji to zneklidňovalo, jak tomu bývalo, neboť touha těchto duší, aby se v nich dala vůle Boží, je tak nesmírná, že pokládají za dobré všecko, co činí jeho Velebnost: chce-li, aby duše trpěla, dobře jest, nechce-li, netrápí se proto k smrti jako dříve.

5. Duše ty požívají také veliké vnitřní radosti, kdykoli jsou pronásledovány, a to v klidu mnohem větším, než bylo zmíněno (v předchozích komnatách). Nepocítují žádného nepřátelství proti těm, kdož jim činí nebo chtějí činiti zle, ba spíše k nim přilnou zvláštní láskou, takže vidouce je v nějakém soužení,

mají s nimi něžnou soustrast a vzaly by na se jakékoliv trápení, aby je ho jenom pozbavily. Velmi rády je poroučejí Bohu a s radostí by se chtěly vzdáti milostí, jež jim dává jeho Velebnost, kdyby je dala protivníkům, aby Pána neuráželi.

6. Nad čím však nade vše ostatní žasnu, je toto: Viděly jste již, jakých trudů a strastí duše zažily, aby jen umřely a mohly požívatí Pána našeho. Nyní jest však jejich touha sloužiti Bohu, přispívati, aby byl chválen, prospívati, možno-li, některé duši, tak mocná, že nejen po smrti netouží, nýbrž chtějí žíti léta přemnohá v trampotách největších jen proto, aby jimi byl Pán, by možno bylo, třebaš jen u věci prane-patrné veleben. Ba kdyby určitě věděli, že jejich duše vykročivši z těla bude požívatí Boha, nedbají, nemyslí ani na slávu, již mají svatí, aby se v ní ihned octli. Svou slávu složili v to, aby mohli nějak pomáhati Ukřižovanému, zvláště když vidí, jak jest urážen, a jak málo je těch, kteří odtrhnuvše se ode všeho ostatního, dbají jen o jeho čest.

7. Pravda ovšem, duše ty někdy na to vše zapomenou, vrací se jim něžné roztoužení, aby směly požívatí Boha, zadychtí, aby směly vyjít z této země vyhnanství, vidouce hlavně,

jak málo mu mohou sloužiti. Ale brzy se duše obrací, patří v sobě na toho, jehož ustavičně má s sebou, a tím se uklidní, přinášeje jeho Velebnosti vůli žíti jako nejvzácnější obět, již může dáti. Smrti se nikterak nebojí, takže v ní spatřuje příjemné vidění.

8. To vše proto, že kdo jim spíše dával roz-toužení s takovou přemírou muk, nyní jim vštěpuje lásku k životu. On budiž požehnán a veleben na věky.

Konečně tyto duše netouží již ani po (duchovních) útěchách a sladkostech, majíce Pána samého, jehož božská Velebnost v nich žije. Vždyť i život jeho byl jen ustavičnou mukou, a tak působí, aby i náš byl takový maspoň podle touhy; jinak nás vede jako slabé lidi, ačkoliv jim rád udílí ze své síly, vidí-li, že jest jim nutna.

9. Duše ty pocítují veliký odklon ode všeho na světě, touží býti buď stále samy nebo zaměstnány tím, co by bylo ku prospěchu některé duši. Nemají ani duševní vyprahlosti ani vnitřních trudů, ale pamatují s něžnou láskou na Pána našeho, takže by jej stále chtěly velebiti. Kdyby některá ochabla, Pán sám ji probudí zmíněným způsobem, že lze nadmíru jasně poznati, že onen popud (nebo nevím, jak to nazvati) vychází z nitra duše, jak bylo řečeno

o prudkých podnětech. Zde se to děje velmi líbezně, ale nevychází to ani z vlastního myšlení, ani z paměti, ani z něčeho, o čem by se mohlo mysliti, že se o to duše sama nějak přičinila.

10. Je to něco tak obyčejného a přihází se to tak často, že zmíněná již osoba to mohla velmi pozorně sledovati; neboť jako oheň nevysílá plamene dolů, nýbrž k výši, aťsi jej sebevíc rozněcují, tak lze pozorovati zde, že tento vnitřní vzmach vychází ze středu duše a probouzí její mohutnosti. Věru, kdyby nebylo na této stezce modlitby jiného zisku než viděti zvláštní péči, již má Bůh, aby nám sdělil, viděti, jak nás taková prosí - neboť se to ani jinak nezdá, abychom zůstali s ním, byla by to, tuším, hojná odměna za všechny trýzně přetrpěné, okusiti těchto tak libých a pronikavých doteků jeho lásky.

11. Toho jste, sestry, asi již zakusily, neboť myslím, že Pán projevuje tuto péči o duši již tehdy, když dospěla k modlitbě sjednocení, pakli sami dbáme o zachování jeho přikázání. Přihodí-li se vám to, vzpomeňte, že to pochází z této vnitřní komnaty, kde Bůh dlí v duši naší, a velmi jej za to velebte, neboť je to jistě jakýsi vzkaz nebo psaníčko od něho, napsané s takovou láskou, a to tak, že chce, abyste jen vy

psanému rozuměly a pochopily, co po vás žádá.

Jenom neopomíňte odpověděti jeho Velebnosti, i kdybyste byly nějak zaměstnány nebo v hovoru s jinými; často se totiž přihodí, že vám Pán tajnou tu milost prokáže právě tenkrát, kdy nebudete samy. Ježto lze odpověděti pouze vnitřně, je to věc přesnadná. Můžete jen vzbuditi ctnost lásky a říci se sv. Pavlem: »Pane, co chceš, abych učinila?« On sám vás potom rozmanitě poučí, čím se mu můžete zalíbiti, a je to také čas příhodný, protože se zdá, jako by nás tu slyšel. Téměř vždycky jemný ten dotek také duši připraví, aby mohla vyplniti, co tu řečeno, s vůlí rozhodnou.*

Rozdíl této komnaty od jiných záležití, jak již bylo zmíněno, v tom, že skoro nikdy není vyprahlosti ani vnitřního pobouření, jak tomu někdy ve všech ostatních komnatách bývalo; tu je duše skoro stále v klidu. Také není obavy, že by mohl démon tuto tak vznešenou milost napodobiti, nýbrž duše je neochvějně

* Celý tento odstavec napsala světice na zvláštní lístek s poznámkou na okraji: »Kde stojí - Co po vás žádá - nutno čísti hned přiložený lístek.« Vydání de la Fuentovo z r. 1881 toho odstavce v textu nemá. Také odstavec 13. liší se poněkud v opisu knihy z kláštera karmelitánek v Toledu, kterýž rukopis je nyní v Národní bibliotéce madridské. (Pozn. př.)

jista, že to vše je od Boha. Tu nemají, jak řečeno, smysly a mohutnosti duše co činiti, ježto se jí zjevila jeho Velebnost a vznesla ji k sobě tam, kam se po mém soudu démon vkročiti neodváží a Pán by ani nedovolil. Všech pak milostí dostává se tu duši, jak řečeno, bez jakéhokoli přispění jejího, kromě toho, co již učinila, když se všecka Bohu oddala.

12. Všecko, co tu Pán činí k pokroku duše a jak ji vyučuje, děje se s takovým klidem a tak nehlučně, že je to po mém zdání jako při stavbě chrámu Šalamounova, kde nesměl býti slyšen žádný lomoz. Tak i v tomto chrámě Božím, v této jeho komnatě požívají se jedině On a duše za nejhlubšího ticha. Není proč by tu rozum kypěl a hledal, když Pán, který jej stvořil, chce, aby tu odpočíval a jenom malou šterbinou se díval, co se děje. Třeba časem tento pohled mizí a není mu dáno patřiti, přece je to jen čásek nepatrný: po mém názoru mohutnosti duševní se tu netratí, nýbrž jenom nepůsobí a jsou jako jaty úžasem.

13. Já pak žasnu nad tím, že když duše dospěje až sem, přestávají všecka vytržení, a dostaví-li se přece někdy, nejsou to unesení a vzlety ducha, o nichž byla dříve řeč. To bývá velmi zřídka a skoro nikdy veřejně, jako dříve,

kdy to bylo něco obyčejného. Také na duši tak nepůsobí veliké příležitosti k pobožnosti, jak tomu bývalo dříve, když viděla nějaký nábožný obraz anebo slyšela kázání nebo hudbu. Když tehdy ubohý motýlek býval tak pln roztoužení, všechno jej vyplašilo a nutilo k letu. Nyní je jinak, buď že duše našla své odpočinutí, nebo že viděla v této komnatě tolik, že se již ničeho neděsí, nebo že se již necítí tak osamělou, když se těší z takové společnosti.

14. Nevím zkrátka, sestry mé, co by bylo toho příčinou. Uvede-li Pán duši do této komnaty a počne-li jí ukazovati, co krásného v ní jest, opouští ji hned veliká slabota, která jí byla velikou mukou a dříve nikdy nepopustila. Je to možná proto, že ji Pán utvrdil a rozšířil a uschopnil. Možná také, že chtěl veřejně ukázati, co s těmito dušemi tajně učinil, a to z důvodů známých jen jeho Velebnosti, jejíž soudy jsou povzneseny nade všechno, nač tu jen pomyslíme.

15. Tyto účinky, se všemi ostatními, o nichž bylo promluveno, jak blahodárné jsou na všech zmíněných stupních modlitby, dává Bůh, když pozvedá duši k sobě políbením, po němž toužila nevěsta (Velepísně): tu se po mém soudu splňuje tato její žádost. Tu se podává vody

v hojnosti jelenu raněnému, tu se utěšuje ve stanu Božím. Tu nalézá holubice, již poslal Noe zvědět, zda je konec potopy, ratolest olivovou na znamení, že našla pevnou zemi ve vodách a bouřích tohoto světa.

Ó Ježíši, kdož by věděl všechny ty věci z Písma, kterých tam tolik na vysvětlení tohoto pokoje duše! Bože můj, ty víš, kolik nám na něm záleží! Učiň, aby ho křesťané hledali, a popřej ve svém milosrdenství, aby ho nepozbyl, komu jsi ho dal, vždyť je třeba stále žít ve strachu, pokud nám nedáš pravého míru a nás nevezmeš tam, kde konce míti nemůže.

16. Díím »pravého« míru na věčnosti, nikoli proto, jako bych mínila, že tento mír pozemský není pravým mírem, nýbrž proto, že se může vrátiti válka dřívější, kdybychom se od Boha odloučili.

Co asi cítí ony duše vidouce, že by mohly pozbyti dobra tak velikého? To je pobádá k větší pečlivosti, aby hleděly získati sil ze slaboty, aby nezanedbaly z vlastní viny ničeho, co se jim jenom namane, aby se Bohu staly milejšími. Čím větší přízní je Boží Velebnost oblažuje, tím jsou úzkostlivější, tím více se bojí o sebe; a poněvadž v těchto velikých milostech poznaly tím lépe své bědy, poněvadž jim jejich

hříchy připadají tím těžšími, vedou si mnohdy tak, že se neodvažují očí pozdvihnouti jako publikán.

17. Jindy zatouží po ukončení života, aby se viděly v bezpečí, ale hned zase se v nich ozve láska k životu z lásky k Pánu, aby mu sloužily, jak již zmíněno, a tak se svěřují se vším, co se jich týká, jeho milosrdenství. Jindy je pohnou převeliké milosti, aby se tím více ponižovaly, ježto se obávají, aby se jim nepříhodilo podobně jako lodi, která je přetížena nákladem a proto se potopí.

Pravím pak vám, sestry, že takovým duším se nenedostává křížů, jenom že jich neznepokojují, míru jim neubírají, nýbrž minou rychle jako vlna, jako malá bouře, a nastává opět utišení. To přítomnost Páně, jenž je s nimi, působí, že rázem na vše zapomenou. On budiž na věky požehnán a chválen ode všech tvorů svých, amen.

KAPITOLA ČTVRTÁ

Dílo se ukončuje výkladem, jaké úmysly má asi náš Pán, popřáváje tak velikých milostí duši, a jak je potřebno, aby zůstaly pospolu Marta a Maria. Čtení velmi prospěšné.

1. Nesmíte se domnívati, sestry, že tyto účinky trvají ustavičně v duších, a proto připomínám, kde se mi vzpomene, že je to stav u nich obyčejný. Někdy je totiž náš Pán nechává v přirozeném jejich rozpoložení, a tu právě se zdá, že se shlukne všecka jedovatá havěť z nádvoří a z příbytků toho hradu, aby se pomstila na nich za všecek čas, kdy je nemohla nijak dostat ve svou moc.

2. Pravda ovšem, netrvá to dlouho, nejvýš den nebo něco víc, a v tomto velikém zmatku, - který pochází obyčejně z nějaké zevní příčiny, - poznati, jaký zisk má duše z dobré své společnosti: tu dává jí Pán veliké pevnosti, aby se v ničem od jeho služby neuchýlila ani od svých dobrých předsevzetí, které po zdání jen ještě mohutní, ba nestane se tak ani nejmenším počátečním hnutím. Je to, jak řečeno, jen zřídka, a náš Pán tím chce, aby duše nezapomněla, čím vlastně jest, aby nejprve zůstala

vždy pokornou a za druhé lépe chápala, čím je povinna jeho Velebnosti, aby poznala velikost milosti, již přijímá, a Pána chválila.

3. Také vás ani nenapadni, když duše tyto mají tak mocné touhy a tak veliké předsevzetí, že se za nic na světě nedopustí nějaké nedokonalosti: ba dopouštějí se mnohých, dokonce i hříchů. Ale neděje se to úmyslně, neboť tu jim Pán jistě dává zcela zvláštní pomoc. Míním také jen všední hříchy, neboť hříchů smrtelných, jež za takové poznávají, jsou prosty. Nejsou však přece jisty, zda nějaký nevědouce nemají, což jim bude zajisté mukou nemalou.

4. Také se trápí vidouce tolik duší, které hynou. Ačkoli mají samy do jisté míry velikou naději, že k nim náležitosti nebudou, přece nemohou býti, jak řečeno, bez obavy, když vzpomenou na některé lidi, kteří se podle Písma zdáli býti v přízni Páně, jako třeba Šalamoun, jenž tolik s Boží Velebností obcoval.

5. A která z vás by v nitru cítila větší bezpečnost, právě ta se boj víc, neboť blažen jest muž, jenž se bojí Boha, dí David. Boží Velebnost chraniž nás všech stále: ždáti, abychom ho neuráželi, toť největší bezpečnost, již míti můžeme. On budiž chválen na věky, amen.

6. Bude dobře, sestry, když vám povím, za

jakým účelem udílí Pán tak velikých milostí na tomto světě. Ačkoliv jste to asi již rozpoznaly podle účinků, (pakli jste si toho všimly), chci vám to zde opakovati, aby žádná nemyslila, že se tak děje pouze k radosti duší: to by byl veliký omyl. Vždyť jeho Velebnost nemůže nám uděliti větší milosti, než dá-li nám život, který by byl následováním života, jaký vedl Syn jeho přemilý. A proto pokládám za jisto, že tyto milosti jsou k tomu, aby vzpružily naši chabost, jak jsem tu již několikrát dovozovala, abychom mohly následovati Syna Božího ve mnohém jeho utrpení.

7. Vždy jsme viděly, že ti, kdož byli nejbližší Kristu, Pánu našemu, měli také největší utrpení: pohledme jenom na trýzně, jež přetrpěla přeslavná jeho Matka a slavní apoštolové. Jak by byl mohl snést svatý Pavel muky tak veliké? Na něm lze poznati, jak působí opravdová vidění a rozjímání, jsou-li od Pána našeho a ne z obraznosti nebo z klamu ďáblova. Což se snad s nimi skryl a nedbal ničeho, aby mohl požívat těchto slastí?

8. Víte přece, že neměl, pokud můžeme sledovati, ve dne pokoje, a nejinak bylo v noci, neboť tu si vydělával živobytí. Velmi se mi líbí vypravování o sv. Petru, jak prchal z vě-

zení: tu se mu zjevil náš Pán a pravil mu, že jde do Říma, aby byl znova ukřižován.

9. Nikdy se nemodlíme hodinky toho svátku, kde se o tom mluví, abych nepocítila zvláštní útěchy při pomyslení, jak asi bylo sv. Petrovi při této milosti Páně, a co učinil. Hned šel na smrt, a bylo nemalým milosrdenstvím Páně, že také hned našel, kdo by jej usmrtil.

Ó sestry mé, jak zapomíná duše, v níž způsobem tak zvláštním bytuje Pán, svého vlastního klidu, jak pramálo si všímá poct a jak dychtivě zatouží býti pokládána za nic! Neboť obírá-li se, jak slušno, mnoho svým Pánem, bude málo mysliti na sebe: všecko její myšlení bude obráceno k tomu, jak se mu více zalíbíti, čím a jak mu ukázati lásku, již k němu chová.

10. K tomu je, dcery mé, vnitřní modlitba, k tomu přispívá tento sňatek duchovní, aby se rodily vždy činy, jen činy. Toť pravý důkaz, že milost ta jest od Boha, jak již bylo zmíněno. Málo mi pomůže býti usebrána v samotě, vzbuzovati tam ctnosti před Pánem, umiňovati si a slibovati konání divů ve službě jeho, pakli opustivši samotu dělám za dané příležitosti všecko naopak. Ale špatně jsem se vyjádřila, řkouc, že »málo mi pomůže«, neboť

vše, co se koná s Bohem, je k užitku mnohému; Velebnost Boží nám někdy dá provést i ta předsevzetí, která jsme potom pro svou slabost splniti nemohli, ba, jak se často stává, snad i tehdy, když se nám to příčí. Vidí-li totiž Pán duši velmi bojácnou, sešle jí nějakou prevelikou trýzeň, arcí proti její vůli, ale vyprostí ji opět se ziskem, a když to duše pochopí, mizí její strach víc a více, takže se Pánu tím více obětuje.

11. Chtěla jsem říci, že užitek je neveliký u srovnání se ziskem mnohem větším, který bývá údělem, když se skutky shodují s tím, co nitro a slovo vyjadřuje. Která však toho nedovede rázem, přičiň se ponenáhlu, ohýbej svou vůli, chceš-li míti ze své modlitby užitek: v těchto koutcích nebude se vám nedostávat hojně příležitostí, abyste tak mohly učiniti. Vězte, že na tom mnohem více záleží, než bych vám já dovedla doporučiti. Upřete svůj zrak na Ukřižovaného a všecko vám bude snadno. Pakli nám Boží Velebnost svou lásku dokázala skutky a mukami tak úžasnými, jak byste mohly odbývati Pána pouhými slovy?

12. Víte-li, co znamená žíti opravdu duchovně? Státi se otroky Božími, poznamenanými jeho znakem, jímž je kříž, když mu byli již

dalí svou svobodu, a to tak, aby je mohl prodati za otroky celého světa, jako byl sám; tím jim nečiní žádného bezpráví, nýbrž milost nemalou. Neodhodlají-li se k tomu, ať se netěší, že učiní valných pokroků, vždyť základem celé této budovy jest, jak jsem pravila, pokora, a není-li opravdové pokory, nebude ji chtíti Pán příliš pozvednouti, a to i k našemu prospěchu, aby se totiž celá nezhroutila.

13. Abyste proto, sestry, položily dobrý základ, hleďte býti ze všech nejmenšími, ba jejich otrokyněmi, dbajíce, jak a kde byste se jim mohly zavděčiti a jim posloužiti. Cokoli v této věci učiníte, činíte spíše pro sebe nežli pro ně, stavíce kameny tak pevné, že vám hrad nespadne. Opakuji, že tu nestačí klásti základy jen modlitbou a rozjímáním; nebudete-li pečovati o ctnosti a v nich se cvičiti, zůstanete stále zakrslíky. A dal by Bůh, aby to bylo pouhé nevyrůstání, kdyžtě již víte, že kdo nepřibírá, tomu se ubírá, neboť je po mém soudu nemožno, aby láska se spokojila tím, že utkví na místě, kde právě stanula.

14. Snad se vám bude zdáti, že tu mluvím jen o těch, které teprv duchovní život počínají, a že si potom již mohou odpočinouti. Ale tu jsem vám již pravila, že pokoj, kterého duše

v nitru požívají, je k tomu, aby v činnosti zevnější měly ho tím méně a také po něm netoužily. Nač myslíte jsou ona řečená vnuknutí, nebo lépe vyjádřeno vdechnutí, a ona poselství, jež duše ze středu vnitřního hradu vysílá obyvatelům hradu hořejšího a komnat jiných, než kde sama dlí? Snad na to, aby si lehli a spali? Ne, ne, ne, ba spíše jim ohlašuje válku, aby mohutnosti a city i celé tělo nebylo nečinné, a to větší válku než byla ona, kdy duše zároveň s nimi trpěla: tehdy ještě neznala tak nesmírného prospěchu z utrpení, které bylo možná prostředkem, aby ji Bůh přivedl až sem. Také společnost, v níž se nyní octla, dodává jí mnohem větších sil než kdy.

15. Praví-li David, že se svatými budeme svatí, není pochybnosti, že když duše tak vzneseným splynutím ducha s Duchem Božím sjednotila se se silným, také nabude síly, jak ji vidíme u svatých, že dovedli trpěti a umíratí. Je zcela jisto, že statečnost, jíž duše nabyla, přispěje i všem, kdož jsou ve hradu, ba i tělu, které je pak někdy jako bez citu. Síla, jíž nabyla duše pijíc víno ve sklepech, kamž ji zavedl Snoubenec a odkudž jí nedá vyjítí, rozlévá se i v slabé tělo, zrovna jako pokrm uložený v žaludku dává sílu i hlavě a celému tělu.

16. A tak má duše, pokud v těle žije, osud velmi zlý, nebo ať činí sebevíc, vnitřní její síla je mnohem větší, a protože vše se jí zdá ničím, vede i proti sobě válku úpornější. Odtud asi pocházely veliké skutky kajícínosti, které mnozí světcové činili, zvláště slavná svatá Magdalena, která žila dříve vždy v takových rozkošech, odtud ono mocné nadšení našeho otce Eliáše, jímž plál pro čest Boha svého, i také svatý Dominik a svatý František, kteří shromažďovali duše, aby Bůh byl veleben. A pravím vám, že světcové jistě trpěli nemálo, sami na sebe zapomínajíce.

17. Chci pak, sestry mé, abychom se snažily dosáhnouti i my takového sebezapomenutí, ne pak slastí duchovních; chci, abychom po nich toužily a modlitbu pěstovaly jen proto, abychom nabyly této síly ke službě Boží. Nechtějme se bráti cestou nevyšlapanou, neboť tak bychom nejsnáze pobloudily. Ale bylo by věru novou cestou mysliti, že těchto milostí od Boha dosáhneme jinak, než na cestě, jíž jest On a po které všichni svatí jeho kráčeli. Ať nás ani nenapadá něco takového. Věřte mi, Marta a Marie musejí býti pospolu, chtějí-li pohostiti Pána a míti jej vždy u sebe a nechtějí-li mu připraviti špatné uvítání tak, že by mu

ani pokrmu nepodaly. Co by mu také byla podala Maria, sedíc ustavičně u nohou jeho, kdyby jí sestra nebyla pomohla?

18. Jeho pokrm však jest, abychom všemožně získávaly duše, aby došly spásy a na věky jej chválily.

Namítnete mi asi dvojí: nejprve to, že pravil Pán, že Maria nejlepší stránku vyvolila. A tu pravím, že Maria již dostála úkolu Martinu, když Pánu posloužila, umyvši mu nohy a utřevši je svými vlasy.

19. A myslíte, že bylo malým sebezáporem, když dáma, jakou byla, spěchala ulicemi, snad sama - neboť horoucnost lásky jí nedala dbáti, jak jde - když vešla do domu, kde ještě nikdy nebyla, a potom strpěla reptání fariseovo a jiná přemnohá příkoří?

20. Jaká to byla podívaná v osadě, když se tak změnila žena, jakou byla ona, a to, jak víme, mezi lidmi tak zlými! Jim stačilo vědět, že je spřátelena s Pánem, kterého oni tak nenáviděli, aby jí hned připomínali, jaký život vedla dříve, aby jí vyčítali, že se nyní chce stát sveticí, neboť je samozřejmo, že ihned změnila svůj šat i všechno ostatní. Když v dnešní době hned se klevetí o osobách, které nejsou tak znamenity, jak tomu asi bylo tehdy?

21. Pravím vám, sestry, že ona její nejlepší stránka ji stála přemnoho trýzní a sebemrtvení: jenom vědomí, že Mistr její je v takové nenávisti, bylo mukou nesnesitelnou. Což teprve mnohé ty bolesti, jež vytrpěla při smrti Páně!

22. Domnívám se, že jí nebylo dáno umřítí smrtí mučednickou, protože si vytrpěla mučednictví, vidouc umíratí Pána. A jakou strastí hroznou jí bylo dlíti daleko od něho po všechna léta, co žila! Z toho vidno, že nedlela vždycky u nohou Páně ve slastiplném zadumání.

Za druhé mi namítnete, že nemůžete, ani nevíte, jak získávají duše pro Boha, že byste to milerády činily, ale že není vaším úkolem vyučovat a kázat, jako činili apoštolové, a že také nevíte, jak byste to konaly. Na to jsem již několikrát ve svých spisech, a nevím, snad i v tomto »Hradu« odpověděla. Poněvadž však myslím, že i při touhách, které vám Pán vštěpuje, mohlo by vás něco takového napadnouti, neváhám promluvit o tom i zde.

23. Pravila jsem vám už jinde, že zlý duch nám vnuká někdy velikou touhu, abychom nepřiložily ruky k tomu, co je v naší moci a co je možného, když Pánu našemu sloužíme, nýbrž se spokojily jen touhou po věcech nemožných. Pomínu, že modlitbou můžete

velmi mnoho prospěti, ale nechtějte pomáhati hned celému světu, nýbrž nejprve těm, kdož jsou ve vaší družině, a to bude také větším skutkem lásky, protože jste jim více povinny.

24. Myslíte, že je malý zisk, když u veliké pokoře a v sebezapření sloužíte všem s velikou láskou k nim i k Pánu, aby je tento oheň všecky zažehl, a když je i ostatními svými ctnostmi vždycky povzbuzujete? To by byl zisk veliký a velmi milá služba, již byste Pánu prokázaly. Uvádíte-li tak ve skutek, co můžete, uzná jeho Velebnost, že byste rády učinily i mnohem víc, a proto vám dá odměnu, jako kdybyste mu byly získaly duše mnohé. Řeknete snad, že toto není duše obracet, protože všecky (vaše spolusestry) jsou již dobré. Co vám do toho? Čím budou lepší, tím příjemnější budou Pánu jejich chvály a tím víc prospěje jejich modlitba bližním.

25. Končím, sestry mé, napomenutím, abychom nestavěly věží bez základu, neboť Pán nehledí tak na velikost díla, jako na lásku, s jakou se koná. Učiníme-li, co můžeme, dá jeho Velebnost, abychom mohly den ze dne víc. Hlavně hned neumdlévejme, nýbrž po celý krátký čas života - snad kratší, než by se kdo nadál - přinášejme Pánu obět vnitřní i ze-

vnější, pokud můžeme. Jeho Velebnost spojí obět tu s obětí, již sama přinesla na kříži Otci, aby naše obět nabyla ceny, již by vůle naše zasluhovala, třeba byly skutky nepatrné.

26. Popřejž nám Velebnost Boží, sestry a dcery mé, abychom se všecky shledaly tam, kde bychom ji na věky chválily. Mně pak dejž Bůh milost, abych sama něco vykonala z toho, co vám pravím, pro zásluhy Syna svého, který živ jest a kraluje na věky věkův, amen.

Pravím pak vám, že zahanbení mé je veliké, a proto vás prosím pro téhož Pána, abyste ve svých modlitbách na mne ubohou a bídnu nezapomínaly. Amen.

J H S

1. Ačkoliv jsem tento spis počala psáti, jak jsem hned na počátku řekla, se vzpíráním, přece jsem po ukončení velmi potěšena a pokládám tu námahu za dobře vynaloženou, ačkoli přiznávám, že jí bylo velmi málo. Když pomyslím na stálou uzavřenost, na nepatrné pobavení, které máte, sestry mé, i na to, že se v některých vašich klášteřích ani nedostává, co náleží, tu se mi zdá, že vám bude útěchou pokochati

se tímto Hradem nitra, kdyžtě i bez dovolení představených smíte vejítia procházeti se v něm kdykoliv. Pravda ovšem, vlastními silami nedostanete se do všech komnat, i kdyby se vám zdálo, že síly ty jsou značné, nepovolá-li vás Pán Hradu sám. Proto vám radím, abyste ne-
užívaly násilí, kdybyste shledaly nějaký odpor, protože byste Pána rozhněvaly, že by vás již nikdy do komnat nepustil. Jestliť on velikým přítelem pokory. Nebudete-li se pokládati za hodny vejíti třeba jen do třetích komnat, získáte si velmi brzy jeho přízně, že se dostanete až do pátých, a budete-li je vytrvale a často navštěvovati v ustavičné službě jeho, dosáhnete i toho, že vás vezme i do komnaty, kde dlí sám. Od-
tamtud pak již nevyjdete, leč byste byly volány převorkou, neboť chce veliký ten Pán, abyste její vůli plnily, jako by to byla vůle jeho samého. I kdybyste dlouho prodlely venku z jejího rozkazu, vždycky vám Pán nechá dveře otevřeny, kdykoli se vrátíte. Jakmile si jednou uvyknete užívati toho Hradu, najdete při všech, i sebetrudnějších věcech klidu s nadějí, že se tam opět vrátíte a toho klidu vám nikdo nebude moci vzíti.

Ačkoliv se tu pojednává pouze o sedmi komnatách, přece je při každé vzhůru, dolů, i po

stranách mnoho jiných místností s líbeznými sady a prameny a bludišti a věcmi tak rozkošnými, že zatoužíte rozplynouti se ve chválách velikého Boha, který stvořil Hrad ten podle obrazu a podobenství svého. Najdete-li něco dobrého v pořádku, v jakém se vám tu o Bohu mluví, věřte opravdu, že jsou to slova jeho Velebnosti, abyste se potěšily; co najdete zlého, to jsou slova má. Pro velikou touhu mou, abych vám aspoň poněkud přispěla ve službě tohoto mého Boha a Pána, žádám vás, abyste po každé, kdy budete v knize této čísti, ve jménu mém jeho Velebnost se srdce chválily, prosíce za rozšíření jeho Církve, za světlo pro luterány i pro mne, aby mi odpustil hříchy a vysvobodil mne z očištění, neboť tam snad z milosrdenství Božího budu, až se vám toto čísti dostane, ačli to bude uznáno za hodno čtení při zkoumání učenců.

Najde-li se něco bludného, to proto, že tomu líp nerozumím. Ve všem pak se podřizuji tomu, čemu učí svatá Církev římsko-katolická, neboť v této poddanosti žiji, i také osvědčuji a slibuji žíti i umříti. Bůh, Pán náš budiž na věky chválen a blahoslaven. Amen. Amen.

Tento spis byl dokončen v klášteře sv. Josefa v Avile roku 1577, v předvečer sv. Ondřeje

ke cti a slávě Boží, jenžto žije a kraluje na věky věkův. Amen.

2. Matka převorka tohoto konventu v Seville přečtla mi tuto sedmou komnatu čili příbytek, nejvyšší, kam se povznesl v tomto životě lidský duch. Chvaltež všichni svatí nekonečnou dobrotu Boží, která se tak sdílí tvorům, kteří opravdu hledají jeho větší slávy a spásy svých bližních. Já o tom smýšlím a soudím tolik, že všechno, co mi bylo přečteno, jsou pravdy katolické podle Písem Božích a učení Svatých. Kdo četl v naukách Světců, jako je kniha sv. Gertrudy, díla sv. Kateřiny ze Sieny, sv. Brigidy a jiných svatých a v knihách duchovních, pozná jasně, že tento duch svaté matky Terezie Ježíšovy je pravý, neboť se jím projevují tytéž účinky, jako se jevily u Svatých.

Na důkaz pravdy, že tak smýšlím a soudím, podpisuji svým jménem dnes, dne 22. února 1582.

† *P. Rodrigo Alvarez.*

Není-li snadným úkolem psáti o životě sv. Terezie, dlužno vyznati, že tím nesnadnější je podati její dílo v překladu. Náležejíť její spisy ke klasickým v jazyku španělském a co do obsahu - jak dí P. Rodrigo Alvarez - k vrcholným, k nimž se kdy duch lidský vypjal. Světice píše sice vybroušenou španělštinou, ale tak úžasně prostou a zároveň hutnou, že je téměř nemožno zachytiti všecku bohatost myšlenky, jaká je mnohdy ve větě nakupena. Zdá se věru, že duch pisatelky oplývá a překypuje tak, že ani její pero nestačilo přenéstí všecko na papír. Mnohdy se myšlenky stíhají a předbíhají: odtud tolik přemetů ve stavbě vět, tolik podivuhodné tacitovské stručnosti.

»El castillo interior ó (tratado de) las moradas, který napsala řeholnice P. Marie Karmelské svým sestrám a dcerám bosým karmelitkám« - tak zní úplný název knihy - je posledním spisem z asketicko-mystických děl sv. Terezie. Jsou to tyto: 1. »Cesta k dokonalosti«, 2. »Myšlenky o lásce k Bohu«, 3. »Hrad nitra čili pojednání o komnatách.«

Mistr fray Luis de Leon napsal k této poslední knize předmluvu, v níž upozorňuje na přepisy a

opravy textu a prosí každého, kdo knihu bude číst, aby měl úctu ke slovům napsaným rukou tak svatou. Vždyť je to knížka z asketických nejcennější, je to mistrovské dílo mystické theologie. Svatá Terezie naznačila v »Cestě k dokonalosti« stezku, jíž jest se bráti duším prostým a čistým, aby dospěly ke křesťanské dokonalosti. Dále pokročila v »Myšlenkách o lásce k Bohu«, kde ukazuje cestu k výšinám rozjímání, takže duše ve sladkém opojení zapomíná všech trpkostí a žalů světa. Konečně pak vchází do Hradu čili Paláce vlastní duše, kde dlí Bůh sám.

Záhy byla kniha tato nazvána Apokalypsi sv. Terezie, jako vrcholným dílem jejím, v němž vzlétla nejvýše, jako orel-evangelista sv. Jan ve svém Zjevení. Světice sama cenila také tuto svou knihu nejvíce a dí po svém obrazném způsobu: »Umělec, který dílo toto učinil, zná se již lépe ve svém umění.«

Sv. Terezie byla tehdy churavá, 62 letá stařenka, posty a sebedrtvením vymořená, s rukou následkem pádu zlomenou, u dvora pomlouvaná, pronásledovaná i od spoluřeholnic, že zavedla přísnější řádovou reformu, a přece se dala ještě do díla takového! La Fuente dí: »Apokalypse sv. Terezie je těžko srozumitelná, ale ještě těžší jest dosíci neobyčejných milostí, o nichž podle vlastní zkušenosti pojednává; lehký však jest nad nimi trnouti úžasem. Proto však nikdo se nedej zastrašiti od čtení té knihy: každý

v ní najde dost věcí, které pochopí, jimiž se poučí a povzbudí. I kdyby se neuměl ponořit v hlubiny milosti a lásky Boží svým rozumem a nedosáhl ničeho víc, než že byl pobídnut ku chvalám Božím, jenž činí takové divy své lásky v duších, měl by pro svou duši užitek nezměrný.« Ovšem je třeba opatrnosti při čtení najmě tam, kde světice mluví o svých chybách. Zdálo by se, že sama jest největší hříšnicí, když přechoasto připomíná své zločiny, špatný život a chyby. Při své pokoře vidí v nadpřirozeném světle každou sebemenší skvrnu a nedokonalost jako veliké provinění, ač se nikdy těžkého hříchu nedopustila, jak svědčí i modlitba církevní, kde se mluví o »neporušeném srdci snoubenky Páně«. Z pouhé pokory mluví o sobě velmi zhusta jako o osobě třetí nebo jako o své známé, ač všecka ta místa se týkají jí samé. Proto také dí, že je to kniha proti její vůli, z vnuknutí Božího psaná, jak dosvědčily i sestry, svědkyně při procesu blahořečení. Tak děla jednou sestře Marii, která ji vídala psáti několik knih: »Posaďte se na chvílku a dovolte, abych si napsala, co mi vnukl Pán, než bych na to zapomněla.« Sestra ta vypravovala, že té chvíle velmi rychle, bez nejmenší přestávky si poznamenala myšlenku.

Také P. Didak Yepes z řádu sv. Jeronýma, potomní biskup v Tarazoně, vypravuje o svém setkání se světící: »Tehdy mi vykládala věci tak podivu-

hodné, že se mi zdálo, jako by to se mnou mluvil anděl.« Takových a podobných svědectví se uvádí při jednání o svatořečení 85, a to od mužů učených, zbožných a věrohodných.

Sama říká, že píše jen na rozkaz představených. Přiměli ji k tomu zpovědník Velasquez a řádový superior P. Hieronym Gracian. Jak si všímala náboženského života ve své vlasti, viděti i ze zmínek o Maurech a luteránech. Často prokazuje, jak cítí s Církví, jak ji bolí každé bezpráví Církvi učiněné, každá ztráta duší.

Originál knihy je napsán na 130 foliových listech písmem pěkným a zřetelným a chován jako vzácná památka na světici u Bosých karmelitek v Seville.

Ke snazšímu porozumění díla poznamenáváme, že je to alegorické pojednání o různých stupních modlitby. Duše je bradem s komnatami, modlitba je branou bradu, sedm hlavních komnat je sedm stupňů, na nichž se duše ocítá při rozmanitých druzích modlitby. První tři komnaty jsou v oblasti křesťanské askese, jež je vyznačena trojím stavem: počátkem, pokrokem a dokonalostí. Jinak to jmenují bohoslovci cestou očisty, osvětlení a spojení.

I. Duše uvykla sebepoznání, ale je vydána ještě příležitostí ke hříchu, zapředena v dobro tohoto

světa, pocty, starosti i rozkoše. (Bída člověka - velebnost Boží.)

II. Duše se počíná cvičiti ve vnitřní modlitbě, ale nemá ještě pevného předsevzetí. Klesá, ale ihned povstává. (Boj s ďáblem - zbraň v boji - kříž.)

III. Duše je pevně odhodlána pokračovati, proto se cvičí v pokání i ctnostech, vystříhá se i všedních hříchů, ale ještě jí schází naprosté odpoutání od světa.

Dále již vstoupí v oblast druhou, jež sluje křesťanskou mystikou.

IV. Zvláštní milosti v modlitbě usebranosti a úkoje čili klidu. Přece však je to v tomto oboru teprv stupeň první, a proto se přirozené prolíná ještě s nadpřirozeným, možné je i klamání ducha zlého.

V. V »prostém« sjednoci srovává se vůle člověka s vůlí Boží, ale smysly tělesné nejsou ještě úplně spoutány. (Podobenství o motýlu bource hedvábníka.)

VI. Extatické spojení duše s Bohem čili zasnoubení (desposorio). Utrpení z prudké touhy po patření na Boha. Vise, vytržení, unesení, vzlet ducha.

VII. Nebe na zemi. Duše utrpením očištěná je zahrnována milostmi. Nerozlučitelné spojení čili sňatek duchovní (matrimonio espiritual). Tu zatouží po utrpení tak, že chce býti spolu ukřižována s Kristem, jak dí sv. Pavel.

Jako svatá spisovatelka přecho v knize této poukazuje na jiné své spisy, hlavně na životopis, který sama napsala, neváhá také překladatel vybídnouti ke čtení i jiných knih bohonašžené spisovatelky, jejíž vzácná díla počínají i v našem národě býti známějšími. Ve Španělich patří ke spisům klasickým, takže i v hojně rozšířené lidové knihovně Biblioteca universal najdeme svazek, který obsahuje: Myšlenky o lásce k Bohu, několik rozjímání, Výkřiky duše, výbor z listů a básniček sv. Terezie.

V Olomouci, 25. března 1924.

Překladatel.

O B S A H

<i>Předmluva svaté Terezie</i>	7
<i>Komnaty první (dvě kapitoly)</i>	11
<i>Komnaty druhé (jedna kapitola)</i>	33
<i>Komnaty třetí (dvě kapitoly)</i>	44
<i>Komnaty čtvrté (tři kapitoly)</i>	64
<i>Komnaty páté (čtyři kapitoly)</i>	95
<i>Komnaty šesté (jedenáct kapitol)</i>	134
<i>Komnaty sedmé (čtyři kapitoly)</i>	247
<i>Doslov sv. Terezie a P. Rodriga Alvareza</i>	286
<i>Doslov překladatelův</i>	291

VINICE PÁNĚ

Pořádá Antonín Stríž

8.

Podle osnovy Antonína Lískovce vytiskla knihtiskárna Františka Obziny ve Vyškově na Moravě. Bylo též vydáno dvacet číslovaných výtisků na ručním papíře a to 10 na Zandersu a 10 na Dasselu.

Lang, Jacopone da Todi, blázen pro Krista	20'—
— Jindřich Suso	24'—
— Úvod do německé mystiky a Ang. Silesius	36'—
Manning, Důvěra v Boha	Rozebráno
Massis, Vnuk Renanův.	6'—
Blah. Rab. Maurus, Život sv. Maří Magdaleny a sv. Marty	24'—
Melka, Lekce Pašijového týdne	10'—
Meynard, Duchovní život, I.	45'— váz. 57'—
Papini, Život Kristův	Rozebráno
Pinamonti, Město velikého Krále	13'—
Pius XI., Encyklika o sv. Josafatu	—30
Život sv. Prokopa	4'80
Prat, Svatý Pavel	Rozebráno
Przywara, Eucharistie a práce	4'20
Sv. Řehoř Veliký, Čtyři knihy rozmluv	40'—
Silesius, Poutník cherubínský	36'—
Solovjev, Duchovní základy života	13'—
Straka, Přenesení ostatků sv. Norberta z Magde- burku na Strahov	36'—
Surius, Život sv. Antonína Paduanského	v tisku
Sv. Terezie Ježíškova, Listy	10'—
Sv. Terezie Ježíškova, Kniha zpráv	15'—
— Meditace duše o Bohu	8'—
— Hrad nitra	—'—
Život a umučení sv. Václava. (Legenda Oportet nos frates)	6'50
Vajs, Abecedarium palaeoslovenicum	30'—
— Psalterium palaeoslovenicum	80'—
Vondruška, Životopisy Svatých 4 svazky	v tisku
Missal slověnski	30 —

Úplné seznamy zdarma.

**Všechny tyto knihy opatří i každý řádný
knihkupec.**

VYDÁVÁ NAKLADATELSTVÍ

**LADISLAVA KUNCÍŘE,
PRAHA II., VORŠILSKÁ 3.**